

**OTELLERDE SÜRDÜRÜLEBİLİR
ÇEVRE YÖNETİMİ
VE ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ
Yüksek Lisans Tezi**

Şevkiye TURAN BIYIK

Eskişehir, 2018

**OTELLERDE SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE YÖNETİMİ VE ESKİŞEHİR
ÖRNEĞİ**

Şevkiye TURAN BIYIK

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Çevre Mühendisliği Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Müfide BANAR
(İkinci Danışman: Doç. Dr. Aysun ÖZKAN)

Eskişehir
Anadolu Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Ocak, 2018

ÖZET

OTELLERDE SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE YÖNETİMİ VE ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ

Şevkiye TURAN BIYIK

Çevre Mühendisliği Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ocak, 2018

Danışman: Prof. Dr. Müfide BANAR

(İkinci Danışman: Doç. Dr. Aysun ÖZKAN)

Turizm, 21. yüzyılın en dikkat çeken sosyo-ekonomik unsurlarından birisidir. Bu bağlamda, sürdürülebilir turizmin temel ilkeleri; toplumun gelişmesi için katkıda bulunulması, satın alma süreçlerinin sürdürülebilir politikalar ile düzenlenmesi, enerji yönetimi, su yönetimi, atıksu yönetimi, **atık yönetimi**, kimyasalların kullanımı ve uygulanmasının yönetimi, doğa ve biyoçeşitliliği korumaya katkı ve çevre yönetim sistemlerinin uygulanması şeklinde sıralanabilir. Turizmde sürdürülebilirlik ve ekoturizm anlayışının gelişmesiyle birlikte “*çevre dostu otel*” kavramı da giderek önem kazandığından, su ve enerji tasarrufu sağlayan, **katı atıkları azaltan, geri dönüşüm ve yeniden kullanım programları uygulayan**, sürdürülebilir çevre düzenlemeleri ve ekonomik çözümler geliştiren otellerin sayısı her geçen gün artmaktadır. O nedenle otellerin, atık yönetimi, su kirliliği kontrolü, hava kirliliği kontrolü, gürültü kirliliği kontrolü ve enerji verimliliği konularında planlama yaparak **çevre yönetim sistemlerini** kurmaları, mümkün olduğu kadar çevreye verilen zararı azaltarak doğal kaynakların korunmasını sağlamaları gereklidir.

Bu çalışmada, Eskişehir’de İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü’nden turizm işletme belgesi almış 28 tesis ile belediyelerden işletme belgesi almış 29 tesiste çevre yönetimiyle ilgili bir durum tespit çalışması yapılmış ve kentte çevre dostu otel sayısının artış gösterebilmesi amacıyla farkındalık yaratılmaya çalışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Atık Yönetimi, Eskişehir, Otel, Sürdürülebilirlik, Turizm.

ABSTRACT
SUSTAINABLE ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN HOTELS AND CASE OF
ESKİŞEHİR

Şevkiye TURAN BIYIK

Department of Environmental Engineering

Anadolu University, Graduate School of Sciences, January, 2018

Supervisor: Prof. Dr. Műfide BANAR

(Co-Supervisor: Assoc.Prof. Dr. Aysun ÖZKAN)

Tourism is one of most attentive socio-economic branch in 21. century. We can say for sustainable tourism principle for contribution to the development of society, regulation of procurement process with sustainable policy, management of energy, management of using water management of waste water, management of waste management and uses chemical, nature and biodiversity etc. With the development of sustainability and eco tourism in tourism the concept of “environmentally hotels” has become increasingly important. The number of hotels that develop sustainable environmental regulation and economic solution that reduce water and energy saving solid wasted and implement recycling and reuse programs and increasing step by step. Therefore, its necessary to establish environmental management system by planning in the waste management, water pollution control, air pollution control and energy efficiency issues of the hotelsand to protect the natural resources by reducing the environmental damage as much as possible.

In this study, a fact finding study on environmental management including 28 facilities, which obtained tourism operation license from Provincial Directorate of Culture and Tourism and 29 facilities, which obtained operation license from Municipalities in Eskişehir has been done and awareness raising by aiming to increase number of environment friendly hotel in the city has been targeted.

Keywords: Waste Management, Eskişehir, The hotel, Sustainability, Tourism,

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesi sırasında değerli bilgilerini benimle paylaşan, yapmış olduğu her yorumun hayatıma kattığı önemini asla unutmayacağım saygıdeğer danışman hocam; Prof. Dr. Müfide BANAR'a, çalışmam boyunca benden yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr. Aysun ÖZKAN'a, kendisine ne zaman danışsam, bana kıymetli zamanını ayırıp faydalı olabilmek için elinden geleni yapan, mesleki kariyerimde kendimi geliştirmeme destek olan ve kendi deneyimleriyle beni aydınlatan Eskişehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürü değerli Hikmet ÇELİK'e, bu çalışmaya yapmış oldukları her türlü katkılarından dolayı İl Müdür Yardımcısı Gülnur GENÇLER ABEŞ'e, Çevre Yönetimi ve Denetimi Şube Müdürü Emrin CENGİZ'e ve beraber çalıştığım değerli iş arkadaşlarıma, anket çalışmalarım boyunca bana yardımcı olan sevgili arkadaşım Pınar Didem SEVGÜL'e, tezimi tamamlamama büyük katkıları bulunan değerli arkadaşım Esra FİNDİK'a, her zorlandığımda beni yeniden cesaretlendiren, her an yanıbaşımdaya olan sevgili dostum Betül SARIOĞLU'na, bu yaşıma kadar farklı bakış açıları ve anlayışlarıyla beni yönlendiren, sevgileriyle desteklerini her an yanı başımda hissettiğim annem Gülser TURAN, babam Metin TURAN, kardeşim Meltem TURAN ve eşimin çok değerli ailesine, çalışma süresince tüm zorlukları benimle birlikte göğüsleyen, tezimi bitirebilmeme büyük katkısı bulunan ve hayatımın her evresinde bana destek olan çok değerli eşim Mesut BIYIK'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Eskişehir, 2018

Şevkiye TURAN BIYIK

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BAŞLIK SAYFASI.....	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
GÖRSELLER DİZİNİ.....	xi
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii
1.GİRİŞ.....	1
2.OTELLERDE ÇEVRE YÖNETİMİ.....	5
2.1. Atık Yönetimi.....	6
2.2. Su Kaynaklarının Yönetimi.....	9
2.3. Enerji Yönetimi.....	11
3.ULUSAL VE ULUSLARARASI İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ.....	13
3.1. Türkiye'deki Uygulamalar.....	13
3.1.1. Ulusal mevzuat.....	15
3.1.2. Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belge Uygulaması.....	20
3.1.2.1. Zorunlu ve Sunumda Değerlendirilecek Kriterler.....	21
3.1.2.2. Sunumda Değerlendirilecek Diğer Kriterler.....	23
3.1.2.3. Kılavuz Kriterler.....	25

3.2. Dünyadaki Uygulamalar.....	31
4. KONUyla İLGİLİ ÖNCE DEN YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR.....	35
5. MATERYAL VE YÖNTEM.....	45
5.1. Eskişehir'in Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi.....	45
5.2. Bulgular ve Değerlendirme.....	48
5.2.1. Atık yönetimi.....	49
5.2.2. Su Kaynaklarının Yönetimi.....	52
5.2.3. Hava Kirliliği Kontrolü.....	53
5.2.4. Gürültü Kirliliği Kontrolü.....	54
5.2.5. Enerji Yönetimi.....	56
6.SONUÇ.....	57
KAYNAKÇA.....	61

EKLER

EK-I: Anket Formu

Ek-II: Otellerden Alınan Anket Bilgileri

ÖZGEÇMİŞ

TABLolar DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1. İllerin hangi bölgede bulunduğunu gösterir tablo.....	21
Tablo 3.2. Asgari puan tablosu.....	31
Tablo 5.1. Turizm işletme belgeli konaklama tesisleri.....	46
Tablo 5.2. Belediye belgeli konaklama tesisleri.....	47

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 1.1. Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısı.....	3
Şekil 3.1. Türkiye'deki otellerin yıldız sayısına göre dağılımı.....	14
Şekil 3.2. Türkiye'de çevreye duyarlı konaklama tesisi belge sahibi otellerin illere göre dağılımı.....	14

GÖRSELLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Görsel 2.1. Geçici atık depolama alanı örneği.....	8
Görsel 5.1. Su tasarrufu v.b. konulardaki misafir bilgilendirme kartları.....	53

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

AYP	:Atık Yönetim Planı
CO₂	:Karbondioksit
ÇED	:Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇEKAP	:Çevre Yönetimi İçin Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi
ÇŞB	:Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
EÇŞİM	:Eskişehir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
EMAS	:Marka Tescil Belgesi
GAR	:Büyük Accra Bölgesi
GHG	:Sera Gazı
IHA	:Uluslararası Otel Birliği
ISO	:Uluslararası Standartlar Organizasyonu
OECD	:Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü
TAP	:Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği
THEP	:Temiz Hava Eylem Planı
TMMOB	:Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
UATF	:Ulusal Atık Taşıma Formu

1.GİRİŞ

Sürdürülebilir turizm; sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde, gelecek için fırsatları koruyup geliştirirken, turistlerin ve misafir kabul eden bölgelerin gereksinimlerini karşılayan turizmin gelişmesidir. Sürdürülebilir turizmde amaç; turizmin varlığı için temel kaynağı oluşturan doğal çevreyi olumsuz yönde etkilemeden, kaynakların sürdürülebilir kullanımının sağlanması, yerel ekonominin desteklenmesi ve böylece turizmin sürdürülebilir gelişmesinin sağlanmasıdır.

Sürdürülebilir turizmin amaçları; ekonomik uygulanabilirlik, yerel toplumun refahı, istihdam kalitesi, sosyal eşitlik, ziyaretçi memnuniyeti, yerel denetim, kültürel zenginlik, fiziksel bütünlük, biyolojik çeşitlilik, kaynak verimliliği ve çevresel temizlik şeklinde sıralanmaktadır.

Sürdürülebilir turizmin ilkeleri ise; kaynakların sürdürülebilir kullanımı, aşırı tüketim ve atıkların azaltılması, çeşitliliğin korunması (doğal, kültürel ve sosyal çeşitliliğin devamının sağlanması ve geliştirilmesi), yerel toplumu karar alma süreçlerine dahil etme ve yerel ekonominin desteklenmesi, turizm endüstrisi ve kamu arasında işbirliğinin sağlanması, personel eğitimi yolu ile turizm ürünlerinin kalitesinin artırılması ve çevreye duyarlı pazarlama yaklaşımıdır [1].

Dünyanın en büyük endüstrilerinden birisi olan turizm endüstrisi, hizmet üretmesine rağmen, doğal çevreye zarar vermektedir. Bu durumda, ortaya büyük bir ikilem çıkmaktadır. Doğal güzellikler olmaksızın turizm endüstrisinin var olması imkansızdır. Doğal çevrenin korunmasına yönelik yasalar, yönetmelikler ve uluslararası antlaşmalar daha çok sanayi malları üreten endüstriler üzerinde yoğunlaşırken, turizm endüstrisi ile ilgili yasalar henüz gelişme aşamasındadır [2].

Her ne kadar çevre kirliliğinin ilk sorumlusu olarak gelişmekte olan sanayi sektörü belirlenmişse de, bacasız endüstri olarak tanımlanan turizm de çevreyi olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Sürekliliği açısından çevre ile çok yakından ilgili olan turizm, genel olarak kaynakların pazarlanması sırasında kısa vadeli yararlar peşinde koşmakta ve hammaddesi olan bu kaynaklara zarar verebilmektedir [3].

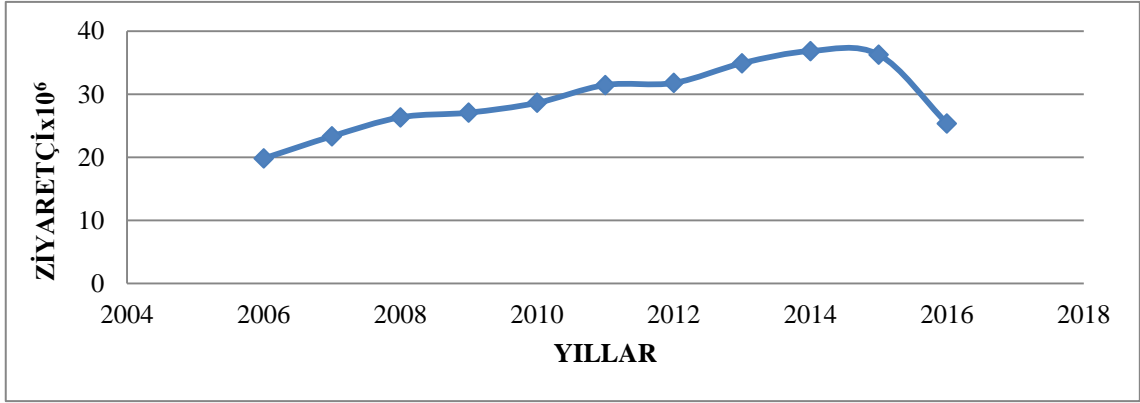
Diğer yandan son yıllarda gelişen toplumsal bilinç ve çevre duyarlılığının turizme yansımaları sayesinde turizm politikalarında çevre ağırlıklı, geleceğe dönük

önlemlere daha fazla yer verilmektedir. İklim değişikliğine bağlı doğal afetler, bitki ve hayvan varlığına ilişkin tür kayıpları ve yaşanan enerji krizleri, doğal kaynak konusundaki toplum bilincini değiştirmiş, çevreye daha duyarlı ve saygılı yaşam tarzları benimsenmeye başlamıştır [4].

OECD (Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü)'nin "Turizm Eğilimleri ve Politikaları"na yönelik oluşturduğu raporda, turizm sektörünün sera gazı emisyonlarını % 5,3 oranında artırdığı ve bunun yaklaşık %75'inin turizmin dinamik unsurlarından olan seyahat olgusu nedeniyle ortaya çıktığı belirtilmektedir. Raporda bu nedenle sürdürülebilir bir turizm uygulaması için çevre dostu yaklaşımların önemi vurgulanmaktadır. Turizmde sürdürülebilirlik ve ekoturizm anlayışının gelişmesiyle birlikte "çevre dostu otel" kavramı da giderek önem kazanmaktadır. Çevre dostu oteller; su ve enerji tasarrufu sağlayan, katı atıkları azaltan, geri dönüşüm ve yeniden kullanım programları uygulayan, sürdürülebilir çevre düzenlemeleri ve ekonomik çözümler geliştiren otellerdir [5].

Günümüz Türkiye turizmi, dünya turizminde önemli bir yeri olan yaklaşık 700.000 kişinin çalıştığı oldukça önemli bir endüstridir. Ulaşım/seyahat, konaklama ve yiyecek-içecek alt sektörlerini de kapsayan Türkiye turizminin çevre yönetimi konusunun irdelenmesi, tüm alt sektörlerine katkı sağlayacaktır [6].

Şekil 1.1'de 2004-2016 yılları arasında Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısı (yabancı ziyaretçi+yurtdışı ikametli vatandaş) yer almakta olup, grafikte de görülebileceği üzere 2015 yılına gelene kadar uluslararası turizmde sürekli bir gelişme ve büyüme yaşanmıştır. 2015 yılında önceki yıla göre bir düşüş görülmüş, politik etkenler ve yaşanan toplumsal olaylar turizm sektörünü olumsuz etkilemiştir.

Şekil 1.1. Türkiye'ye gelen ziyaretçi sayısı (T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2017)

Başarılı bir turizm etkinliği için temiz, düzenli ve sağlıklı bir ortama gereksinme duyulmaktadır. Fakat turizm gelişmeleri ve yoğun turist akını da çevreyi belli ölçüde bozmakta, yıkıma uğratmaktadır. Doğayı koruyarak turizmde gelişmeyi sağlamak ancak gerçekçi ve dengeli uygulamalarla mümkündür. XXI. Yüzyılda en büyük gelişme gösterecek alanlardan birisinin turizm sektörü olacağı ve hiçbir ülkenin turizm gelirlerinden vazgeçemeyeceği gerçeğinden hareketle, bütün ülkelerin hem turizm yatırımlarını planlaması hem de doğal ve kültürel değerlerini koruması gerekmektedir. Doğal ve tarihsel değerlerin dikkate alınmadığı bir turizm gelişmesi, turizmin varoluş nedeni olan bu kaynakların yok olmasına yol açmaktadır. Dünya genelinde, turizmin gelişmesi doğaya, doğal kaynaklara zarar vermektedir. Özellikle üçüncü dünya ülkelerinde dengeler gözetilmeden yapılan turizm planlamaları ortam kirlenmesi yaratmaktadır. Çevreye duyarlı olmayan, doğa ile uyumsuz tesisler ekolojik turizm bilincine sahip çağdaş dünya gezgini için çekiciliği olmayan, itici yapılar sayılmaktadır [7].

Eskişehir turizmi de, dünya ve Türkiye turizmi eğilimlerine göre şekillenmektedir. Eskişehir Turizm Master Planı 2011-2015 çalışmasında, alternatif turizm ve özel ilgi turizmi ile ilgili ayrıntılı turistik arz analizi çalışmalarının yer aldığı görülmektedir. Dünyada ve Türkiye'de turizmin geldiği bu noktada, Eskişehir'in gerek doğal gerek kültürel özellikleri bakımından önemli bir turizm potansiyeline sahip olduğu anlaşılmaktadır. Zengin kültürü, köklü tarihi, genç nüfusu ve hareketli sosyal hayatı ile Eskişehir görülmesi gereken bir kent özelliğine sahiptir. Bunun yanında,

Eskişehir antik kentleri ve örenyerleri konusunda da oldukça zengin bir tarihi mirasa sahiptir. Bunların en önde gelenleri; Pessinus Antik Kenti, Küllüoba Höyüğü, Doğanlı Kale, Gerdekkaya Mezarı, Areyastis Anıtı, Asar Kalesi, Solunun Mezarı, Alpu Kocakızlar Tümülüsü ve Midas Anıtıdır. Eskişehir'in diğer bir zenginliği de sahip olduğu şifalı sularıdır. Bu su kaynakları, kaplıca gezisi yapmak isteyenler için sağlık turizm alanı oluşturmaktadır [8].

Turizm tüketiminde oluşan gelişmeler, günümüz turist tiplerinde de bir değişim meydana getirmiştir. Artık turistler deniz, kum, güneş tatiline alternatif olan; doğa, tarih, kültürel değerler, kuş gözlemi gibi farklı alanlarda da yer almak istemektedir. Turistler gittikleri bölgeleri sadece gezip görmek için değil, bu yerlerde çeşitli faaliyetlere katılmayı da istemektedir. Bu nedenle Eskişehir'in alternatif olarak turizm çeşitliliği arayışı içine girdiğini söylemek mümkündür. Bu arayış sonucunda, insanların keşfetme ve öğrenme güdüleriyle sıradanlıktan uzaklaşma ve kendini kültürel açıdan zenginleştirmeye doğru bir eğilimi olan turist tipi ortaya çıkmıştır. Bu turist tipinin diğerlerinden farkı; daha iyi eğitim almış, yerel kültür ve çevreye daha duyarlı, daha esnek, bağımsız olmaları ile yeşile ve diğer kültürleri keşfetmeye, yeni deneyimler ve ürünler denemeye daha istekli olmaları ve daha fazla macera aramalarıdır. Dünyada ortaya çıkan bu turizm ve turist tipi göz ardı edildiğinde, turizm alanında sürdürülebilirliğin sağlanması çok fazla mümkün olmayacaktır [8].

Bu çalışmada, Eskişehir İli sınırları içerisinde yer alan otellerin çevre yönetimi konusundaki gereksinimi ortaya konularak, çeşitli öneriler geliştirilmiştir. Çalışma bu amaç çerçevesinde Eskişehir'deki otellerin çevre yönetimi konusundaki durumunun belirlenerek bu konudaki eksikliklerin ortaya konulması, başarılı ulusal ve uluslararası çevre yönetimi uygulamalarının değerlendirilmesi, Eskişehir'de yer alan otellerin daha iyi çevre yönetim sistemine sahip olabilmesi için önerilerin geliştirilmesi aşamalarından oluşmaktadır.

2.OTELLERDE ÇEVRE YÖNETİMİ

Çevre dostu oteller, ekolojik olarak programları/uygulamaları kuran ve takip eden yapılardır. Yeşil otelleri araştıran müşterilerin sayısının artmasıyla birlikte, yeşil otel olma iyi bir pazarlama stratejisi olarak dikkat çekmektedir. Çevresel iyileştirmeler maliyetli olabilmekte ancak, etkin bir çevre yönetimi, sunulan hizmetin farklılaşmasına olanak sağlamaktadır. Örneğin, kirlilik seviyesindeki azalma, çevresel olarak duyarlı müşterilerin taleplerinde artışa sebep olmaktadır. Çünkü sunulan hizmetteki ekolojik özellikler yeşil müşteriler tarafından takdir görmekte, rekabetçi ortamda daha yüksek “ekolojik ün” elde edilmesini sağlamaktadır. Günümüzde turistler, doğal kaynakların zarar gördüğü, birbirinden farklı olmayan tatil merkezlerini tercih etmemekte, doğal zenginliğe sahip yeni merkezlere ve yeni turizm çeşitlerine yönelmektedir. Sektör gelirleri arasında büyük öneme sahip olan turizmin gelecek yıllarda da bu payını devam ettirme tahminleri de göz önünde tutulursa, çevreye olan duyarlılığın önemi daha açık olarak ortaya çıkacaktır [3].

Sürdürülebilir oteller ya da diğer adıyla yeşil oteller son yıllarda; seyahatini çevreye zarar vermeden ya da en az zararla yapmak isteyen ve bunun için daha fazla ödemeye hazır, çevre duyarlılığı yüksek, üst-grup turizm tüketicileri tarafından tercih edilmektedir. Sürdürülebilir konaklama tesisleri tanıtımlarında çevreye duyarlı ve yerel ekonomiye dayalı faaliyetlerine özellikle vurgu yaparak ve çeşitli sertifikalarla sürdürülebilir turizm çalışmalarını belgeleyerek, çevreye saygılı ziyaretçileri ağırlamaktadır [9].

Turizmde başarının çevreye bağlı olduğu açıktır. Sektörler arasında büyük paya sahip olan turizmin gelecek yıllarda da bu payını devam ettirme tahminleri de göz önünde tutulursa, çevreye olan duyarlılığın önemi daha açık olarak ortaya çıkacaktır. Çünkü doğal kaynakların kullanımında koruma kullanma dengesinin sağlanması, doğal kaynakların korunduğu ölçüde potansiyel kaydeden turizm sektörü için özel bir önem taşımaktadır [3].

Otellerin çevre üzerindeki etkileri oldukça çeşitlidir. Yemek hazırlama, ısıtma, soğutma, temizlik, yüzme havuzları, aydınlatma, yeşil alanların sulanması ve bakımı vb.

gereksinimler düşünülduğünde, otellerin günlük kaynak tüketimleri çok fazladır. Oteller iyi planlanır ve başarılı yönetilirse çevreye olan olumsuz etkileri oldukça azalacaktır. Çevre dostu yönetimin ortaya konulabilmesi için dikkat edilmesi gereken unsurlar; atık yönetimi, su kaynakları yönetimi ve enerji yönetimi ana başlıkları altında ele alınmaktadır.

2.1. Atık Yönetimi

Atıkların yönetimini en aza indirerek, doğal kaynak kullanımının azaltılması ve üretilen atıkların mümkün olan en üst düzeyde geri kazanımının sağlanarak, atıkların ekonomiye bir girdi olarak dönüştürülmesi yani sürdürülebilir atık yönetimi, tüm dünyada öncelikli bir politika hedefi olarak benimsenmektedir. Bu amaçla benimsenen politika ve hedefler ulusal ve uluslararası mercilerce yayınlanan kanun, direktif ve yönetmeliklerle kontrol altına alınmaya çalışılmaktadır.

Üreticisi veya fiilen elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişi tarafından çevreye atılan veya bırakılan ya da atılması zorunlu olan herhangi bir madde veya materyale **atık** denir. Atığın oluşumunun önlenmesi, kaynağında azaltılması, yeniden kullanılması, özelliğine ve türüne göre ayrılması, biriktirilmesi, toplanması, geçici depolanması, taşınması, ara depolanması, geri dönüşümü, enerji geri kazanımı dâhil geri kazanılması, bertarafı, bertaraf işlemleri sonrası izlenmesi, kontrolü ve denetimi faaliyetlerine ise **atık yönetimi** denilmektedir. Otellerde, özellikle de büyük kapasiteli otellerde oldukça fazla katı ve sıvı atık oluşmakta, bu durum da, iyi bir atık yönetimini gerektirmektedir.

Uygulanabilir ve verimli bir Atık Yönetimi için aşağıdaki adımların uygulanması gerekir;

- 1- Yetkili/Sorumlu Belirlemek: Atığa ait işlemlerin tek elden ve sorunsuzca yürütülebilmesi için ilk adım olarak bu konuda bir sorumlu belirlenmelidir.
- 2- Atığın Tanımlanması: Otelde ortaya çıkan tüm atıklar önce tanımlanmalı ve kaynakları belirlenmelidir. İlk olarak belediye tarafından alınan evsel nitelikli katı atıklar, ambalaj atıkları ve endüstriyel nitelikli atıklar [tehlikeli atıklar, atık yağlar, kontamine (herhangi bir tehlikeli atık/atık yağ bulaşmış) ambalaj atıkları] belirlenmelidir. Bunların oluşum sıklığı ve miktarları tespit edilmelidir. Bu atıkların hangi mevzuata tabi olduğu, nasıl toplanması, taşınması, geçici depolanması gerektiği, maksimum depolama süresi gibi hususlar belirlenmelidir.

3. Atığı Kaynağında Ayrı Toplama: Tüm atıkların kaynağında ayrı toplanması için bu atıkların olduğu yerlere yeterli büyüklükte ve sayıda atığın türüne ve niteliğine uygun konteynerler bırakılmalıdır. Tehlikeli atıklar için kapalı konteynerler kullanılmalıdır. Her bir konteynerin üzerine, içerisine atılacak atığın türünü belirten bilgi ve uyarı etiketleri yazılmalıdır. Eğer mümkünse farklı atıklar için farklı renklerde konteynerler de kullanılabilir.

4. Personel Çevre Eğitimi: Atık yönetiminden sorumlu kişiye başta olmak üzere tüm personele atık yönetimi konusunda eğitim/bilgi verilmeli ve atıkların ayrı toplanması konusunda herkesin hassasiyet göstermesi hususları hatırlatılmalıdır.

5. Geçici Atık Depolama Sahası Kurulması: Kaynağında farklı konteynerlerle ayrı olarak toplanan atıkların otel içerisinde güvenli ve mevzuata uygun şekilde geçici depolanması için bir “geçici atık depolama alanı” kurulmalıdır. Tehlikeli atıklar, ambalaj atıkları ve evsel atıklar için farklı depolama sahaları kurulabilir. Tehlikeli atıkların geçici depolanacağı alan Görsel 2.1.’deki örnekte olduğu gibi otel sınırları içerisinde, sızdırmaz beton zeminli, üzeri kapalı, dökülme ve sızıntılara karşı önlem alınmış, farklı atıklar için farklı bölümlerin oluşturulduğu ve farklı atıkların bu bölümlerde ayrı olarak uygun şekilde depolanacağı bir alan olmalıdır. Bu alandaki bölümlerde depolanan atıkların isimleri yazılır. Bölümlere ve atık depolanması için eğer konteyner kullanılıyorsa konteyner üzerine atığın kodu, depolama tarihi gibi bilgiler yazılır. Bu bölüme yetkisiz kişilerin girişlerine karşı önlem alınır. Aynı şekilde ambalaj atıkları ve evsel atıklar için kullanılan alanda yağmur, rüzgar gibi etkenlerle atıkların etrafa dağılmasına karşı önlem alınır.

7. Atıkların Bertaraf/Geri Kazanıma Gönderilmesi: Geçici depolama alanındaki atıkların bertaraf/geri kazanımı için araştırma yapılmalı, bu konuda lisanslı tesislerle görüşme yapılarak atığı alacak yetkili tesis seçilmelidir.

8. Kayıtların Tutulması: Yapılan tüm işlemlere ait kayıtların düzenli olarak tutulması gerekir. Bu da atık beyan formlarının düzenlenmesinde, Atık Yönetim Planlarının hazırlanmasında ve olası revizyonlarda kolaylık sağlamaktadır.

Görsel 2.1. Geçici atık depolama alanı örneği

Tipik bir atık yönetim sistemi toplama, taşıma, ön işlem, atık işleme ve kalan atıkların nihai olarak bertarafını içermektedir. Atıkların genel sınıflandırılması oldukça zordur. Evsel atıklar, endüstriyel atıklar, küller, tıbbi atıklar, inşaat yıkıntı atıkları, katı atıklar, biyolojik olarak parçalanabilir atıklar, biyolojik olarak parçalanamayan atıklar ve tehlikeli atıklar en çok karşılaşılan atık türlerindedir [10].

Otellerde genel olarak katı atık kaynakları; yiyecek ve içecek hazırlama, misafir odaları, ofisler, çamaşırhane ve bahçedir. Katı atıkların türleri ise, yiyecek atığı, ambalaj atığı (plastik, kağıt, karton, cam vb.) ve bahçe atıklarından kimyasal atıklara kadar değişiklik göstermektedir [11]. Otellerde, oldukça fazla katı atık oluşması nedeniyle verimli bir atık yönetiminin oluşturulması son derece önemlidir. Otellerde Trung ve Kumar'ın (2005) araştırdığı atık yönetimi konusundaki iyi uygulama örnekleri şöyledir:

- Otel personelinin gereksiz fotokopiden kaçınmaya dikkat etmesi, iki taraflı kopyalamanın kullanılması, depolamada iyi durumdaki karton kutuların yeniden kullanılması, kurum içi kullanım için misafir odalarında artakalan tuvalet kağıtları ve sabunların yeniden kullanılması.
- Kullanılmış lazer yazıcı kartuşlar ve şampuan şişelerinin yeniden doldurulması, ürünlerin (şampuan, alkolsüz içecekler v.b.) ambalajsız satın alınması, atığın %10-30'unun (kağıt/karton, alüminyum kutular, plastik, yiyecek artığı) ayrıştırılması ve yeniden kullanma veya geri dönüşüm için yerel toplayıcılara satılması.

- Mutfakta, satın alma talebinden önce, personelin hala mevcut bulunan ürünlerin kalitesini kontrol etmesi ve atıktan kaçınmak için bütün yiyeceklerin dikkatli bir şekilde kullanılması.
- Bazı 3 ve 4 yıldızlı otel ve tatil köylerinde, kimyasal atıklardan kaçınmayı ve çevrenin korunmasını içeren duyuruların banyolara bırakılması.
- Mutfaklardan kaynaklanan atık yağların kontrol altına alınabilmesi için mutfak boşaltma devrelerinde yağ ayırıcıların kullanılması [11].

Trung ve Kumar (2005), yaptıkları araştırmada otellerin yıldız sayısına göre atık kategorilerine ve bu atıkların bertaraf edilme metotlarına da bakmışlardır. Otellerin yaklaşık %60'ı, yiyecek atıklarının (ıslak atıklar) hayvan yemi olarak değerlendirmek amacıyla yerel toplayıcılara satıldığını, katı atığın yaklaşık %10-30'unun sınıflandırıldığını ve geri dönüşüm için yerel toplayıcılara satıldığını belirtmişlerdir. Toplam atığın %10-30'una karşılık gelen yeniden kullanılabilir kuru atıklar plastik, kağıt, karton, konserve kutuları, cam, metal olarak sınıflandırılmıştır. Geri kalan atık yüzdesinin ise bulunduğu yerdeki çöp sahasına direk olarak atıldığı belirtilmiştir [11].

Emeksiz (2007)'nin bu konudaki bulguları ise şunlardır: işletmeler temizlik kimyasallarını satın alırken çoğunlukla (%75,4) çevre dostu olmasına dikkat etmekle birlikte, sadece %40,9'u geri dönüşümden elde edilen tuvalet kağıdı, kağıt havlu, kırtasiye v.b. ürünleri müşteri hizmetine sunmaktadır. Şampuan kutuları doldurularak yeniden kullanılmakta (%63,3) fakat reçel, tereyağı, bal v.b. ürünler hazır kutulu olarak kullanılmaktadır (%76). Bu noktada satın alma yaparken seçilen ürünlerin hizmet sunumuna uygun olma zorunluluğunun işletmeler üzerinde belirleyici olması da dikkate alınmalıdır [2].

2.2 Su Kaynaklarının Yönetimi

Nüfus artışı, hızlı kentleşme ve sanayileşme sonucu artan su talebinin karşılanabilmesi ve oluşan atıksuların yönetimi, su kaynakları açısından zengin olmayan ve yakın gelecekte su fakiri olma riskini taşıyan ülkemizde büyük önem kazanmıştır. Güncel istatistikler ve raporlar Türkiye'deki kentsel atıksu arıtımının iyileştirme gerektirdiğini göstermektedir. İklim değişikliğinin etkileri de göz önüne alındığında kısıtlı kaynakların verimli kullanılması için bütünsel politika, güvenilir tesisler ve

sürdürülebilir tedarik anlayışlarının kentsel atıksu yönetimi döngüsü kapsamında geliştirilmesi gereklidir. Atıksu yönetiminde sürdürülebilirliğin güvence altına alınmasında sorumluluk büyük ölçüde il ölçeğinde kurgulanmakla birlikte, su kaynaklarının etkin, katılımcı, bütünsel yönetimi ve planlaması için belediyelerin işbirliği de gerekmektedir [12].

Otellerde su kullanımı, yöreye, iklime ve mevsime göre değişiklik göstermektedir. Otellerde çeşitli amaçlar için kullanılan su (otel temizliği, mutfak kullanımı, bahçe sulaması, kişisel su kullanımı vb.), kullanım sonucunda atık suya dönüşmektedir. Otellerde duş/banyo, yüzme havuzları, çamaşırhaneler, bahçe sulama, spor etkinlikleri (golf sahaları v.b.) gibi alanlarda su tüketilmektedir.

Tatil köyleri geniş yeşil alanlara sahiptir ve bu nedenle bahçe çalışmaları için çok fazla su tüketilir. Büyük su tüketimleri, otel kategorisine bağlı olarak misafir odaları, çamaşırhane, mutfak ve açık alan aktivitelerinden kaynaklanmaktadır. Misafir odalarındaki su tüketimi, tatil köyleri dışında, her zaman otellerde toplam su tüketiminde en yüksek paya sahiptir. Bunun yanı sıra açık alan aktiviteleri de (bahçe işleri, süs havuzları, yeşil alanlar v.b.) toplam su tüketiminde önemli bir yere sahiptir. Açık alan sıcaklığı ve otelin doluluk oranı da su tüketimini etkiler [11]. Aylık toplam çamaşırhane yükü, aylık toplam müşteri sayısı ve aylık toplam yemek servisi sayısı, otelin toplam su tüketimini etkilemektedir. Otelin kullandığı makine ve donanımların çevre dostu olması, su tasarrufu yapılmasını sağlamaktadır [2].

Otellerde Trung ve Kumar'ın (2005) araştırdığı su kaynaklarının yönetimi konusundaki iyi uygulama örnekleri şöyledir:

- Su kullanılan ekipmanlarda herhangi bir sızdırma veya hata derhal teknik birime bildirilir, borular, musluklar, duşlar ve su depoları aylık rutin olarak sızdırma için kontrol edilir.
- Kat görevlileri, misafirler odalarından ayrıldıklarında açık olan musluk/bataryayı kontrol etmelidir.
- Aşırı su buharlaşmasının önüne geçmek için, bahçe, sabah çok erken saatlerde veya akşamüzeri sulanmalı, ayrıca daha az su tüketen bitkiler tercih edilmelidir.
- Su tasarruflu donanımlar (musluk/batarya, klozet, duş başlığı v.b.) tercih edilmeli, klozet şamandıra haznesindeki su seviyesi iyileştirilerek su tasarrufu için ayarlanmalıdır.

- Su basıncını azaltmak için, su akışını kısıtlayan valfler misafir katlarında kullanılmalıdır.
- Daha fazla resim ve broşürlerle su tasarrufu ile ilgili duyuru ve bildirimler misafir odalarında yer alan banyolara ve tuvaletlere bırakılmalıdır [11].

2.3. Enerji Yönetimi

Enerji tasarrufu sağlayan farklı teknolojiler, gelişmiş ülkelerde sürdürülebilir gelişmenin temel bileşeni haline gelmiştir. Otellerde havuz ısıtmada kullanılan yeni teknolojilerin (güneş enerjisi destekli ve ısı pompası kullanılan teknolojiler) elektrik tüketimini %50 azalttığı tespit edilmiştir. Özellikle sıcak bölgelerdeki otellerde, dışarıdaki hava sıcaklığına bağlı olarak elektrik tüketimi değişmektedir. Hong Kong'daki otellerde toplam elektrik tüketiminin %50'sinin havalandırma cihazlarına ait olduğu tespit edilmiştir. Otel dışındaki hava sıcaklığı ve konaklayan kişi sayısı da elektrik tüketimini etkileyen değişkenlerdir. Bu nedenle otelin kullandığı makine ve donanımların çevre dostu olması, önemli hale gelmektedir [2].

Gerek soğuk iklimlerde ısınma amaçlı, gerekse sıcak iklimlerde soğutma amaçlı enerji kullanımının azaltılması; sektöre ilişkin ekonomik kazançların sağlanmasının yanı sıra çevre yönetimi konusunda da kazançlar ortaya koymaktadır. Bilgisayar yazılımlarını etkin kullanarak, ısıtma, havalandırma, aydınlatma gibi konularda enerjinin daha etkin kontrolü mümkün olmaktadır. Bu sayede kullanılmayan tüm ünitelerin enerjisi ile odalar, koridorların elektrikleri otomatik olarak kapatılabilir.

Otellerde Trung ve Kumar'ın (2005) araştırdığı enerji yönetimi konusundaki iyi uygulama örnekleri şöyledir:

- Misafir odalarındaki sıcaklıklar 24-26°C'de tutulur, tüm araç ve gereçler kullanılmadığında kapatılır.
- Sahil bölgelerinde, giriş kapıları iç havalandırmada doğal havayı kullanmak için açık bırakılır.
- Çamaşırhanelerde çamaşır kurutmak için elektrik kullanımı yerine güneş enerjisi tercih edilir, eğer bu mümkün değilse LPG tercih edilir.
- Misafir odalarındaki su sıcaklığı maksimum 60°C ile sınırlandırılır.

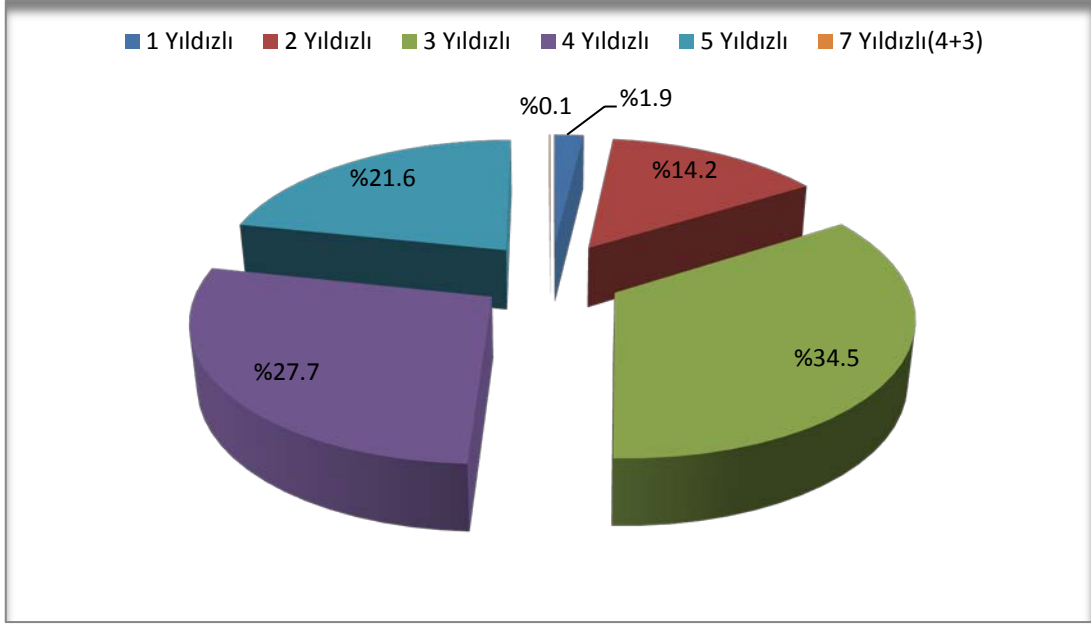
- Gün ışığından en iyi şekilde faydalanılır; restoran ve misafir odalarında, merdiven, koridor, giriş ve lobide enerji tasarruflu ışıklar kullanılır.
- Mutfaklarda pişirme işlemi için genellikle elektrik yerine LPG tercih edilir.
- Sauna servisleri, sıcak su ve buhar elde etmek için kazanlar (petrol veya kömür yakmalı) tercih edilir.
- Enerji yönetimi yetkin çalışanlarla (mühendis, enerji uzmanı v.b.) planlanır. Enerji tüketimleri de aylık veya haftalık periyotlarla gözlemlenerek kontrol altında tutulur.
- Odaların anahtar kartı genellikle misafir odalarındaki enerji kullanımını kontrol etmek için kullanılır.
- Ofislerde de enerji tasarruflu ofis araç ve gereçleri (enerji star bilgisayar ve monitörler v.b.) tercih edilir.
- Su pompalama işlemleri genel olarak yoğunluğun az olduğu dönemlerde yapılmalıdır (elektrik bedelinin az olduğu dönemlerde).
- Elektrikli su ısıtıcılarının termostatları, enerji tasarrufu yapmak için IHA (Uluslararası Otel Birliği) tarafından önerilen 50-60°C 'ye ayarlanmalıdır [11].

3.ULUSAL VE ULUSLARARASI İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

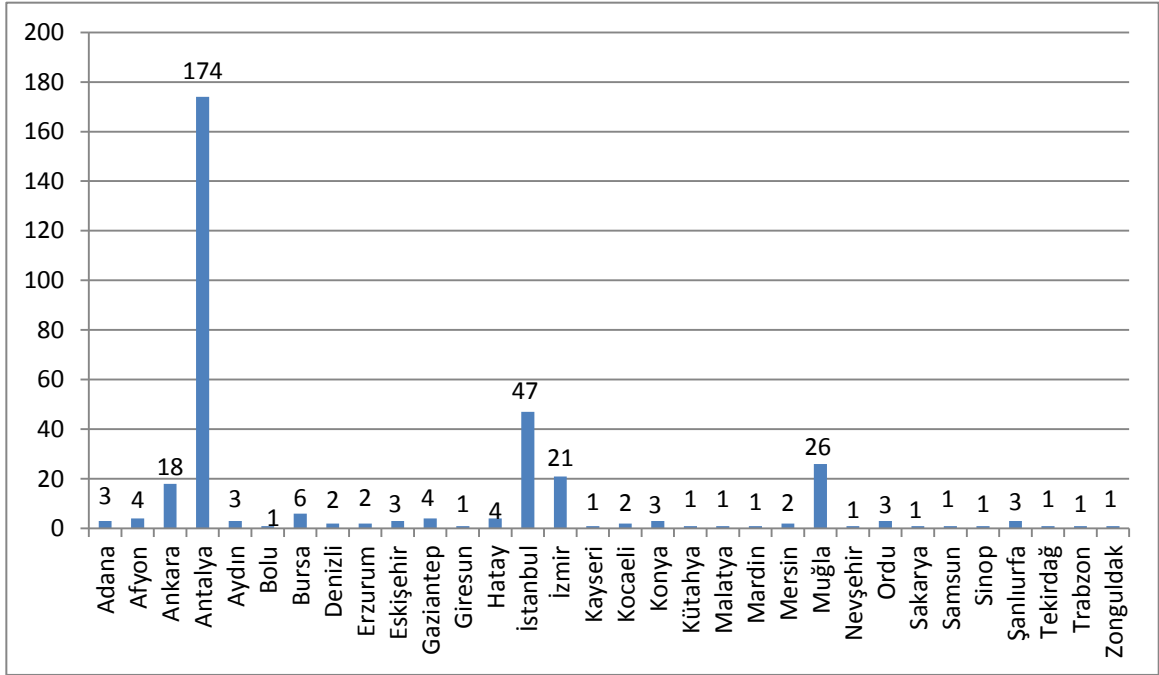
Bu bölümde, ülkemizdeki ve dünyadaki iyi uygulamaların yanısıra, uyulması gereken mevzuat ve sertifikasyon sistemleri ele alınmıştır.

3.1. Türkiye'deki Uygulamalar

30/06/2017 tarihi itibarıyla Türkiye'de 81 ilde toplam Turizm İşletme Belgeli 4670 adet tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin 2857 adeti otel olup, otellerin yıldız sayılarına göre dağılımı Şekil 3.1'de verilmiştir. Otellerden geriye kalan 1813 adet tesis ise apart, tatil köyü, çiftlik evi, yayla evi, bar, eğlence yeri, hotel ve motel v.b. işletmelerden oluşmaktadır. Turizm İşletme Belgesine sahip 2857 otelin, 343 tanesi çevreye duyarlı konaklama tesisi özelliğindedir. 30/06/2017 tarihi itibarıyla Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgeli otellerin Türkiye'deki dağılımı Şekil 3.2'de belirtilmektedir. 2014 yılı verilerinde ise Turizm İşletme Belgeli 3131 tesisten, 2567'si otel olup 135'i Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgeli tesistir. 2 yıllık artışa bakıldığında Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belge sahibi otellerde %100'ün üzerinde bir artış gözlenmektedir. Bu durum ise sürdürülebilir turizm kapsamında Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgeli tesis sayısının her geçen gün artacağını göstermektedir [13].

Şekil 3.1. Türkiye'deki otellerin yıldız sayısına göre dağılımı (T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü,2017)

Şekil 3.2. Türkiye'de çevreye duyarlı konaklama tesisi belge sahibi otellerin illere dağılımı (T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, 2017)

3.1.1. Ulusal mevzuat

11 Ağustos 1983 yılında yürürlüğe konulan 2872 sayılı Çevre Kanunu, turizmin fiziksel planlaması ile doğrudan ilgili olmamakla birlikte, doğanın ve tarihsel zenginliklerin olumsuz etkilerden korunması yönündeki hükümleri içermekte ve dolayısıyla turizm dahil her türlü insan faaliyetinin çevre üzerindeki etkilerinin kontrolünü öngörmektedir. Çevre Kanunu'nun 2. Maddesi çevre kirliliğini, insanların her türlü faaliyeti sonucu, havada, suda toprakta meydana gelen olumsuz gelişmelerle ekolojik dengenin bozulması ve aynı faaliyetler sonucu ortaya çıkan koku, gürültü ve atıkların çevrede meydana getirdiği arzu edilmeyen sonuçlar şeklinde tanımlamaktadır [3].

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından, 10/09/2014 tarih ve 29115 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 01/11/2014 tarihinde yürürlüğe giren **Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği** ise, Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alan faaliyet ve tesisler ile ilgili olarak, 2872 sayılı Çevre Kanununca alınması gereken izin ve lisanslara ilişkin tüm iş ve işlemleri kapsamaktadır. Buna göre, Ek-1: Çevreye kirletici etkisi yüksek düzeyde olan işletmeleri, Ek-2: Çevreye kirletici etkisi olan işletmeleri kapsamaktadır.

Konaklama tesisleri ise; "10.7 Turizm konaklama tesisleri, tatil köyleri ve/veya turizm kompleksleri" olarak Ek-2 listesinde yer almaktadır. Bu nedenle turizm konaklama tesisleri; Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği, Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği, Atık Yönetimi Yönetmeliği...vb. çevre mevzuatı kapsamındaki birçok yönetmelik bazında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Bakanlığa bağlı İl Müdürlüklerince denetime tabi tutulmaktadır. Konaklama tesislerinin Çevre Mevzuatı kapsamındaki yükümlülükleri aşağıda yer alan Yönetmelik/Tebliğler ile belirtilmektedir.

02/04/2015 tarih ve 29314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren **Atık Yönetimi Yönetmeliği**'ne göre konaklama tesisleri;

- Atık üretimini en az düzeye indirecek şekilde gerekli tedbirleri almak,
- Atıklarını ayrı toplamak ve geçici depolamak,

- Ürettiği atıklara ve atıkların önlenmesi ile azaltılmasına yönelik olarak hazırlamakla yükümlü olduğu atık yönetim planını hazırlayarak sunmak,
- Ürettiği atıklar için Bakanlıkça belirlenen esaslar doğrultusunda kayıt tutmak ve uygun ambalajlama ve etiketleme yapmak,
- Evsel atıklarını, ilgili mevzuat kapsamında toplama, taşıma ve bertaraf yükümlülüğü verilmiş kurum ve kuruluşların belirlediği şekilde üretildikleri yerlerde çevre ve insan sağlığını bozmayacak şekilde kapalı olarak muhafaza ederek, toplamaya hazır etmek,
- Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak izin alınması zorunlu olan geçici depolama alanları için il müdürlüğünden izin almak,
- Atıklarını bu Yönetmelik hükümleri ve Bakanlıkça belirlenen esaslara uygun olarak izin/çevre lisansı almış atık işleme tesislerine göndermek,
- Atık beyan formunu bir önceki yıla ait bilgileri içerecek şekilde her yıl Ocak ayı itibariyle başlamak üzere en geç Mart ayı sonuna kadar Bakanlıkça hazırlanan çevrimiçi uygulamalar kullanarak doldurmak, onaylamak, çıktısını almak ve beş yıl boyunca bir nüshasını saklamak ve beş yıl boyunca bir nüshasını saklamak,
- Ulusal Atık Taşıma Formu (UATF) kullanımı zorunlu olan atıklar için UATF kullanarak atık işleme tesislerine göndermekle ve ilgili iş ve işlemlere uymak,
- Ürettikleri atıkların toplanması, taşınması ve geçici depolanması gibi işlemlerden sorumlu olan çalışanlarının eğitimini sağlamakla, sağlık ve güvenlik ile ilgili her türlü tedbiri almak,
- Kaza sonucu veya kasti olarak atıkların dökülmesi ve benzeri olaylar sonucu meydana gelen kirliliğin önlenmesi amacıyla, atığın türüne bağlı olarak olayın vuku bulduğu andan itibaren en geç bir ay içinde olay yerinin eski haline getirilmesi ve tüm harcamaların karşılanmasını sağlamak,
- Atığın niteliğinin belirlenmesi, toplanması, taşınması ve işlenmesi için yapılan harcamaları karşılamakla yükümlüdür.

17/06/2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği**’ne göre konaklama tesisleri;

-Tehlikesiz atık üretimini en az seviyeye indirecek şekilde gerekli tedbirleri almak, tesisinden kaynaklanan tehlikesiz atıkların geri kazanımına yönelik olarak hazırladıkları üç yıllık atık yönetim planını il müdürlüğüne sunmak ve hazırlanan yönetim planını uygulamak,

-Tehlikesiz atıkların tesis sınırları içinde belirlenecek alanlarda, sızdırmaz, emniyetli konteynır ve benzeri içerisinde veya geçirimsizliği sağlanmış alanlarda birbiriyle karıştırmadan ve tehlikeli atıklardan ayrı geçici olarak muhafaza etmek, atıkların muhafaza edildiği kapların üzerinde tehlikesiz atık ibaresi ve atık koduna yer verecek şekilde bu Tebliğin 10 uncu maddesinde istenilen şartlara (atıkların yağmur veya yüzey suları ile temasından meydana gelebilecek kirliliğin önlenmesi için zemin geçirimsizliğinin sağlanması, suların drenajı amacı ile ızgara, kuşaklama kanalları ve benzeri toplama sistemlerinin oluşturulması) uygun olarak geçici depolamak,

-Tehlikesiz atıkların çevre izin/lisansına sahip geri kazanım tesislerine göndermek veya çevre izin/lisanslı tesislere gönderilmek üzere belge alanlara vermek,

-Tehlikesiz atık beyan formunu, her yıl takip eden yılın en geç Mart ayı sonuna kadar bir önceki yıla ait bilgileri içerecek şekilde Çevre Bilgi Sistemini kullanarak doldurmak, onaylamak, çıktısını almak ve beş yıl boyunca bir nüshasını saklamak,

-Tehlikesiz atıkların kaza sonucu veya kasti olarak dökülmesi ve bunun gibi olaylar sonucu meydana gelen kirliliğin önlenmesi amacıyla il müdürlüğüne bilgi vermek, atığın türüne bağlı olarak olayın olduğu andan itibaren en geç bir ay içinde olay yerinin eski haline getirilmesini sağlamak ve bununla ilgili tüm harcamaları karşılamakla yükümlüdür.

27/12/2017 tarih ve 30283 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği**’ne göre konaklama tesisleri;

-Doğal kaynakların korunması, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda ambalaj atıklarının oluşumunun önlenmesi, üretimin kaçınılmaz olduğu durumlarda ise öncelikle tekrar kullanılması, geri dönüştürülmesi, geri kazanılması ,

-Tek yönlü ambalaj kullanımının ve bunların atıklarının kontrol altına alınabilmesi amacıyla, öncelikle tekrar kullanıma uygun ambalajların tercih edilmesi,

-Ambalaj atıklarının çevreye zarar verecek şekilde doğrudan veya dolaylı olarak alıcı ortama verilmesinin ve düzenli depolama sahalarında depolanmasının önlenmesi,

-Kaynağında ayrı toplanması

-Kullanılan malzemeye ve oluştuğu kaynağa bakılmaksızın, tüketim sonucu oluşan ambalaj atıkları, çevre kirliliğinin azaltılması, düzenli depolama tesislerinden azami seviyede istifade edilmesi ve ekonomiye katkı sağlanması amacıyla diğer atıklardan ayrı olarak oluştukları yerlerde biriktirilmek zorundadır.

-Ambalaj atıklarını, oluştuğu noktada belediyenin toplama sistemine vermekle yükümlüdür.

22/05/2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **Atık Elektrikli Ve Elektronik Eşyaların (AEEE) Kontrolü Yönetmeliği**’ne göre konaklama tesisleri;

-AEEE’leri üreticilerin ve belediyelerin belirledikleri esaslara göre diğer evsel atıklardan ayrı olarak biriktirmekle,

-AEEE’lerini dağıtıcıların, belediyelerin, üreticilerin veya işleme tesislerinin oluşturdukları toplama yerlerine götürmekle veya götürülmesini sağlamakla ve kayıt dışı toplama yapanlara vermemekle yükümlüdür.

31/08/2004 tarih ve 25569 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği**’ne göre konaklama tesisleri;

-Atık pilleri evsel atıklardan ayrı toplamakla, pil ürünlerinin dağıtımını ve satışını yapan işletmelerce veya belediyelerce oluşturulacak toplama noktalarına atık pilleri teslim etmekle,

-Tüketici olan oteller faaliyet süreçleri sırasında kullanılan forklift, çekici ve diğer taşıt araçları ile güç kaynakları ve trafolarında kullanılan akümülatörlerin, atık haline geldikten sonra üreticisine teslim edilene kadar işletme sahası içinde sızdırmaz bir zeminde doksan günden fazla bekletmemekle yükümlüdür.

06/06/2015 tarih ve 29378 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği**’ne göre konaklama tesisleri;

-Bitkisel atık yağları diğer atık madde ve çöplerden ayrı olarak biriktirmekle,

-Faaliyetleri sonucu oluşan bitkisel atık yağların biriktirilmesi için sızdırmaz, iç ve dış yüzeyleri korozyona dayanıklı toplama kaplarını kullanmakla,

-Bitkisel atık yağları lisanslı taşıyıcılarla işleme tesislerine göndermekle,

-Bitkisel atık yağ sevkiyatında ulusal atık taşıma formu kullanmakla yükümlüdürler.

25/01/2017 tarih ve 29959 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan **Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği**’ne göre sağlık hizmeti sunan konaklama tesisleri;

-Atıkları kaynağında en aza indirecek sistemi kurmakla,

-Tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı amacıyla ilgili belediye ile protokol yapmakla,

-Tıbbi atıkların ayrı toplanması, işletme içinde taşınması ve geçici depolanması ile bir kaza anında alınacak tedbirleri içeren tıbbi atık yönetim planını hazırlamak ve uygulamakla,

-Tıbbi, tehlikeli, tehlikesiz, ambalaj, belediye atıkları ve diğer atıkları birbiriyle karıştırmadan kaynağında ayrı toplamakla,

-Tıbbi atıkları toplarken teknik özellikleri bu Yönetmelikte belirtilen torbaları ve kapları kullanmakla,

-Günlük 1 kilogramdan fazla tıbbi atık üretmesi durumunda tıbbi atıklarını UATF düzenleyerek, günlük 1 kilografa kadar tıbbi atık üretmesi durumunda ise tıbbi atık alındı belgesi/makbuzu kullanarak teslim etmekle,

-Günlük 50 kilogramdan fazla tıbbi atık üretmesi durumunda tıbbi atık geçici deposu tesis etmekle, günlük 50 kilografa kadar tıbbi atık üretmesi durumunda geçici tıbbi atık konteyneri bulundurmamakla, günlük 1 kilografa kadar tıbbi atık üretmesi durumunda ise en yakın veya en uygun tıbbi atık geçici deposuna/konteynerine götürmek veya bu atıkları tıbbi atık toplama aracına vermekle,

-Oluşan tıbbi atık miktarı ile ilgili bilgileri düzenli olarak kayıt altına almakla,

-Atık beyan formunu bir önceki yıla ait bilgileri içerecek şekilde her yıl Ocak ayından başlamak üzere en geç Mart ayı sonuna kadar Bakanlıkça hazırlanan çevrimiçi uygulamaları kullanarak doldurmak, onaylamak ve form çıktısının bir nüshasını beş yıl boyunca saklamakla yükümlüdürler.

3.1.2. Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belge Uygulaması

Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belge Uygulaması; T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın başlattığı “Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri” projesi ve “Sürdürülebilir Turizm” kapsamında; çevreye duyarlı konaklama tesislerindeki bir uygulamadır. Bu belge, 19.06.2017 tarih ve 30101 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan **Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi Verilmesine Dair Tebliğ** kapsamında verilmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan Turizm İşletme Belgesi almış tesisler, gerekli kriterleri sağladıkları takdirde “Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi” alabilirler. Başvuruda gerekli belgeler şu şekilde özetlenebilir:

- Başvuru dilekçesi,
- Çevreye duyarlılık kriterleri başvuru formu.

Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi başvuruları ‘Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi Verilmesine Dair Tebliğ’de yer alan 3 bölüm ve 103 kritere göre puanlama yapılarak değerlendirilmektedir. Tebliğ kapsamında belirlenen Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri İçin Sınıflandırma Formu’nda yer alan genel yönetimden tesisin yatak odalarındaki düzenlemelere kadar, eğitimden mimariye, enerji, su, kimyasal madde ve atıklar ile ilgili yönetim başlıklarında değerlendirme kriterleri ve buna bağlı puanlamalar bulunmaktadır. Bu bölümler ve kriterler takip eden bölümlerde verilmiştir.

İllere ait 6 bölgeye ilişkin liste Tablo 3.1’de belirtilmiş olup, konaklama tesisinin bulunduğu ilin yer aldığı bölgeye göre puan ilavesi yapılmaktadır.

Tablo 3.1. *İllerin hangi bölgede bulunduğunu gösterir tablo(Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi Verilmesine Dair Tebliğ)*

1.BÖLGE	2.BÖLGE	3.BÖLGE	4.BÖLGE	5.BÖLGE	6.BÖLGE
ANKARA	ADANA	BALIKESİR	AFYONKARA-HİSAR	ADIYAMAN	AĞRI
ANTALYA	AYDIN	BİLECİK	AMASYA	AKSARAY	ARDAHAN
BURSA	BOLU	BURDUR	ARTVİN	BAYBURT	BATMAN
ESKİŞEHİR	ÇANAKKALE	GAZİANTEP	BARTIN	ÇANKIRI	BİNGÖL
İSTANBUL	DENİZLİ	KARABÜK	ÇORUM	ERZURUM	BİTLİS
İZMİR	EDİRNE	KARAMAN	DÜZCE	GİRESUN	DİYARBAKIR
KOCAELİ	ISPARTA	MANİSA	ELAZIĞ	GÜMÜŞHANE	HAKKÂRİ
MUĞLA	KAYSERİ	MERSİN	ERZİNCAN	KAHRAMAN-MARAŞ	IĞDIR
	KIRKLARELİ	SAMSUN	HATAY	KİLİS	KARS
	KONYA	TRABZON	KASTAMONU	NİĞDE	MARDİN
	SAKARYA	UŞAK	KIRIKKALE	ORDU	MUŞ
	TEKİRDAĞ	ZONGULDAK	KIRŞEHİR	OSMANİYE	SİİRT
	YALOVA		KÜTAHYA	SİNOP	ŞANLIURFA
			MALATYA	TOKAT	ŞIRNAK
			NEVŞEHİR	TUNCELİ	VAN
			RİZE	YOZGAT	
			SİVAS		

3.1.2.1. Zorunlu ve sunumda değerlendirilecek kriterler

“Zorunlu ve Sunumda Değerlendirilecek Kriterler” başlığı altında işletmenin daha detaylı tanınmasını sağlayacak 8 konu yer almaktadır. Bu bölümde belirtilen 8 maddenin her birinden en az 1 puan almak zorunluluğu bulunmaktadır.

- 1- Çevre yönetim politikası ve eylem planının amacı, hedefi olması (5 puan),
- 2- Çevre yönetim politikası ve eylem planının duyurulması veya elektro ortamda erişime açık olması (1 puan),
- 3- Çevre yönetim politikası ve eylem planında üç aylık aralıklarla iyileştirmeye yönelik gözden geçirme yapılması, değerlendirilmesi ve raporlanması (5 puan),
- 4- Su ve enerji tüketimi, kimyasal maddeler ve atık miktarlarına ilişkin verilerin,periyodik olarak ölçülmesi, izlenmesi, dokümanite edilmesi, hedef belirlenmesi (5 puan),

(Kapalı alan m² başına veya geceleme başına tüketimin aylık, üç aylık ve yıllık olarak raporlanması ve eylem planında hedeflerin belirtilmesi istenilir. Değerlendirmede tesisin faaliyete başladığı tarih ve işletme dönemi göz önünde bulundurulur.)

- 5- Eylem planının uygulanması;

* Konusunda eğitim almış, özel bir yetkilinin (Çevre Mühendisi, Enerji Verimliliği Uzmanı, Biyolog, Ziraat Mühendisi vb.) tesis bünyesinde çalışması (Kişiye ait diploma veya çevre konusunda eğitim alındığına ilişkin sertifika veya uzmanlık belgesi istenilir.) (5 puan),

* Bu hizmetin işletmede uygulamadan sorumlu bir yetkili ile birlikte bir uzmandan veya uzman firmadan alınması (Uzman veya firmaya ilişkin belgeler, sözleşme örneği istenilir.) (1 puan),

- 6- İşletme tarafından, çevre bilincinin artırılması, çevresel tedbirlerin ve eylem planının uygulanmasını temin etmek için personele periyodik olarak eğitim verilmesi (Personele verilen eğitime ilişkin bilgi ve belgeler, eğitim programı, eğitimin içeriği, eğitim alan personele ilişkin kayıtlar, sertifikalar, personele dağıtılan ve ilan edilen doküman istenilir.) (5 puan),

- 7- Atık suların foseptik dışında bir sistemle bertaraf edilmesi (1 puan),

- 8- Sunumun Tebliğde belirtilen hususlara uygun şekilde;

- * Özenle hazırlanması (5 puan),
- * Normal hazırlanması (1 puan).

3.1.2.2. Sunumda değerlendirilecek diğer kriterler

“Sunumda Değerlendirilecek Diğer Kriterler” başlığı altında 22 konu yer almaktadır. 11-22 maddeleri arasındaki hususlar, yerinde yapılan denetimde ayrıca değerlendirilmektedir. Bu bölümde yer alan maddelerden toplamda en az 10 puan alınması halinde sonraki bölüme geçilmektedir.

- 1- İşletmenin uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikalarına sahip olması (EMAS, ISO 14000, ISO 14001, Mavi Bayrak gibi) (Her sertifika 3 puan, toplam 9 puanı geçemez),
- 2- Tesise düzenli olarak hizmet veren veya mal tedarik eden firmaların çevre yönetim sertifikasına sahip olması (EMAS, ISO 14001 gibi) (Her sertifika 2 puan, toplam 6 puanı geçemez),
- 3- İşletmenin çevreye duyarlılık çalışmaları konusunda ödül kazanmış olması (3 puan),
- 4- Yerel yönetim veya idareler veya yörede bulunan diğer tesislerle çevreye duyarlılık konusunda düzenli olarak ortak çalışma ve etkinlikler yapılması (1 puan),
- 5- Çevre koruma organizasyonlarına düzenli olarak katkıda bulunulması veya bu organizasyonlara düzenli olarak katılım sağlanması (Dernek, vakıf, vb.) (1 puan),
- 6- Isıtma kazanının ve brülörün periyodik olarak bakımının yetkili kişilere yaptırılması ve kazan bacasından açığa çıkan emisyonların yetkili kuruluşlar tarafından yapılan ölçümlerinin raporlanması (1 puan),
- 7- İşletmenin çevrede bulunan tarihi, doğal ve kültürel değerlerin korunmasına yönelik düzenlenen etkinliklere katkıda bulunması (1 puan),
- 8- İşletmenin çevrede bulunan yabani veya evcil hayvanların korunması ve sağlık, bakım ve beslenmeleri ile ilgili çalışmalara katkıda bulunması (1 puan),
- 9- Tesisin ısı yalıtımının; iklim şartlarına uygun, minimum enerji ile yeterli soğutma ve ısıtma imkânı sağlayacak şekilde olması (Enerji kimlik

- belgesinde belirtilen sınıflara göre puan verilir: A sınıfı:10 puan, B sınıfı:8 puan, C sınıfı:6 puan, D sınıfı:4 puan, E sınıfı:2 puan),
- 10- Tesiste çevreye duyarlı boya- cila, kurşunsuz cam vb. kullanılması (Çevre etiketli olduğuna ilişkin ilgili firma yazısı olması halinde değerlendirilir.) (Her biri 1 puan, toplam 5 puanı geçemez.),
 - 11- Personelin olası su kaçaklarının belirlenmesi ve hemen önlem alınması konusunda eğitilmesi (1 puan),
 - 12- İşletme personelinin, deterjan ve dezenfektanları kullanırken paketlerinde veya kutularında önerilen kullanım miktarlarının aşılması ve kullanım yöntemleri konusunda eğitilmesi (1 puan),
 - 13- Tesisin mutfak ve teknik bölümlerinde kullanılan cihazların tasarruflu ve verimli kullanılması konusunda personele eğitim verilmesi (1 puan),
 - 14- Tesisin giriş bölümünde, çevreye duyarlılık politikası ve alınan önlemler hakkında misafirlerin bilgilendirilmesi, çevresel politika için destek istenilmesi ve katılımlarının sağlanması (1 puan),
 - 15- Çocuk misafirlere yönelik çevreye duyarlılık konusunda eğitim ve etkinliklerin yapılması (5 puan),
 - 16- Tesisin bütünü dikkate alındığında önemli ölçüde enerji tasarrufu sağlayacak frekans invertörü, ısı geri kazanım sistemi veya ısı pompası gibi yeni teknolojilerin kullanılması (Her biri 5, toplam 15 puanı geçemez),
 - 17- Çevreye duyarlı konaklama tesisi belgesi talep eden şirketin, yenilenebilir enerji kaynakları ile ülke genelinde üretime katkı sağlaması (İlgili merciden yazı alınması halinde değerlendirilir.) (5 puan),
 - 18- Havaya fazla miktarda sera gazı veren kömür veya ağır petrol ürünleri gibi kaynakların enerji olarak kullanılmaması (1 puan),
 - 19- Tesisin bünyesinde eşanjör cihazının kullanılması (2 puan),
 - 20- Tesisin merkezi sistemle ısıtılması (5 puan),
 - 21- Isıtma, soğutma, sıcak su ve elektrik sisteminin ihtiyaca uygun olarak kullanılabilmesi amacıyla, binanın bölümler halinde kullanılmasına imkan tanıyan düzenleme yapılması (Her biri 2 puan, toplamda 8 puanı geçemez),
 - 22- Çevreye duyarlı konaklama tesisi belgesi almış tesislerde, eylem planında belirtilen hedeflere ulaşılmış olması (5 puan).

3.1.2.3. Kılavuz kriterler

“Kılavuz Kriterler” başlığı altında 72 konu yer almaktadır.

Tesisin yatak odalarındaki düzenlemeler

- 1- Odalarda, çevreye duyarlılık çalışmalarının misafirlere görsel-işitsel olarak duyurulması (2 puan),
- 2- Aynı misafir için yastık kılıfı, çarşaf ve nevresimlerin misafirlerin isteğiyle değiştirileceği konusunda yatak odasında bilgilendirme yapılması (Aynı konuda havlularla ilgili olarak banyolarda da bilgilendirme yapılması halinde 2 puan ilave edilir, Türkçe dışında en az bir yabancı dilde bilgilendirme yapılması halinde 1 puan ilave edilir.) (2 puan),
- 3- Misafirlerin, tesisin çevreye duyarlılık çalışmaları hakkında görüşlerinin alınması ve değerlendirilmesi (Anket formu Türkçe ve en az iki yabancı dilde hazırlanır. Sonuçlarının nasıl değerlendirildiğine ilişkin bilgi istenilir.) (2 puan),
- 4- Soğutma ve havalandırmanın (klima vb.), pencere ve kapıların açılması halinde otomatik olarak kapanması (5 puan),
- 5- Misafir odadan ayrıldığında elektrik sisteminin otomatik olarak kapanması (Enerji tasarruf sistemi) (5 puan),
- 6- Odalarda ısıtma ve soğutmanın;
 - *Kapasite kontrollü merkezi sistemle sağlanması (5 puan),
 - *Otomatik kontrollü (termostat) olması (3 puan),
- 7- Odalarda yer alan minibar, buzdolabı, tv, split klima gibi cihaz ve makinelerin yüksek verimli ve az elektrik tüketen teknolojide olması (Cihaz ve makinelerin A sınıfı ve üzerinde olması durumunda değerlendirilir) (Her biri 2 puan, toplam 6 puanı geçemez.),
- 8- Oda aydınlatmasında az enerji tüketen aydınlatma elemanlarının kullanılması (A sınıfı aydınlatma elemanları aranılır.) (5 puan),

- 9- Odalarda kullanılan cihazların; güneş ışığı, ısı kaynakları gibi etkilerden uzak ve cihazın havalandırması sağlanacak şekilde yerleştirilmesi (Buzdolabı, minibar vb.) (2 puan),
- 10- Odalarda güneşlik, kalın perde bulunması (Misafir bulunmayan odalarda perde veya güneşliklerin kapalı tutulması halinde 1 puan ilave edilir.) (Her biri 2 puan),
- 11- Duş başlıkları ve musluklarda, akan suyun tasarrufuna yönelik özel armatürlerin kullanılması (Fotoselli, ayarlı, hava karışıklı vb.) (4 puan),
- 12- Farklı miktarda su akışını sağlayan veya otomatik olarak su akışını durdurabilen ayarlı rezervuarlar kullanılması (4 puan),
- 13- Banyolarda sadece duş teknesi kullanılması (2 puan),
- 14- Tesiste sigara içilmeyen odalar (Tesis tanıtımında ve internet sitesinde belirtilmesi şartıyla değerlendirilir.);
- *Odaların tamamında sigara içilmemesi (10 puan)
 - *Odaların en az %50 sinde sigara içilmemesi (5 puan)
 - *Odaların en az %20 sinde sigara içilmemesi (2 puan)

Tesisin çevreye duyarlı olarak düzenlenmesi

- 15- Peyzaj düzenlemesi ve ağaçlandırma;
- *Çok iyi (3 puan)
 - *İyi (2 puan)
 - *Normal (1 puan)
- 16- Tesis bahçesinde, endemik bitkilerin korunması ve ekosistemin bozulmaması (Tesisin bahçesinde konuya ilişkin yazılı ve görsel bilgilendirme yapılması halinde değerlendirilir.) (2 puan),
- 17- Tesis dış cephesinde kullanılan camlar;
- *Yazın ısının içeri girmesini engelleyecek geçirgenliği kontrol eden, kışın ise ısı kaybını azaltan özel cam (5 puan)
 - *Çift cam (3 puan)
- 18- Bina dış cephesinde güneşi kontrol eden yapı elemanlarının bulunması (4 puan),

Enerji

- 19- Tesiste, enerji ve su tüketimini hesaplamak ve izlemek için ilave sayaç ve ölçü aletlerinin kullanılması (Mutfak, çamaşırhane, konaklama üniteleri, bahçe, teknik üniteler vb.) (Her biri 2 puan, toplam 6 puanı geçemez.),
- 20- Binaların giriş kapılarında rüzgârlık veya döner kapı bulunması (2 puan),
- 21- Tesisin genel mahallerinde ısıtma ve soğutmanın otomatik kontrollü (termostat) olması (4 puan),
- 22- Tesiste kullanılan cihaz ve makinelerin yüksek verimli ve az elektrik tüketen teknolojide olması (Isıtma kazanı (boiler), kapasite kontrollü merkezi klima, soğuk oda, dolap, çamaşır yıkama ve kurutma makinesi vb.) (Her biri 2 puan, toplam 6 puanı geçemez.),
- 23- Tesiste az enerji tüketen aydınlatma elemanlarının kullanılması (A sınıfı aydınlatma elemanları aranılır.) (5 puan),
- 24- Tesiste harekete veya ışığa duyarlı aydınlatma sistemlerinin kullanılması (Koridor, genel müşteri tuvaletleri, bahçe, teknik mahal, personel mahalleri vb.) (Her biri 1 puan, toplam 5 puanı geçemez.),
- 25- Bahçe ve açık alanlarda kullanılan aydınlatma elemanlarının, ışığın gökyüzüne gitmesini engelleyecek şekilde düzenlenmesi (2 puan),
- 26- Tesisin mutfak ve teknik bölümlerinde kullanılan cihazların güneş ışığı, ısı kaynakları gibi etkilerden uzak ve havalandırılmasını sağlayacak şekilde yerleştirilmesi (Soğuk oda, buzdolabı motorları, merkezi klima cihazları vb.) (2 puan),
- 27- Soğuk oda ve/veya dolaplarda sıcaklığın değişmesi ve/veya açık kalması halinde alarm vermesi (Her biri 2 puan, toplam 4 puanı geçemez.),
- 28- Çamaşırların doğal yollarla kurutulması (Kapalı mahalde veya görüntü kirliliği yaratmayacak şekilde açık alanda) (4 puan),
- 29- Enerji tasarruflu asansör;
 - *A enerji sınıfı üzeri olması halinde (4 puan),
 - *A enerji sınıfı olması halinde (2 puan),
- 30- Tesis bünyesinde sıcak su üretimi hariç yenilenebilir enerjiye yönelik düzenleme yapılması (Güneş, Rüzgar, Jeotermal, Hidro, Dalga Enerjisi, Biogaz vb.) (Her biri 5 puan),

Su

- 31- Sıcak suyun güneş, jeotermal veya diğer yenilenebilir enerji türlerinden elde edilmesi (4 puan),
- 32- Genel mahaller ile personel mahallerinde bulunan duş-tuvaletlerde, duş başlıkları ve musluklarda, akan suyun tasarrufuna yönelik özel armatürlerin kullanılması (Fotoselli, ayarlı, hava karışıklı vb.) (4 puan),
- 33- Genel tuvaletler ve personel tuvaletlerinde farklı miktarda su akışını sağlayan veya su akışını otomatik durdurabilen ayarlı rezervuarların kullanılması (4 puan),
- 34- Genel tuvaletlerde ve personel tuvaletlerinde bulunan pisuvarlarda suyun otomatik sistemle akıtılması (fotoselli) (2 puan),
- 35- Su tasarruflu çamaşır ve bulaşık makinelerinin kullanılması (Cihaz ve makinelerin A ve üzeri enerji etiketli olması durumunda değerlendirilir.) (4 puan),
- 36- Yeşil alanların gün ışığı etkili olmadan önce veya gün ışığı etkisini kaybettikten sonra sulanması (2 puan),
- 37- Yağmur sularının veya arıtılmış atık suların temizlik ve içme haricinde kullanılması (Bahçe sulaması ve/veya tuvalet rezervuarlarında) (Her biri 2 puan, toplam 4 puanı geçemez.),
- 38- Bahçede kullanılan suların otomatik olarak kapanmasını sağlayan zaman ayarlı sistem (2 puan),
- 39- Bahçe sulamasında, gereksiz su tüketimini engelleyen damlama, fiskiye vb. teknolojilerin kullanılması (4 puan),
- 40- Golf sahaları, ormanlık alanlar gibi sulanması gereken geniş alanları bulunan tesislerde bilgisayar kontrollü özel sulama sistemlerinin kullanılması (4 puan),
- 41- Deniz suyundan içme veya kullanma suyu elde edilmesi (İlgili Bakanlığın izni olması halinde değerlendirilir.) (5 puan),

Deterjanlar, dezenfektanlar ve tehlikeli kimyasal maddeler

- 42- Doğru yerde doğru kimyasalın kullanılması (2 puan),
- 43- Çevreye duyarlı deterjan ve dezenfektanların kullanılması (Çevre etiketli olması halinde değerlendirilir.) (2 puan),

- 44- Yüzme havuzlarında uygun hijyenik sonuç için minimum miktarda dezenfektan alan otomatik dozaj sisteminin kullanılması (4 puan),
- 45- Deterjan kullanımının azaltılmasına yönelik düzenlemeler yapılması (Kullanılan suyun sertlik derecesi, sıcaklığı, miktarı gibi konularda personelin işletme veya yetkili firmalardan eğitim almış olması ve uygun yerlerde kullanma talimatlarının bulunması halinde değerlendirilir.) (4 puan),
- 46- Kimyasal madde kullanılmasının zorunlu olmadığı mahal veya yerlerde (armatür, mobilya vb.) doğal temizleyiciler kullanılması (Mekanik temizlik, mikrofiber, su, su buharı vb.) (2 puan),
- 47- Bahçelerin organik tarım esaslarına uygun olarak düzenlenmesi ve bakımının yapılması (2 puan),
- 48- Haşere ile mücadelede insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyen ilaçların kullanılması veya doğal tedbirlerin alınması (2 puan),

Atıklar

- 49- Misafirlerin atıkları ayırabilmeleri için tesisin uygun yerlerinde yeterli düzenleme sağlanması (2 puan),
- 50- Genel mahallerde atık pillere yönelik toplama kutusu bulunması (2 puan),
- 51- Personel tarafından zararlı atıkların çeşitlerine göre ve diğer atıklardan ayrılması (Yağ filtreleri, boya, floresan ampuller, toner, mürekkep, soğutma ekipmanları, piller, ilaçlar, tıbbi atıklar, elektronik atıklar vb.) (Her biri 2 puan, toplam 10 puanı geçemez.),
- 52- Atık yağların biriktirilmesi ve toplanması (Atık yağların ilgili kurum veya firma tarafından toplandığına ilişkin belge olması halinde değerlendirilir.) (2 puan),
- 53- Atıkların personel tarafından çeşitlerine göre ayrılması (Plastik, kağıt, cam, metal, organik vb.) (Her biri 2 puan, toplam 10 puanı geçemez.),
- 54- Organik atıkların değerlendirilmesi (Kompost, biyogaz vb.) (4 puan),
- 55- Ortak alanlarda ve genel duş-tuvaletlerde tek kullanımlık malzemelerin kullanılmaması (Şampuan, sabun, bardak, tabak, çatal, bıçak vb.) (Her biri 1 puan, toplam 4 puanı geçemez.),

- 56- Genel mahallerde içecek hizmetlerinin tek kullanımlık paketler yerine su, meyve suyu sebili ile sunulması (4 puan) (Her biri 2 puan, toplam 4 puanı geçemez.),
- 57- Kahvaltıda tek kullanımlık paketlere yer verilmemesi (Tereyağ, reçel, bal, peynir vb.) (4 puan),
- 58- Atık suların arıtılması;
- *İşletmenin kendine ait atık su arıtma sisteminin bulunması (5 puan),
 - *Bölgesel birliğin merkezi sistemine bağlı olması (3 puan),
 - *Yerel yönetimin merkezi sistemine bağlı olması (1 puan),

Diğer hizmetler

- 59- Tesislerin personel ve misafir ulaşımının ihtiyaç oranında çevreye sera gazı vermeyen araçlarla sağlanması (2 puan),
- 60- Misafirlerin alternatif ulaşım imkanı olarak bisiklet kullanımının sağlanması (2 puan),
- 61- Tesisin idari işlerinde kağıt tüketimini en aza indirecek elektronik yazışma, adisyon, fatura vb. sistemlerin kullanılması (3 puan),
- 62- Tesiste çevre etiketli eşyaların kullanılması (Yastık, çarşaf, masa örtüsü, elektrik süpürgesi, ampul, kağıt, plastik vb.) (Her biri 2 puan, toplam 10 puanı geçemez.),
- 63- En az iki yerel gıda ürününün kahvaltı ve öğünlerde sunulması (Ürün hakkında bilgilendirme yapılması halinde değerlendirilir.) (4 puan),
- 64- Tesisin orman içinde veya yanında olması durumunda yangın için gerekli önlemlerin alınması (Gözlem, alarm, ihbar, gerekli cihazlar, teçhizat, personelin eğitimi, yerel idare ile işbirliği.) (5 puan),
- 65- Açık ve kapalı mahallerde gürültüsüz cihazların kullanımı (2 puan),
- 66- Tesisat mahallerinin ses yalıtımının yapılması (2 puan),
- 67- Müzik yayını yapılan mahallerin ses yalıtımının yapılması (2 puan),
- 68- Açık ve kapalı mahallerde insan sağlığına uygun desibellerde ses yayını yapılması (2 puan),
- 69- Gürültü kaynağının yatak odalarından uzakta düzenlenmesi veya perdelenmesi (4 puan) ,
- 70- Tesisat mahallerinde bulunan boruların ısı yalıtımının yapılması (2 puan),

71- Konaklama tesisinin bulunduğu ilin yer aldığı bölgeye göre puan ilave edilmesi

*1.Bölge (1 puan), 2. Bölge (2 puan), 3. Bölge (3 puan), 4. Bölge (4 puan), 5. Bölge (5 puan), 6. Bölge (6 puan),

72- Tesislerin termal turizme, kış turizmine, yayla turizmine veya kırsal turizme yönelik faaliyet göstermesi (Sadece biri değerlendirilir.) (5 puan),

73- Bu formda yer almayan, çevreye duyarlılık çalışmalarına ilave katkı sağlayan faaliyetler veya teknoloji, sistem veya cihazların kullanılması (Her biri 2 puan, toplam 10 puanı geçemez.) (Anonim,2017).

Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi Verilmesine Dair Tebliğ’de yer alan kriterlere göre puanlama yapılmakta ve Tablo 3.2’de yer alan asgari puanlama kullanılmaktadır.

Tablo 3.2. *Asgari puan tablosu (Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi Verilmesine Dair Tebliğ)*

SINIFI	ASGARİ PUAN
5 YILDIZLI KONAKLAMA TESİSLERİ	225
4 YILDIZLI KONAKLAMA TESİSLERİ	195
3 YILDIZLI KONAKLAMA TESİSLERİ	135
2 YILDIZLI KONAKLAMA TESİSLERİ	95
1 YILDIZLI KONAKLAMA TESİSLERİ	90
DİĞER KONAKLAMA TESİSLERİ	90

3.2. Dünyadaki Uygulamalar

Çevresel duyarlılığa önem veren konaklama tesislerinin değerinin farkına varan birçok ülke bu konuda önemli destinasyonlar haline gelmiştir.

İspanyada çok sayıda çevre dostu otel ve çiftlik evleri mevcuttur. Barselona’da Urbany olarak tanınan bir otelde misafirin kullandığı suyun %50’si yağmur suyuyla birlikte tarımda kullanılmaktadır. Bundan başka turistlere çok sayıda doğa turizmi programlarında, örneğin üzüm bağlarında veya çiftlik sahalarında çalışma fırsatları sunulmaktadır. İtalya’da ekoturizmi geliştirmek için, 2002 yılının Aralık ayında Roma’da “Ekkoturizmo İtalia” örgütü kurulmuştur. Bu örgüt bütün paydaşları bir araya

toplayarak, tur operatörleri ve seyahat acenteleri arasında koordinasyonu sağlayarak onlara teknik destek vermektir. Örgüt aynı zamanda yüksekokul ve üniversitelerle işbirliği yaparak, onları sürdürülebilir turizm gelişimi üzerine tartışmalar yapmaya teşvik etmektedir. 2009 yılından itibaren Alto Adige eyaletinin Siusi Alps bölgesinde Sicilia arazisini korumak için entegre bir çevre programı başlatılmıştır. Buraya ulaşım sadece otobüslerle sınırlandırılmış ve eko-sürdürülebilir bir yaklaşımı benimseyen oteller turistlere sundukları şarap veya yemekleri mümkün olduğunca yerel kullanmaktadır. Ayrıca, İtalya’da ekoturizm için uygun olan yerler sırasında Akdeniz’in bozulmamış çölünü sunan Fiery adalarında otel yapımı ve araba kullanımı yasaklanmış, sadece kırsal çevre dostu küçük işletmelere izin verilmiştir. Sarp dağlar, plajlar, milli parklar, yemyeşil ormanlar ve kaplıcaları ile Tayvan ise bozulmamış eko-turizm destinasyonudur. Tayvanın doğal mirası, eko-turizmi ile tanınan Yangmingshan, Taroko Gorge, Shei-pa , Kinmen Bazi Alishan- Misty gibi Milli Parkları ile korunmaktadır. Bu milli parklara ulaşım sadece trenle sağlanabilmektedir. Bunun dışında; Kosta-Rika Kuzey Amerika destinasyonları içerisinde turistler tarafından volkanları, nehirleri, milli parkları ile en çok tercih edilen ekoturizm bölgelerinden birisidir. Kosta-Rika’nın en çok ziyaret edilen bölgelerinden biri olan ve iç kısımlarda ormanlaştırma yapılan Nikoya, ekoturizme önemli bir hizmet vermektedir. Buradaki Punta İstila eko konaklama işletmesi sürdürülebilirlik kapsamında en iyi tarım uygulamaları ve çevre arasındaki dengeyi bozmayan başarılı bir ekoturizm örneği olmuştur [14].

Dünyada çeşitli turizm destinasyonlarında kullanılan sürdürülebilir, sorumlu, çevreye duyarlı turizm sertifika programlarından bazıları şunlardır:

İngiliz Havayolları Şirketi (British Airways Holidays): İngiliz Havayolları bir anket uygulayarak, çevreye duyarlı otelleri belirlemekte ve ödüllendirmektedir. Örneğin 2002 yılında, Fas’ın Atlas Dağlarında yer alan “Kasbah du Toubkal Oteli” geleneksel yapı tekniklerinden ve yerel işçilerden faydalanarak, çevreye duyarlı yapı kategorisinde İngiliz Havayolları Gelecek İçin Turizm ödülünü almıştır [9].

Kosta Rika Sürdürülebilir Turizm Sertifikası (Costa Rica’s Certification for Sustainable Tourism): Bu sertifika programı hükümet destekli ve ülke çapında olması nedeniyle kendi pazarını yaratmıştır [9]. Kosta-Rika’da otel sektörü 1987 yılından 2000 yılına kadar %400 oranında artmıştır. 1980’li yıllarda hayatın merkezinde geleneksel tarım aktiviteleri, sığır çiftlikleri durmaktaydı. Zamanla küçük uçaklarla gelen

ekoturistler Kosta-Rika’da küçük otelleri doldurmaya başladılar. 1990 yıllarında burada toprak almaya başlayan yabancı yatırımcılar bölgeye ekonomik ve kültürel açıdan katkı sağlamakla beraber ekoturizme de fayda sağladılar. Doğa temelli turizm Kosta-Rika turizm sektörünün en önemli segmentlerinden biri haline gelince, Kosta-Rika Turizm Enstitüsü tarafından, Kosta-Rika’da Sürdürülebilir Turizm Sertifika Programı oluşturulmuştur [14].

Yeşil Anahtar (Green Key): Yeşil Anahtar çevrenin korunması yönündeki girişimleri ödüllendirerek destekleyen, iklim değişikliğinin önlenmesi ve sürdürülebilir turizme katkıda bulunmayı amaçlayan uluslararası bir eko-etikettir. Yeşil Anahtar Programı ilk kez 1994 yılında Danimarka’da ulusal düzeyde uygulanmaya başlanmıştır. Yeşil anahtar kriterleri; çevre yönetimi, personel katılımı, su tasarrufu, yıkama ve temizleme, atık yönetimi, enerji tasarrufu, yiyecek ve içecek, misafirlerin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi, iç çevre, park ve otoparklar, yeşil aktiviteler, idare ve yönetim ana başlıkları altında toplanmaktadır. Bu sertifika programı Danimarka ile sınırlı olmakla birlikte, en sert kriterlere sahiptir [9].

Kendini çevre dostu olarak tanımlayan otellerin sayısı giderek artmakta ve bu tür otelleri tanıtan web siteleri oldukça yoğun ilgi görmektedir. Örnek olarak; ekoturizm konusunda duyarlı ve kendi kriterlerini belirlemiş olan “Environmentally Friendly Hotels-Çevre Dostu Oteller” (<http://www.environmentallyfriendlyhotels.com/>) adlı sitede çevre dostu oteller tarafından kullanılması amacıyla bazı “Yeşil Otel Özellikleri” ne yer verilmektedir:

- Alerji konusunda hassas konukları düşünmek,
- Alternatif enerji kaynaklarından yararlanmak,
- Kat hizmetleri ve çamaşırhanede zararlı kimyasallar ve temizlik maddelerinin kullanımından mümkün olduğunca kaçınmak,
- Doğal kaynakların korunması için alternatif seçeneklerden (bahçe sulamada arıtılmış atık su kullanımı gibi) faydalanmak,
- Misafirlere yöresel yetiştirilmiş ürünler ve organik gıdalar sunmaya özen göstermek,
- Enerji ve su tasarrufu sağlamak,
- Konferans ve toplantı salonlarının da çevreci bir yaklaşımla ele alınması,

- Havlu, örtü ve çarşaflarda daha sağlıklı olmaları bakımından pamuklu veya organik pamuklu ürünlerin tercih edilmesi,
- Gerek turistlerin gerekse personelin çevreci yaklaşımlar hakkında farkındalıklarının sağlanması; ayrıca otelin web sayfasında çevreci yaklaşımlara da yer vererek bu konuda kamuoyu farkındalığı yaratılması,
- Çevre duyarlı eylemlere katılınması,
- Odalardaki havlu, çarşaf, yastık kılıfı gibi ürünlerin aynı konuğun kullanımı boyunca gerekmedikçe çok sık değiştirilmemesi,
- Otellerin sigara içilmeyen odalar ve sağlık klübü içermesi,
- Çevre ile ilgili konularda listede yer alanların haricinde takdire değer ekstra çabalar gösterilmesi (Environmentally Friendly Hotels, 2015) [15].

4. KONUYLA İLGİLİ ÖNCEDEDEN YAPILMIŞ ÇALIŞMALAR

Bu bölümde konu ile ilgili detaylı literatür taraması yapılarak, önceden yapılmış çalışmalar incelenmiştir.

Shiming and Burnett tarafından (2002) [16] Hong Kong'daki 16 otelin enerji tüketimine ilişkin bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Otellerden alınan ortalama yıllık enerji kullanım yoğunluğunun geniş aralıklarda olması, enerji tüketimlerinin çok çeşitli olduğunu göstermektedir. Hong Kong'daki otellerde kullanılan enerji türleri elektrik, gaz ve dizeldir. Toplam enerji kullanımında en fazla paya ortalama % 73 ile elektrik sahiptir. Hong Kong bölgesinin alt-tropik iklim kuşağında olması nedeniyle en çok elektrik tüketimi yaklaşık %50 oran ile klimalardan kaynaklanmaktadır. Çalışmada 16 otelden bir tanesine ait enerji tüketimi ve işletme verileri kullanılarak detaylı bir regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Regresyon analiz sonuçlarına göre, otelin elektrik kullanımı, hem dış hava sıcaklığı hem de konuk sayısından etkilenmekle beraber, en çok etkileyen parametrenin binanın yaşı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dizel kullanımı ise dış hava sıcaklığı, konuk sayısı ve mutfakta kullanılan yiyeceklerin ısıtılması sırasında kullanılan kapaklardan etkilenmektedir. En çok etkilenilen parametrenin ise dış ortam sıcaklığı olduğu tespit edilmiştir. Hem işletme maliyetlerini düşürebilmek hem de çevre korumasına katkı sağlayabilmek için, otellerde bir enerji yönetimi programı kurulması önerilmektedir [16].

Trung ve Kumar (2005) [11] yaptıkları çalışmada, Vietnam'da yer alan 50 otelde enerji, su tüketimi ve atık oluşumu konularını kapsayan anket çalışması sonucunda otel işletmelerindeki kaynak kullanımı ve kaynakların verimli yönetimini hesaplamıştır. Çeşitli otel kategorilerinde atık oluşumunun yanı sıra enerji ve su kullanımı diğer ülkelerle karşılaştırılmış, otellerdeki yaygın uygulamalar vurgulanmıştır. Atık su yönetiminin oteller için en önemli sorunlardan birisi olduğu, otellerde atık su yönetim sisteminin yüksek yatırım maliyeti yüzünden uygulanmadığı, bu yüzden düşük maliyetli atık su arıtma sistemlerini geliştirmeye ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, iyi bir çevre yönetimi performansı için otel yöneticilerinin düzenli eğitimleri ve toplantıları kadar, devletin de çevre dostu faaliyetlerin tanıtımı ve yaygınlaştırması, yeşil etiket gibi sistemlere destek vermesi gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

Bir başka çalışmada ise **Mensah (2006)** [17] tarafından Gana'nın Büyük Accra Bölgesi'nde (GAR) farklı otel kategorileri arasındaki çevre yönetimi uygulamaları incelenmiştir. Otellerin çevre yönetimi uygulamaları ile ilgili mevcut literatür, çalışmanın teorik temelini oluşturmuştur. Tabakalı örnekleme yöntemi kullanılarak, bölgedeki çeşitli kategorideki otellerden 52 otel müdürü çalışma ile ilgili anketleri doldurmuştur. Çalışma sonucunda büyük otel kategorisindeki (3-5 yıldız) otellerin çevresel yönetim uygulamalarının benimsenmesi ve uygulanmasında ön saflarda yer aldığı tespit edilmiştir. Ayrıca çevre politikasına sahip otellerde de güvenli, temiz ve sağlıklı ortam elde etmenin daha kolay olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın amacı; GAR'daki otellerin çevresel yönetim uygulamalarını öğrenmek ve bu tür uygulamaların farklı otel kategorileri arasında nasıl anlaşıldığı ve ne şekilde uygulandığı konusundaki farklılıkları ortaya koymaktır. Bu çalışma sonucunda otellerin doğal kaynak tüketimlerini azaltmaları, maliyetlerini düşürmeleri ve atıklarını nasıl geri dönüştürmeleri konularında daha fazla bilgi edinmeye ihtiyaçları olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, otel yöneticilerinin de çevre yönetimi konusundaki algısını değiştirmenin ve otellerin topluluklar üzerindeki etkisini incelemenin ne kadar önemli olduğu anlaşılmıştır. GAR'da bulunan farklı kategorideki otellerin farklı farklı çevre yönetimi uygulamalarının bulunduğu gözlemlenmiştir. Oteller arasında uygulanan en popüler çevre dostu aktivitelerinin; enerji tasarruflu ampüllerin kullanılması, havluların günlük olarak değiştirilmemesi v.b. olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Büyük otellerin (3-5 yıldız) çevre yönetimi konusunda ön saflarda yer aldığı ancak bu otellerin GAR'da bulunan tüm otellerin %2,88'ini oluşturması nedeniyle endişe verici olduğu söylenmektedir. Küçük otellerin çoğunlukta olması ve bölgede her alana hızla yayılmaları sebebiyle; GAR'daki Otel İşletmecileri Birliği gibi etkin kurumların küçük otellere çevreyle ilgili sorumlulukları hakkında eğitim vermesi, çevre sorunları karşısında harekete geçmek için teşvik etmesi gerekmektedir. Otel yöneticileri için satın alma politikaları, atıkların geri dönüşümü, ulusal ve uluslararası çevre politikaları, faydalı çevre uygulamaları konularını içeren etkili çevre yönetim programları düzenlenmelidir. Bu tür programlar, otel yöneticilerine sorumlulukları hakkında yeterli bilgi verecek ve yeterli çevre yönetimi programları izlemelerine yardımcı olacaktır. Otellerin sadece %17,3'ü atıklarını geri dönüştürmekte, %8'i yiyecek atıklarından kompost üretmekte ve %7,7'si de otel reklam ve bilgi afişlerinde geri dönüştürülmüş kağıt ürünlerini tercih etmektedir. Bu sonuç, otellerin geri dönüşüm sürecine çok fazla

dikkat etmediğini göstermektedir. Oteller yiyecek atıklarını, atık suyu v.b. diğer atıklarını geri dönüştürdüğü takdirde maliyetlerini büyük oranda düşürebilir. Atıklarını rastgele dökmek yerine, geri dönüşüm ve geri kazanım gibi alternatif kullanımlarla değerlendirmelidir. Ayrıca oteller kanalizasyona verdiği atıksuyu geri dönüştürüp, otel peyzajında kullanılan süs bitkilerini sulamada ve gri su olarak tuvaletlerde kullanabilir. Yiyecek atıkları kompost üretiminde veya hayvanların beslenmesinde kullanılabilir. Katı atıkların geri dönüşümü kapsamlı bir çalışma gerektirmektedir. Otellerde bu kapsamlı çalışmaya destek olmak için kağıt, plastik ve cam atıklarını kaynağa ayrı toplayarak atık firmalarının işini kolaylaştırmalıdır. Çevresel yönetimin, Gana'daki oteller tarafından ihmal edilen bir alan olduğu sonucuna varılmıştır. Eko-etiketleme ve belgelendirme gibi çevresel faaliyetlere Gana'daki otellerde rastlanmamıştır. NOVOTEL Accra'nın çevre yönetim sistemine sahip tek otel olduğu belirlenmiştir [17].

Le vd. (2006) [18] tarafından gerçekleştirilen çalışmanın amacı, Vietnam otel işletmelerinin çevre dostu uygulamaları kullanmalarını etkileyen faktörleri araştırmaktır. Çalışmaya katılan katılımcılardan, seçilen sürdürülebilir turizm uygulamalarının avantajları ve dezavantajlarını değerlendirerek benimseme/reddetme kararı vermeleri istenmiştir. Yenilik özelliklerinin benimseme olasılığını en çok etkileyen faktör olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak çevre dostu uygulamaları otellerin benimsemesi toplumsal baskı v.b. faktörlerden etkilenmemektedir. Son yıllarda Vietnam Hükümetinin çok sayıda kararname, yönetmelik ve politikalar oluşturması çevresel koruma ve sürdürülebilir kalkınma konusuna ne kadar önem verdiğini göstermektedir. Çalışma, turizm firmalarının sürdürülebilir turizm uygulamalarını kabullenip kabullenmeyeceğine karar verirken karşı karşıya kaldığı engeller ve avantajlar hakkında bazı ön bilgiler vermekte, Vietnam'daki sürdürülebilir turizm uygulamalarının nasıl teşvik edilebileceği hakkında ipuçları sunmaktadır. Ülkelerin çevre dostu uygulamaları kabul /ret kararları çalışma anında oluşmaktadır. Gerçekte, karar verme çoğu kez bir süreçtir. Bir otel, çalışma anında bir yeniliği reddetmeye karar verebilir, ancak yararları daha açık bir şekilde ortaya çıkarsa bunu kabul edecektir. Buna karşılık, bir otel de bir yeniliği kabul edebilir, ancak dezavantajları belirginleşiyorsa, onu reddedebilir. Otellerin çevre dostu uygulamalara karar verme aşamasında yenilikler hakkında fikir edinmeleri çok önemlidir, bu nedenle Vietnam Ulusal Turizm İdaresi'nin otellere bilgi sağlayarak çevre dostu uygulamaları geliştirmesine katkı sağlaması gerekmektedir [18].

Ek olarak, Vietnam Ulusal Turizm İdaresi işletmelerde çevre dostu modelleri geliştirmek için çeşitli büyüklükteki birkaç oteli teşvik edebilir veya sponsor olabilir. Bu işletmeler daha sonra diğer firmalar tarafından gözlemlenerek örnek kabul edilebilir. Bu çalışma sonucunda çevre dostu uygulamalar risk alma eylemi olarak algılanmayacak ve böylece daha fazla işletme bunları benimsemeye teşvik edilebilecektir [18].

Ayrıca **Erdoğan ve Barış (2007)** [19] tarafından Ankara'daki otellerde çevre koruma, atık yönetimi ve enerji kullanımı konularında genel uygulamayı görmek adına bir çalışma yapılmıştır. Veriler, çeşitli görüşmeler ve anketler yolu ile elde edilmiştir. Çalışmada otel politikalarının çevre korunması ve buna bağlı niteliklerden yoksun olduğu kanaatine varılmıştır. Çevre koruma ve sürdürülebilirlik konularında entegre bir sistem ilkesinin sadece otel yönetimi ve çalışanları tarafından değil, tüm taraflar açısından yeniden değerlendirilmesi ve yerel, ulusal otel politikaları ve eğitim faaliyetlerinin yeniden gözden geçirilmesi gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır [19].

Ali vd. (2008) [20] tarafından yapılan çalışmada Ürdün turizm konaklama sektöründeki enerji tüketimine ilişkin bazı bilgiler sunulmaktadır. Ürdün'deki otellerde enerji tasarrufunu değerlendirmek amacıyla, turizm konaklama sektöründe çevresel performans ile ilgili bir anket gerçekleştirilmiştir. Bu anket, Ürdün'de kayıtlı sınıflandırılmış otellerin 10-17 Ağustos 2006 döneminde otel yöneticilerine ve birim amirlerine yönelik olarak tasarlanmış ve dağıtımı yapılmıştır. Otel içi çalışmaları tam olarak anlamak için de saha ziyaretleri yapılmıştır. Çalışma sonucunda otelin ana bina ve dış alanlarının aydınlatma sistemleri ile otele ait klima sisteminin en fazla elektrik tüketimi gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Otelin çamaşırhane bölümünün gıda ve içecek, temizlik ve mühendislik gibi bölümlere kıyasla daha fazla enerji tüketimi gerçekleştirdiği gözlemlenmiştir. Bunun da nedeni; sıcak su ve buhara fazlasıyla ihtiyaç duyulmasındandır. Ayrıca Ürdün'de yer alan otellerin %77,6'sı güneş enerjili su ısıtıcılarını kullanmamakta ve kayıtlı sınıflandırılmış otellerin mevcut durumda enerji tasarrufu için önlem almamaktadır. Tek yıldızlı otellerin yöneticilerinde enerji tasarrufu konusunda değişiklik yapma isteği bulunmuyorken, 2-5 yıldızlı otel yöneticilerinin bu konuda oldukça istekli olduğu görülmüştür. 2-5 yıldızlı oteller arasından da 4-5 yıldızlı otellerin enerji tüketimini azaltmak için enerji tasarruflu cihazlar kullanmaya oldukça ilgili olduğu görülmüştür. Beş yıldızlı otellerden çoğu da otellerinde kapsamlı bir çevre programı uygulamaya istekli olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmada otellerdeki yüksek enerji tüketiminin olumsuz etkilerini azaltmaya yardımcı olacak binaya ait yalıtım

yapmak, sıcak su kullanımı geliştirmek, otel yöneticileri ve tüm otel çalışanları arasında iyi tasarlanmış bir proje ile işbirliğini artırmak gibi bazı stratejiler geliştirilmiştir [20].

Molina-Azorin vd. (2009) [21] tarafından İşpanya otel işletmelerindeki çevre uygulamaları ve buna bağlı olarak gelişen şirket performansları arasındaki bağlantılar küme analizi ve regresyon analizi kullanılarak incelenmektedir. Çevresel uygulamalarda daha güçlü sorumluluklar gösteren otellerin daha yüksek performans seviyesine ulaştıkları bu çalışma ile tespit edilmiştir. Çevre uygulamalarının gerçekteştirilmesi otel işletmesinde farklılaşmaya sebep olmaktadır. Kirlilik seviyesindeki gelişme çevresel olarak duyarlı turistlerden gelecek talebi yükseltecektir. Ayrıca turistler otellerin çevreye karşı daha duyarlı olmaları konusunda otel yöneticilerini zorlamaktadır. Çalışmaya göre oteller çevre sorumluluklarını geliştirirlerse, hem mekanın doğal yapısını ve kaynaklarını koruyarak sürdürülebilirliği sağlar hem de oteller tarafından uygulanan çevre yönetimi maliyetini azaltarak gelirlerini yükseltir, performans seviyelerini artırır [21].

Tari vd. (2010) [22]; 3-5 yıldızlı İşpanyol Otellerinde 301 örnek üzerinde kalite ve çevre yönetimini ortak olarak analiz etmiş, otel performansında ayrı ve ortak etkileri değerlendirmişlerdir. Servisin kalitesi, daha iyi müşteri bilgisi, geliştirilmiş kalite yönetimi ve daha iyi personel eğitimiyle geliştirilir. Çevre yönetiminin temel yararı ise, halk imajındaki gelişim ve yerel yönetimle daha iyi ilişkilerdir. Çevre yönetiminin tüm ülkelerdeki müşterilerin en az %77'si için önemli olduğu, Hindistan ve Çin'de ise bu rakamların %87 ve %98'e kadar yükseldiği tespit edilmiştir [22].

Han vd. (2010) [23]; yaptıkları çalışmada yeşil otelleri tercih eden otel müşterilerinin bu tercihlerinin nedenini açıklamak için Planlanmış Davranış Teorisi Uygulamasını test etmişlerdir. Yeşil tüketicilerin satın alma davranışlarını ekolojik olarak daha uygun yolla değiştirmeye istekli oldukları, günlük hayatlarında çevre dostu şekilde davrandıkları, bununla birlikte uygunluktan ödün verdikleri, çevre dostu ürünlerde düşük performansı kabul ettikleri, çevre dostu oteller için ekstra ödeme yapabilecekleri sonucuna varmışlardır [23].

Kallbekken ve Saelen'in (2013) [24] yaptıkları çalışmada, otel restoranlarında rahatsız edici olmayan iki basit yöntemin kullanılmasıyla yiyecek atık miktarındaki değişim gözlenmiştir. Bu iki basit yöntem, tabak boyutunu küçültme ve sosyal işaretler kullanmadır. Bu yöntemler kullanıldığında oteldeki yiyecek atığı miktarının yaklaşık

%20 azaldığı görülmüştür. Bu basit tedbirler çevre korumanın yanı sıra otellerin satın alması gereken yiyecek miktarını azaltmakta, mali açıdan kazancını da büyük oranda artırmaktadır. Tüm bu kazançları sağlarken otellerin müşteri memnuniyetinde hiç bir azalma gözlenmemiştir. Böylece bu tedbirler potansiyel kazan-kazan imkanları oluşturmaktadır. Tüm otel restoranları düzenli olarak tabaklarını değiştirmek zorundadır ve küçük tabaklar daha büyük bir tabaktan daha ucuza satın alındıklarından, değiştirme oranı değişmediği sürece küçük tabak satın alımının maliyete katkısı pozitif olacaktır. İkinci basit önlemin maliyeti oldukça düşüktür. Yemek atıklarının azalması, bir otelden yaklaşık kg başına 9 USD tasarruf sağlanması anlamına gelmektedir. 1 kg gıda atığı yaklaşık 1,9 kg CO₂ emisyonu salınımı yapar, 1 ton CO₂'nin yaşam döngüsü içinde 4700 USD maliyet gerekmektedir. Bu çalışmada müşteri memnuniyetinin olumsuz etkilenebileceği potansiyel ihtimal olarak düşünülmektedir. Örneğin müşterilerin normalden daha küçük olan tabaklarını doldurmak amacıyla açık büfenin yer aldığı alana daha fazla geri dönmesi gerekebilecektir. Ayrıca büyük tabakların daha lüks hissettirme potansiyelinin olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu konuda yapılan iyileştirmenin müşteri memnuniyetini etkileyip etkilemediği konusunda otellerde çevrimiçi anket uygulanmıştır. Açık büfe kahvaltısı konusunda gerçekleştirilen bu anketlerle, müşterilerin tabak boyutlarını küçültmeden önceki memnuniyeti ile tabak boyutunu küçülttükten sonraki memnuniyeti arasında önemli bir değişiklik olmadığı görülmüştür [24].

Hsiao vd. (2014) [25]'nin çalışması Tayvan'da yeşil otel denetlemesine yardımcı döküman oluşturmak için otellerde çevre yönetim sisteminin özelliklerini belirlemek için yapılmıştır. Otel çevre yönetim sistemi göstergeleri ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi uygulayıcısı 9 temsilci seçilmiştir. 10 ölçüt için 64 gösterge belirlenerek, bu göstergeler geçerlilik ve görecelik önemine göre öncelik sırasına konulmuştur. 38 gösterge kullanım için uygun bulunarak, bunların 18 tanesinin Tayvan otel işletmeleri için ilk olarak uygulanması gerektiği belirlenmiştir. Önem seviyesinde en yüksek eş gösterge: toksik ve tehlikeli kimyasalların kullanımından kaçınma (5,0), kaynakların verimli kullanımı için personelin alışkanlıklarını geliştirme (5,0), iş birlikçi yönetim sistemi altında çevre politikasını başarılı bir şekilde uygulama (4,9), eğitim kursları sağlama (4,9), yeşil otel kavramını destekleme (4,9). En az önemli göstergeler: müşterilere günlük olarak havlularını değiştirmeme seçeneğini sunma (3,8), müşterilere günlük olarak çarşaflarını değiştirmeme seçeneğini sunma (3,8), otellerin çevre

politikalarını uygulamada müşteri memnuniyetinin %80'den yüksek olması (3,9), yerel ürünleri satın alma (4,1), personeli toplu taşıma araçlarını kullanmak için teşvik etme (4,1). Ciddi kirlilik problemleri nedeniyle, toksik kimyasalların kullanımından kaçınma ve personelin tasarruf alışkanlıklarını geliştirme çevre yönetimini gerçekleştirmek için oldukça önemlidir [25].

Yusof ve Jamaludin (2014) [26]; Malezya otellerinin yeşil yaklaşıma katılım oranını yüzyüze görüşmeler ve gözlemler yoluyla belirlemişlerdir. Bu araştırma için 2 bölümden oluşan görüşme soruları hazırlanmıştır. İlk bölüm işletmelerin yeşil politikası ve geçmişiyle ilgili, ikinci bölüm ise yeşil uygulamaları ile ilgilidir. İkinci bölümdeki sorular yeşil uygulamaların 7 alanı temel alınarak oluşturulmuştur. Bu alanlar: yeşil ürünlerin ve malzemelerin kullanımı, atık azaltma yönetimi, enerji yönetimi, su yönetimi ve koruması, kamu hizmeti, iç çevre kalitesi, sürdürülebilir site planlaması ve yönetimidir. Yeşil uygulamaların her temel alanı için 50 alt soru bulunmaktadır. Her alanda Evet ve Hayır cevaplarıyla katılım oranı tespit edilmiş olup, en fazla katılımın olduğu alanlar enerji, su ve atık olmuştur. En az katılımın olduğu alanlar iç hava kalitesi ve sürdürülebilir yönetimidir. Bu alanlar işletme maliyetinde daha az etkiye sahiptir. Yenilenebilir enerji (güneş paneli) ve yağmursuyu sistemi gibi yeni teknolojilere katılımın, maliyet ve sistem kullanılabilirliği nedeniyle oldukça az olduğu tespit edilmiştir [26].

Singh vd. (2014) [27] tarafından yapılan çalışmada otel işletmelerinin geri dönüşümdeki rolünü artırmak için neler yapılabileceği araştırılmaktadır. Günümüzde yeşil ekonomi ve geri dönüşüm gibi yeşil stratejiler otel endüstrisine büyük katkı sağlamaktadır. Ancak otel endüstrisinin bu yeşil stratejileri uygulandığındaki mali yararın ne büyüklükte olduğu konusunun araştırılmasında eksiklikler bulunmaktadır. Bu çalışmada, 5 otelde atık-denetim tekniği kullanılarak, bu tekniğin sonuçlarına dayanılarak fayda-maliyet analizi gerçekleştirilmiştir. Oteller sadece çevre koruma amacıyla değil, mali faydalar elde etmek için de geri dönüşüm stratejilerini uygulamalıdır. Mevcut çalışmanın bulgularına dayanarak, otel endüstrisi belirli bir geri dönüşüm seviyesine sahip olmasına rağmen, önemli derecede iyileştirme çalışmaları yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Otelden kaynaklanan atıkların geri dönüşümlü veya kompostlanabilir olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Organik gıda atıklarıyla karıştırılmış küçük ve hafif materyallerin (plastik çatal, kaşık v.b.) geri dönüştürülmesine özellikle

dikkat edilmelidir. Sonuç olarak, oteller böyle maddi getirisi olan veya olmayan iyi gelişmelerden haberdar edilmeli, uygun bir geri dönüşüm sistemi geliştirmesi için teşvik edilmelidir. Otellerin atıklarını geri dönüştürme konusunda daha katı politikalar izleyerek, atık yönetim sistemlerini iyileştirilmesi gerekmektedir. Böylece çevrenin korunması konusunda otellerde rollerini yerine getirecek, yeşil stratejiler konusunda toplum bütün olarak hassaslaştırılacaktır [27].

Lai (2014) [28] tarafından aralıksız otel faaliyetlerinin önemli sera gazı emisyonlarına neden olmasından dolayı Hong Kong'da yer alan üç tip oteldeki karbon ayak izini araştırmak için bir çalışma yapılmıştır. Bu üç temsilci otelin karbondioksit eşdeğeri ile ölçülen sera gazı emisyonları ayrıntılı olarak analiz edilmiştir. Otellerin karbon ayak izleri arasında yapılan karşılaştırmalar, emisyon seviyelerinin normalizasyonunun farklı parametreler (konuk odaları ve taban alanı) göz önüne alınarak yapıldığını, bundan dolayı da farklı karşılaştırma sonuçlarına yol açtığını ortaya koymaktadır. Yüz yüze yapılan görüşmelerle Sera Gazı (GHG) Protokolü kapsamında ayrıntılı ve güvenilir veriler toplanmıştır. En baskın emisyon kaynağının satın alınan elektriğin kullanımı olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, otellerdeki karbon ayak izlerini azaltmaya yönelik çabalar, elektriği en aza indirmeye odaklanmalıdır. Elektrik enerjisinin daha etkin ve verimli olup olmadığını değerlendirmek için, ayrıntılı enerji denetimleri yapılması gerekmektedir. GHG Protokolü kapsamına göre karbon emisyonlarının rapor edilmesi isteğe bağlıdır. Örneğin; dış kaynaklı yükleniciler tarafından gerçekleştirilen otellerdeki çamaşırhane hizmeti, otel binalarının dış kaynaklı işletme ve bakım işleri gibi karbon emisyonlarının miktar ve önemini belirlemek için ilgili veriler kaydedilmelidir [28].

Bununla birlikte, bu çalışmada geliştirilen regresyon modelleri, dış hava sıcaklıklarındaki değişmelere göre otellerdeki karbon emisyonlarını tahmin etmek için kullanılabilir. Veri toplama sürecinde elde edilen tecrübeler, karbon emisyonlarının miktarının belirlenmesi için bu konuda daha geniş kapsamlı bir veri yelpazesinin toplanması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bunun yanı sıra, çevre dostu soğutucu akışkanların kullanımı, geri dönüşüm ve ağaç dikimi gibi emisyonları azaltabilecek önlemlerin uygulanması gerektiği vurgulanmıştır [28].

Tari vd. (2015) [29] tarafından otel endüstrisinde kalite ve çevre yönetimi arasındaki ilişki incelenmektedir. Kalite ve çevre yönetimi arasındaki bu ilişki literatürde çok az analiz edilmiştir. 13 otel müdürü ve 355 yönetici ile birebir

görüülerek nicel bir çalışma gerçekleştirilmiş olup, veriler kısmi en kuk kareler yöntemi modellemesi kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak kalite yönetimi ve evre yönetiminin otellerin diğer otellerden hem maliyet hem de farklılaşma konusunda rekabet üstünlüğü sağlayabileceğini göstermektedir. Kalite yönetimi uygulamalarını (yönetici ve personellerin eğitimi, aracılar ile işbirliği, göstergelerin/verilerin kullanımı, hedefleri tanımlama ve iletişim kurma v.b.) uygulayan oteller, kalite performansını artırmakta ve diğer otellerden farklılaşma ve maliyetlerle ilgili avantajlar sağlamaktadır. Bu nedenle, kalite yönetimi uygulamalarının derecesi ne kadar ileri seviyede olursa, müşteri memnuniyetini artırma ihtimali o seviyede artmakta, hizmet sunumundaki hatalar azalmakta, sunulan hizmetin kalitesi ve çalışanların memnuniyeti artmaktadır. Bu şekilde kalite yönetim sistemi ile otel daha iyi yönetilmekte ve çalışanlar daha üretken olmaktadır. Otellerin bu şekilde hizmetlerinde yaptıkları olumlu sonuçlar farklılaşmalarına neden olmaktadır. Benzer şekilde, kalite performansı, oteller tarafından maliyetlerin düşürülmesine de olanak tanımaktadır. Kalite yönetimiyle ilgili olarak, operasyonel, enformasyon ve stratejik sistemler bu olumlu etkileri yaratmada en önemli unsurlardır. Buna ek olarak, politikaların ve hedeflerin tanımlanması ve müşteri odaklılık, bu olumlu etkileri güçlendirmek için kilit kalite uygulamalarıdır. Otel yöneticileri, kalite yönetiminin ve evre yönetiminin uygun bir şekilde gerçekleştirilmesinin kalite performansı ve çevresel performans üzerinde olumlu etkileri olduğunu bilmelidirler. Su kirliliğini azaltmak, atık miktarını azaltmak, enerji ve diğer kaynak kullanımı gibi uygulamalar, yönetim biçimini iyileştirmelerine, müşteri Őikayetlerini azaltmaya, müşteri memnuniyetini artırmaya, hizmet hatalarını azaltmaya, hizmetlerini daha hızlı sunmalarına, sürekli iyileştirme kültürü hakkında bir farkındalık yaratmalarına izin vermektedir. Kalite yönetim uygulamaları uygun bir şekilde gerçekleştirilen otellerde evre yönetimi uygulamaları daha kolay gerçekleştirilebilmektedir. Ayrıca bu çalışmada kullanılan anket otel yöneticileri için; otellerinde hangi konuların daha iyi uygulandığı, hangi konuların uygulanamadęı ve hangi konularda iyileştirilmeye ihtiyaç duyulduğunu belirlemek açısından rehber niteliğindedir [29].

Yao vd. (2015) [30] tarafından yapılan çalışmada ise, Őangay'daki otel binalarının enerji kullanım özellikleri, 45 otelin bina bilgileri, işlev ve hizmet düzeyi, ekipman ve yönetim, enerji tüketim verileri araştırılarak n incelemelerde bulunulmuştur. Çalışma sonucunda; otellerin genellikle 1990'lı yıllardan sonra

yapıldığı, otelde enerji kullanım dağılımında en çok payı toplam enerji tüketiminin %75'ini oluşturan elektriğin aldığı, ortalama yıllık enerji kullanım yoğunluğunun 3 yıldızlı oteller için 61,95 kg/m², 4 yıldızlı oteller için 73,18 kg/m² ve 5 yıldızlı oteller için ise 86,64 kg/m² olduğu tespit edilmiştir. Otel yıldız sayısı ile yıllık ortalama enerji kullanım yoğunluğunun doğru orantılı olduğu belirlenmiştir [30].

Olusey vd. (2016) [31] tarafından yapılan çalışma, Nijerya otel endüstrisinde enerji tüketimini değerlendirmektedir. Nijerya, Afrika'da kişi başına düşen en düşük elektrik tüketimine sahip bir yerdir ve elektrik şebekesi kapasitesi her geçen gün artan elektrik talebini karşılayamamaktadır. Enerji kullanım endeksinin karakterizasyonu için doğrusal regresyon, karbon izi ve normalleştirilmiş enerji tüketiminin karşılıklı bağımlılığını araştırmak için korelasyon analizi kullanılmıştır. Sonuçlar, birim oda başına enerji tüketimi ile karbon dioksit emisyon seviyesi arasında önemli bir korelasyon olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu çalışmada, sistematik bir yaklaşımla, otelden gelen karbondioksit (CO₂) emisyonlarının ciddi miktarda azaltılması için, emisyon azaltma uygulamalarında hükümet ve otel endüstrisinin (mevzuat ve yatırım yoluyla) işbirliği içerisinde olması gerektiği vurgulanmıştır [31].

Mittal ve Dhar (2016) [32] tarafından yapılan çalışmada, otel çalışanları arasında yeşil yaratıcılığın teşvikinde yeşil dönüşümcü liderliğin oynadığı rol incelenmiştir. Hindistanın Uttarakhand şehrindeki otellerde görevli yönetici ve çalışanlara veri toplamak amacıyla anket düzenlenmiştir. Bu anket için 250 otel çalışanı ve 250 yönetici ile birebir görüşülmüştür. Bu çalışma sonucunda yeşil dönüşümcü liderliğin yeşil organizasyon üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu ve bunun da yeşil yaratıcılığı teşvik ettiği ortaya çıkmıştır. Bunun yanısıra, kaynak taahhüdünün, yeşil organizasyon kimliği ve yeşil yaratıcılık arasındaki ilişkide bir moderatör rolü oynadığı da belirlenmiştir. Ayrıca, çalışmada yeşil organizasyon kimliğinin ve kaynak taahhüdünün müdahale rolü de incelenmiştir. Bu nedenle, hizmet sektöründeki yeşil dönüşümcü liderlerden diğer otel çalışanlarına danışmanlık etmeleri ve eğitim programları düzenlemeleri gerekmektedir, böylece diğer çalışanlar da çevresel performanslar geliştirip, çevre korumaya yönelik otele katkı sağlayacak yaratıcı çalışmalar gerçekleştirebilecektir [32].

5. MATERYAL VE YÖNTEM

5.1. Eskişehir'in Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi

Eskişehir'de 3 tanesi 5 yıldızlı, 4 tanesi 4 yıldızlı, 14 tanesi 3 yıldızlı, 4 tanesi 2 yıldızlı, 1 tanesi butik, 1 tanesi apart ve 1 tanesi de özel tesis olmak üzere 28 adet Turizm İşletme Belgeli konaklama tesisi ile 29 adet Belediye Belgeli konaklama tesisi olduğu tespit edilmiştir. Çalışmalar sırasında 25 adet Turizm İşletme Belgeli konaklama tesisi ile 7 adet Belediye Belgeli konaklama tesisinde araştırma yapma olanağı bulunmuştur. Toplam 57 anket yüzyüze görüşmeler sırasında dağıtılmış, geri dönüşü gerçekleşen 32 anket değerlendirilmiştir. Anketlerin cevaplanma oranı (32/57) ise % 56 olmuştur. Uygulanan anket çalışması Ek 1'de, otellerden alınan bilgiler ise Ek 2'de verilmiştir.

Eskişehir'de İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden turizm işletme belgesi almış 28 tesis ile belediyelerden işletme belgesi almış 29 tesisin bilgileri Tablo 5.1 ve 5.2'de yer almaktadır.

Tablo 5.1. *Turizm işletme belgeli konaklama tesisleri (Eskişehir Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, 2017)*

	Tesis Adı	Türü*	Kültür ve Turizm Bakanlığı Belgeli	Sınıfı	Oda Sayısı Toplamı	Yatak Sayısı Toplamı
1	ANEMON OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	5*	174	348
2	TURUNÇ OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	5*	127	257
3	RİXOS OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	5*	164	328
4	DEDEPARK OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	4*	64	84
5	THE MERLOT HOTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	4*	80	160
6	MODERNİTY	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	4*	110	225
7	DİVAN EXPRESS	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	4*	105	210
8	ATIŞKAN OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	62	125
9	SOYIÇ OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	62	124
10	İBİS OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	108	216
11	GRAND NAMLI OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	57	114
12	ES ALBATROS OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	82	164
13	ADA LIFE OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	31	52
14	VERMAN OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	49	98
15	ŞAHİNPARK OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	44	88
16	ROOF GARDEN OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	57	114
17	SÖR OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	48	96
18	ZİN OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	41	61
19	EN OTEL KARACA	OTEL	Kısmi Tur.İşletme Belgeli	3*	32	64
20	SENNACITY OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	47	94
21	ARUS OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	3*	66	132
22	HAS TERMAL OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	2*	48	87
23	ŞALE OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	2*	43	73
24	ARSLAN OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	2*	41	82
25	ALTINES OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	2*	13	22
26	GÜRGENCİ APART	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	Apart.	35	70
27	ABACI KONAK	OTEL	Özel Tesis	Ö.Tesis.	65	144
28	PORSUK OTEL	OTEL	Turizm İşletme Belgeli	Butik	32	58

Tablo 5.2. Belediye belgeli konaklama tesisleri (Eskişehir Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, 2017)

	TESİS ADI	Türü	Belediye Belgeli	Sınıfı	Oda Sayısı Toplamı	Yatak Sayısı Toplamı
1	OTEL SAR	OTEL	Belediye	1.Sınıf	27	27
2	UYSAL OTEL	OTEL	Belediye	1.Sınıf	35	71
4	EMRE PALAS	OTEL	Belediye	2.Sınıf	43	70
5	YENİ SAĞLAM	OTEL	Belediye	2.Sınıf	51	81
6	ELEGANT	OTEL	Belediye	3.Sınıf	30	40
7	PORSUK OTEL	OTEL	Belediye	3.Sınıf	39	54
8	BELLO BUTİK APART	OTEL	Belediye	Sınıfsız	19	23
9	YILMAZ OTEL	OTEL	Belediye	3.Sınıf		
10	MANİSA OTEL	OTEL	Belediye	3.Sınıf		
11	OTEL SARAY	OTEL	Belediye	3.Sınıf		
12	ESKİŞEHİR APART OTEL	OTEL	Belediye	3.Sınıf	64	128
13	BİLLUR OTEL	OTEL	Belediye	3.Sınıf		
14	YUNUSEMRE OTELİ	OTEL	Belediye	3.Sınıf		
15	BEŞİK OTEL	OTEL	Belediye	3.Sınıf	13	25
16	FERAH OTEL	OTEL	Belediye	2.Sınıf	18	37
17	YÜCEL OTEL	OTEL	Belediye	3.Sınıf	36	52
18	ÇOLPANLAR OTEL	OTEL	Belediye			
19	OLCAYLAR OTELİ	OTEL	Belediye	2.Sınıf	10	23
20	OTEL ELDEM	OTEL	Belediye			
21	HÜLYA OTELİ	OTEL	Belediye			
22	KALE OTEL	OTEL	Belediye	2.Sınıf		
23	GÖRGÜN OTEL	OTEL	Belediye	3.Sınıf		
24	PALAS OTEL	OTEL	Belediye			
25	DİVAN OTEL 3	OTEL	Belediye	1.Sınıf		
26	ESKİŞEHİR OTELİ	OTEL	Belediye			
27	YAYLA OTEL	OTEL	Belediye			
28	MADAM TADİA OTEL	OTEL	Belediye			
29	HOTEL ESKİ	OTEL	Belediye			

5.2. Bulgular ve Değerlendirme

Yapılan çalışmada, değerlendirilen 32 tesiste çevre politikası ve eylem planına sahip 13 tesis olduğu gözlemlenmiştir. Çevre politikası ve eylem planına sahip tesislerin oranının %41 olması, Eskişehir ilinde yer alan konaklama tesislerinin çevreye olan duyarlılığının artırılması gerektiği sonucunu ortaya koymaktadır.

Konaklama tesisleri Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği'nde "10.7 Turizm konaklama tesisleri, tatil köyleri ve/veya turizm kompleksleri" olarak Ek-2 listesinde yer almaktadır. Anket sonuçlarına göre Eskişehir İlindeki konaklama tesislerinin 21 tanesinin Çevre İzin Görüşü mevcuttur. Ek-2 listesinde yer alan konaklama tesisleri, bünyesinde çevre görevlisi bulundurmamak veya herhangi bir çevre danışmanlık firmasından hizmet almakla yükümlüdürler. Yapılan çalışmada 21 tesisin çevre danışmanlık hizmeti aldığı tespit edilmiştir. Çevre danışmanlık hizmeti kapsamında danışmanlık hizmeti bünyesinde çalışan bir çevre görevlisi ayda bir tam gün tesise gelmektedir. Çevre görevlisi aylık olarak değerlendirme raporunu hazırlamakla, yıllık iç tetkik raporu hazırlamakla, yıllık çevre eğitimlerini düzenlemekle, tesisin çevre ile ilgili sorumlulukları konusunda tesis yetkililerini yönlendirmekle, tesisin atık yönetim planını hazırlayarak EÇŞİM'e sunmakla, her yıl atık beyanını ÇŞB online atık sistemi üzerinden beyan etmekle ve atıkları ile ilgili tüm iş/işlemlerinde tesis yetkililerine yardımcı olmakla görevlidirler.

Araştırma sonuçlarına göre İldeki konaklama tesislerinin sadece 5 tanesinin uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikasına sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu sertifikalar; Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi, ISO 14001 ve Yeşillenen Oteller (Greening Hotels)'dir. Bu sertifikaların yanısıra çevre ile alakalı konularda çeşitli kurumlarla işbirliği içerisinde olan 9 tane tesis bulunmaktadır. Tesislerde, TEMA vakfı ile ağaçlandırma çalışmalarını desteklemek, bünyesinde çalışan personelin özel günlerinde şahsa ait dikilmiş fidanın sertifikasını hediye etmek, hayvan barınakları ile artan yemekler konusunda işbirliği yapmak, geri dönüşüm firmaları ile çevre duyarlılığını artırmaya yönelik çalışmalara katkıda bulunmak gibi örnek uygulamalar mevcuttur.

5.2.1. Atık yönetimi

Eskişehir İl sınırları içerisindeki çevre sorunları dikkate alındığında atıklar 2. öncelikli çevre sorunu olarak belirlenmiştir [33]. Yine Eskişehir İli 2016 Yılı Çevre Durum Raporuna göre de atıklar 2. öncelikli sorun olarak belirlenmiş olup [34], 2012 yılından günümüze atıkların çevre sorunları arasındaki öncelik sırasında değişiklik gözlenmemiştir.

Yapılan anket çalışmasında konaklama işletmelerine atık yönetimi ile ilgili sorulan sorular şunlardır;

- Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?
- Tehlikeli Atık ve Tehlikeli Madde Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası yaptırılmış mı?
- Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?
- Ambalaj atıkları ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?
- Bitkisel atık yağlar ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?
- Madeni atık yağlar ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?
- Atık elektrik ve elektronik atıklar ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?
- Tıbbi atık ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?
- Tehlikeli atık ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?
- Tehlikesiz atık ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?
- Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?

Anket sonuçlarına göre; Atık Yönetimi Yönetmeliği ve Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği kapsamında EÇŞİM'e sunulan ve onaylanan 12 tane Atık Yönetim Planı (AYP)'na sahip konaklama tesisi bulunmaktadır. Geriye kalan 20 konaklama tesisinin ise onaylı Atık Yönetim Planı henüz bulunmamaktadır. 02/04/2015 tarihinde Yürürlüğe giren Atık Yönetim Yönetmeliği ile birlikte sunulması zorunlu kılınan AYP; oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, atıkların geri kazanım ve bertaraf yöntemlerine dair bilgilerin verildiği, bir önceki yıl, bulunduğumuz yıl ve gelecek yılı kapsayan 3 yıllık bir plandır.

Tehlikeli Atık ve Tehlikeli Madde Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasını yaptıran 14 tane konaklama tesisi bulunmaktadır. Geriye kalan 18 tane tesiste bu sigorta yaptırılmamıştır.

Konaklama işletmeleri ÇŞB'nin atık beyan sistemine bir önceki yıl oluşturdukları atıklar ve bu atıkların bertaraf/geri dönüşümüne ilişkin bilgilerin yer aldığı beyanı doldurmakla yükümlüdürler. Cevap alınabilen 32 tane konaklama tesisinden 19 tesisin 2016 yılındaki atıkları ile ilgili atık beyanını doldurduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca ankette konaklama işletmelerine çeşitli atık kategorileri ile ilgili mevcut çalışmaları sorulduğunda en çok çalışmanın yapıldığı atık kategorisinin 30 olumlu cevap ile ambalaj atıkları olduğu sonucuna varılmıştır. Bunun da nedeni ÇŞB tarafından ulusal bazda, EÇŞİM ve belediyeler tarafından yerel bazda kamuoyuna yönelik olarak yürütülen ambalaj atıkları ile ilgili çalışmalardır. Ambalaj atıklarını; 27 olumlu cevap ile atık pil-akümülatörler, 25 olumlu cevap ile bitkisel atık yağlar, 10 olumlu cevap ile tehlikeli atıklar, 6 olumlu cevap ile atık elektrikli ve elektronik atıklar, 5 olumlu cevap ile tıbbi atıklar, 1 olumlu cevap ile madeni atık yağlar ve tehlikesiz atıklar takip etmektedir.

Tesislerde oluşan ambalaj atıkları, evsel atıklar ve diğer atıklardan ayrı olarak kaynağında toplanmakta ve bağlı bulunduğu ilçe belediyesinin toplama sistemine verilmektedir. Kaynağında ayrı toplama faaliyeti için konaklama tesislerinde müşterilerin de sisteme dahil edilebileceği noktalara toplama kutuları yerleştirilmiştir. Ayrıca konaklanan odalarda, tesis girişlerinde, lobilerde ambalaj atıklarının ayrıştırılmasına yönelik uyarı bilgilendirmeleri bulundurulmaktadır.

Mutfağı bulunan konaklama tesislerinde mutfaktan oluşabilecek bitkisel atık yağları kaynağında ayrı toplamak için Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun sızdırmaz, iç ve dış yüzeyleri korozyona dayanıklı toplama kapları kullanılmaktadır. Bu kutularda biriken yağlar UATF düzenlenerek lisanslı taşıyıcılarla bitkisel atık yağ işleme tesislerine gönderilmektedir.

Atık pil ve akümülatör atıkları için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından atık pillerin toplanması, taşınması, depolanması ve bertarafında yetkilendirilmiş tek kuruluş olan Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği (TAP)'ne ait toplama kutuları konaklama tesisinin belli bölümlerine yerleştirilmiş olup, kutular dolduğunda TAP Derneği ile iletişime geçilerek atık pillerin bertarafı sağlanmaktadır. Ayrıca bazı

tesislerde konaklama odalarının giriş kapıları pilli tasarlanmış olup, yaklaşık olarak bir sene kullanılabilen bu piller ömürleri dolduğunda yine TAP aracılığıyla bertaraf tesislerine gönderilmektedir.

Konaklama tesislerinde bakım onarım çalışmaları sırasında oluşan kontamine ambalaj, kontamine bez, eldiven v.b. türevleri, floresan atıkları, kartuş-toner v.b. ofis atıkları gibi tehlikeli atıklar Atık Yönetimi Yönetmeliği'ne uygun olarak yapılan atık geçici depolama alanlarında 180 günü geçmeyecek şekilde geçici olarak depolanmakta, sonrasında UATF düzenlenerek lisanslı bertaraf tesislerine gönderilmektedir.

Konaklama tesislerinde daha çok ofislerdeki bilgisayar ve aksamlarından kaynaklanabilecek atık elektrikli ve elektronik atıklar, odalardaki minibar, klima, televizyon v.b. elektrikli aletler, mutfakta yer alan bulaşık makineleri, buzdolapları, kuru temizleme bölümündeki çamaşır makineleri ve kurutma makinelerinin kullanım ömürlerinin dolmasıyla da oluşmaktadır. Bu atıklar tesise ait geçici depolama alanında depolanarak UATF ile bu konuda lisansı bulunan tesislere gönderilmektedir.

Konaklama tesislerinde revir bulundurulma zorunluluğu yoktur. Eskişehir'de yer alan konaklama tesislerinin şehir merkezinde yoğunlaşması, hastanelere ulaşımı da oldukça kolaylaştırmaktadır. Yine de müşteri memnuniyetini artırmak için revir bulunduran otellerde genellikle Ortak Sağlık Güvenlik Birimlerinden işyeri hekimliği hizmeti alınmakta olup, işyeri hekimi belli periyotlarla tesiste bulunmaktadır. Genellikle tıbbi müdahale yapılmamaktadır. Yapılması durumunda Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun olarak kaynağında ayrı toplanan tıbbi atıklar ilimizde tıbbi atıkların sterilizasyonu konusunda lisans almış tesise bertarafa gönderilmektedir. Sterilizasyon firması, konaklama tesisine atıklarını aldığına dair düzenlenen Tıbbi Atık Alındı Belgesi'ni teslim etmektedir.

Konaklama tesislerinde genel olarak madeni atık yağ oluşmamaktadır. Bunun nedeni tesislerde madeni atık yağ oluşabilecek asansör bulunması durumunda asansörün bakım onarımının dışarıdan hizmet alımı şeklinde gerçekleştirilmesidir. Bazı tesislerde asansörler hidrolik olarak tasarlanmıştır. Ayrıca, konaklama tesislerinde herhangi bir üretim faaliyeti olmadığından plastik, metal v.b. tehlikesiz atıklar da oluşmamaktadır.

Eskişehir'deki konaklama tesislerinde günlük olarak yapılan yemeklerin artması durumunda değerlendiren 13 tane tesis bulunmaktadır. Bu tesislerin dışında 8 tesiste artan yemeklerini değerlendirmek için herhangi bir yöntem uygulamamaktadır. Ayrıca oda+kahvaltı uygulaması ile çalışan, sadece personele yemek hizmeti sağlarken

yemekleri birebir ölçülü yaptığını beyan eden 11 tesiste ise yemeklerin artmadığı gözlemlenmiştir. Tesisler artan yemeklerini belediyelere ait hayvan barınakları aracılığı ile veya kendi yöntemleri ile sokak hayvanlarına vermektedir. Ayrıca bazı tesisler fazla gelen servis edilmemiş yemeklerini Çocuk Esirgeme Kurumu, Huzur Evi v.b. hayır kurumlarına göndermekte veya tesis bünyesindeki personele dağıtımını gerçekleştirmektedir.

Yapılan çalışmada ayrıca, konaklama tesislerinde çevreye duyarlı temizlik ürünleri kullanmaya özen gösteren 31 tesisin olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca kullanılan kimyasallar, deterjanlar v.b. malzemeler büyük tonajlarda alınmakta olup, boşalan kaplar, ilgili firmaya gönderilerek yeniden doldurulmaktadır. Bu uygulama sonucunda atık miktarı önemli ölçüde azalmaktadır.

5.2.2. Su Kaynaklarının Yönetimi

Yapılan anket çalışmasında konaklama tesislerine su kaynaklarının yönetimi ile ilgili “suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?” ve “Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamındaki durumunuz nedir?” soruları sorulmuştur. Eskişehir’de yer alan ve anket sorularına cevap alınabilen 32 tesisin tamamının Atıksu Alt Yapı Sistemine Bağlantı İzinlerinin bulunduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla atıksular, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğüne ait atıksu arıtma tesisine gelerek arıtılmaktadır.

Eskişehir’de araştırmaya konu olan konaklama tesislerinde suyun tasarruflu olarak kullanılması konusunda bilinçli çalışmalar yürütüldüğü gözlemlenmiştir. Tesislerde musluklara su tasarruf aparatı takılması, sensörlü musluklar tercih edilmesi, çamaşır ve bulaşık makinesi gibi su tüketiminin yoğun olduğu cihazların son teknolojilerle donatılmış su tasarruflu olanlarının tercih edilmesi, yeşil alanı bulunan tesislerde damlama sistemi ve zaman ayarlı sulama sistemlerinin kullanılması, çamaşır hizmetinin dışarıdan satın alınması v.b. su tasarrufu uygulamalarının popüler olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca bazı konaklama tesislerinde termal su ısınma amaçlı kullanılmaktadır. Bu tesisler; termal suları ile ünlü Eskişehir’de suyun jeotermal kaynak olarak kullanımının yaygınlaştırılması bakımından örnek olmaktadır.

Ayrıca odalarda Görsel 5.1.’de yer alan örneklerdeki gibi, suyun boşa harcanmaması, mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkama periyotunun ne kadar önemli

olduğu gibi su tasarrufu ile ilgili konularda uyarı kartları, stickerleri v.b. bulunmaktadır. Bu kartların müşteriler tarafından dikkate alındığı gözlemlenmektedir.

Görsel 5.1. Su tasarrufu v.b. konulardaki misafir bilgilendirme kartları

5.2.3. Hava Kirliliği Kontrolü

1994 öncesinde Türkiye'nin en kirli illeri arasında yer alan Eskişehir, değişen yakıt politikası, toplu taşıma araçlarının yaygınlaştırılması ve yeşil alanların gün geçtikçe artması sayesinde birinci derecede kirli iller listesinden çıkmıştır. Daha temiz bir hava için uzun süreli stratejilerin ele alındığı İlimize ait 2014-2019 yıllarını kapsayan Temiz Hava Eylem Planı (THEP) 30/12/2013 tarih ve 50 nolu Mahalli Çevre Kurulu Kararı ile oluşturulmuştur. Bu çalışma kapsamında çeşitli kurum ve kuruluşlardan toplanan veriler değerlendirilerek; sanayi kaynaklı, evsel ısınma kaynaklı ve trafik kaynaklı emisyon hesaplamaları ve modellemeler yapılmıştır. Yakıt kullanımının azaltılması yönünde uygulanabilecek bir diğer önlem de binalarda ısı yalıtımına önem verilmesidir. Güneş enerjisi ile ısıtma sistemlerinin yaygınlaştırılması ve binalarda yalıtımın zorunlu hale getirilmesi ısınmadan kaynaklı emisyonların azalmasına büyük katkı sağlayacaktır [35].

THEP nedeniyle Eskişehir İli'nde yer alan ve anket sorularına cevap alınabilen 32 tesisin tamamı enerji kaynağı olarak doğalgazı kullanmaktadır. Yapılan çalışmada; konaklama tesislerinde herhangi bir emisyon kaynağı bulunmadığından dolayı hava kirliliği kontrolü kapsamında ısı yalıtımı konusuna odaklanılmaktadır. Çalışmadaki 32 tesisten 29 tanesinin ısı yalıtımı mevcuttur. Tesislerde belediyeler ve EÇŞİM tarafından

Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun iş/işlemler yürütülmesi ve Eskişehir İli'nin iklim şartları gereği ısı yalıtımı konusu önem kazanmaktadır. İldeki iklim koşullarından dolayı güneş enerjisi kullanımının yaygın olmadığı gözlemlenmiştir.

Trafik kaynaklı emisyon hesaplamaları ve modellemelerde; 2013 yılı sonu itibariyle ildeki araçların %92 sinin merkez ilçede kayıtlı olduğu görülmüştür. İlimizde trafikten kaynaklı emisyonların azaltılması amacıyla alınacak önlemlerden en önemlisi bisiklet kullanımının yaygınlaştırılmasıdır [35]. Eskişehir'de yer alan otellerin şehir merkezinde yoğunlaşması ulaşım kolaylığı sağlamaktadır. Ayrıca şehir merkezinde bisiklet kullanımını yaygınlaştırmak ve şehre gelen ziyaretçilere bisiklet ile şehri turlama imkanları sağlamak amacıyla Esbis Projesi gerçekleştirilmiştir. Bu proje kapsamında Eskişehir genelinde 10 adet Esbis istasyonunda toplam 120 bisiklet bulunmaktadır. Bisikletler akıllı sistem bisiklet olarak nitelendirilmekte ve GPS sistemi ile takip edilmektedir. Bisikletler için istasyonların yakınına abonman kartı lira yükleme noktaları bulunmaktadır. Dileyen abonman kartına para yükleyerek, dileyen de kredi kartı ile bisiklet kiralayabilme olanağına sahiptir. Abonman kart sahipleri için şahsa özel şifreler verilmekte olup, kredi kartı ile kiralama yapacak kişiler ise aldıkları makbuzdaki tek kullanımlık şifre ile bisiklet kiralayabilmektedir. Kullanıcı istasyon durakları yanında kurulan sistem ile boş istasyonları, hangi istasyonda kaç bisiklet olduğunu görebilmekte ve farklı bir istasyondan aldığı bisikleti başka boş yer olan bir istasyona bırakabilmektedir. Valilik, Stadyum, Vişnelik, Vergi Dairesi, İstasyon, Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Osmangazi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Kurşunlu Külliyesi, Odunpazarı Belediyesi, Hasan Polatkan Kültür Merkezi gibi şehrin önemli noktalarına Esbis istasyonlarının bulunduğu duraklar yerleştirilmiştir [8]. İlde yer alan bazı konaklama tesislerinin de misafirlerine yönelik bisiklet hizmeti sunduğu gözlemlenmiştir.

5.2.4. Gürültü Kirliliği Kontrolü

Eskişehir İli 2016 Yılı Çevre Durum Raporuna göre; il sınırları içerisinde görülen çevre sorunlarının tümü ele alındığında gürültü kirliliği 1. öncelikli çevre sorunu olarak belirlenmiştir. Bunun nedeninin ise eğlence yerlerinin (kafe, restaurant, otel v.b.) şehrin merkezinde yoğunlaşmasından kaynaklandığı belirtilmektedir [34].

04/06/2010 tarih ve 27601 sayılı Resmi Gazete’de (Değişik:RG-18/11/2015-29536) yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği (ÇGDYY)’nin tanımlar başlıklı 4. maddesinin (hhh) bendinde “(Ek:RG-18/11/2015-29536) **Açık eğlence yeri:** Oluşan sesin, bütün cephelerden atmosfere direk geçişine izin verecek şekilde olan eğlence mekânlarını,” (ııı) bendinde “(Ek:RG-18/11/2015-29536) **Kapalı eğlence yeri:** Bütün cepheleri ve üstü yapı elemanları (beton, tuğla, cam ve benzeri) ile kapalı olan ve içeride oluşan sesin; kapı, pencere ve benzeri açıklıklardan atmosfere direkt geçişine imkân vermeyecek şekilde önlem alınmış eğlence mekânlarını,” ve (iii) bendinde “(Ek:RG-18/11/2015-29536) **Yarı açık eğlence yeri:** En az bir cephesi veya üstü açık olan veya kullanılan yapı elemanı portatif veya açılıp kapanabilir özellikte olan, içeride oluşan sesin atmosfere direkt geçişine imkân verecek şekilde açıklık (kapı, pencere, havalandırma ve benzeri) bulunan eğlence mekânlarını,” olarak tanımlanmıştır.

2011/11 nolu ÇŞB Genelgesi’nin 7 nci maddesinde ise çok hassas kullanım alanlarında ve hassas kullanımların bulunduğu alanlarda, canlı müzik faaliyeti gerçekleştirecek gerçek veya tüzel kişiler tarafından ÇŞB’den gürültü konusunda ön yeterlik/yeterlik almış kurum veya kuruluşlara “Çevresel Gürültü Seviyesi Değerlendirme Raporu” hazırlanması ve bu rapor doğrultusunda EÇŞİM’den uygun görüş alınması sonrasında işyeri açma ve çalışma ruhsatı veren yetkili kurum tarafından canlı müzik izni verilmesi gerektiği belirtilmektedir. Çevresel Gürültü Seviyesi Değerlendirme Raporu, ÇŞB’den Çevre Ölçüm ve Analizleri Ön Yeterlilik/Yeterlilik Belgesi bulunan yetkili bir laboratuvara hazırlanacak olup, söz konusu rapor kapsamında gerçekleştirilecek gürültü ölçümleri en yakın mesken/meskenleri de kapsayacak şekilde yaptırılmalıdır. Ayrıca söz konusu rapor, işyerinin akustik durumu, alınan izolasyon tedbirleri, işyerinin fiziksel koşulları, ses kaçağına sebep olabilecek açıklıklar (pencere, kapı vb.) ve işyerinin açık/yarı açık alanları ile ilgili teknik değerlendirmeyi de içermelidir.

Yapılan çalışmada konaklama tesislerinin Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamındaki durumları sorulmuş, 10 tesisin EÇŞİM’den alınmış Canlı Müzik İzin Görüşünün bulunduğu tespit edilmiş, 22 tesiste ise canlı müzik yapılmadığı gözlemlenmiştir.

5.2.5. Enerji Yönetimi

Yapılan çalışma sonucunda Eskişehir İlinde kayıtlı olan sınıflandırılmış konaklama tesislerinin elektrik tüketimi için mevcut durumda önlem aldıkları görülmüştür. Bu konuda tesislerde; tüm aydınlatmalarda daha az enerji tüketimine sahip LED ürünler tercih edilmesi, tüm elektrikli ekipmanların tasarruflu seçilmesi, tesisin genel alanlarında sensörlerin kullanılması, tesislerin enerji kimlik belgesine sahip olması, kullanılmayan odalardaki minibarların elektrik bağlantılarının kesilmesi v.b. uygulamaların yaygınlaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesine sahip bir otelde güneş enerjisi ile çalışan asansör kullanılmaktadır.

6. SONUÇ

Yapılan çalışma sonucunda konaklama tesislerinin popülaritesi arttıkça, çevresel duyarlılığının da aynı oranda arttığı gözlemlenmiştir. Çevresel uygulamaların gerçekleştirilmesi konaklama tesislerinin farklılaşmasını sağlamaktadır. Tesisler çevre sorumluluklarını geliştirdikçe, hem çevrenin doğal yapısını ve kaynaklarını koruyarak sürdürülebilirliği sağlayacaklar hem de çevre yönetimi maliyetini azaltarak gelirlerini yükseltecek ve performans seviyelerini artıracaklardır. Çevresel uygulamalarda daha güçlü sorumluluklar üstlenen tesisler daha yüksek performans seviyesine ulaşabilmektedir.

Konaklama tesislerinde atık yönetimi konusunda; idari bölümlerdeki personelin gereksiz fotokopiden kaçınması, iyi durumdaki karton kutuların yeniden kullanılması, misafir odalarında artan tuvalet kağıtları ve sabunların personel tarafından yeniden kullanılması, banyolardaki şampuan, duş jeli v.b. ürünlerin ambalajsız satın alınarak, doldurulabilir şekilde tercih edilmesi, reçel, tereyağı, bal v.b. ürünlerde tek kullanımlık paketlerin yerine büyük kavanoz şeklinde olanların satın alınması, tek kullanımlık içecek kutularının (teneke vb.) sunulmaması, bunun yerine cam şişe, postmix, premix gibi ürünler ile sunulması, oluşan yiyecek atıklarının kompost üretiminde gübre olarak da değerlendirilmesi v.b. uygulamaların kullanılması gerekmektedir. Bu uygulamaların yaygınlaştırılması atık minimizasyonuna önemli ölçüde katkı sağlayacaktır. İşletme personelinin, deterjan ve dezenfektanları kullanırken paketlerinde veya kutularında önerilen kullanım miktarlarını aşmamaları ve kullanım yöntemleri konusunda eğitilmeleri de atık oluşumunu azaltacaktır. Ayrıca misafir odalarında atık miktarını azaltmaya yönelik uyarıların artırılması gerekmektedir. Örneğin; aynı misafir için yastık kılıfı, çarşaf, nevresim ve havluların misafirlerin isteğiyle değiştirileceği, suyun boşa kullanımının engellenmesi gerektiği, klimanın açık olduğu durumlarda doğal havalandırmaların kapatılması gerektiği v.b. konularda bilgilendirmeler yapılabilir.

Konaklama tesislerinin, atık geri kazanımı konusunda daha katı politikalar izleyerek, atık yönetim sistemlerini iyileştirmesi gerekmektedir. Böylece çevrenin korunması konusunda otellerde kendi üstüne düşen rollerini yerine getirebileceklerdir.

Su yönetimi konusunda; su ile alakalı ekipmanların (borular, musluklar, duşlar ve su depoları) aylık rutin olarak sızdırma için kontrol edilmesi, misafirlerin odalarından ayrıldıklarında kat görevlilerinin açık olan musluk/bataryaları kontrol

etmesi, yeşil alanların gün ışığı etkili olmadan önce veya gün ışığı etkisini kaybettikten sonra sulanması, daha az su ihtiyacı olan canlı bitkilerin tercih edilmesi, su tasarruflu musluk/batarya, klozet, duş başlığı v.b. donanımların tercih edilmesi, klozet şamandıra haznesindeki su seviyesinin su tasarrufu konusunda iyileştirilmesi, daha fazla resim ve broşürlerle su tasarrufu ile ilgili duyuru ve bildirimlerin misafir odalarında yer alan banyolara ve tuvaletlere bırakılması gerekmektedir. Ayrıca, tesislerden kanalizasyona verilen atıksu geri dönüştürülüp, tesis peyzajında kullanılan süs bitkilerini sulamada ve gri su olarak tuvaletlerde kullanılabilir.

Enerji yönetimi konusunda konaklama tesislerinde; misafir odalarındaki sıcaklıkların 24-26⁰C'de tutulması, tüm araç ve gereçlerin kullanılmadığında kapatılması, çamaşırhanelerde çamaşır kurutmak için elektrik kullanımı yerine güneş enerjisi tercih edilmesi, bunun mümkün olmadığı durumlarda LPG tercih edilmesi, misafir odalarındaki su sıcaklığının maksimum 60⁰C ile sınırlandırılması, gün ışığından en iyi şekilde faydalanılması, restoran ve misafir odalarında, merdiven, koridor, giriş ve lobide enerji tasarruflu ışıklar kullanılması, mutfaklarda pişirme işlemi için elektrik yerine LPG tercih edilmesi, enerji tüketimlerinin aylık veya haftalık periyotlarla gözlemlenerek kontrol altında tutulması, ofislerde de enerji tasarruflu ofis araç ve gereçleri (enerji star bilgisayar ve monitörler v.b.) tercih edilmesi, su pompalama işlemlerinin genel olarak yoğunluğun az olduğu (elektrik bedelinin az olduğu) dönemlerde yapılması v.b. uygulamalar enerji verimliliğini büyük oranda artırmaktadır. Bunların dışında daha detaya inilecek olunursa; tesisin mutfak ve teknik bölümlerinde kullanılan cihazların tasarruflu ve verimli kullanılması konusunda personele eğitim verilmesi, soğutma ve havalandırma sistemlerinin pencere ve kapıların açılması durumunda otomatik kapanması, soğutma ve havalandırma sistemlerinde otomatik kapatma bulunmayan tesislerde, misafirlere kapı ve pencerelerin açılması halinde, soğutma ve havalandırmanın kapatılmasını hatırlatan bilgilendirme yapılması, odalarda elektrik sisteminin, müşteri odadan ayrıldığında otomatik olarak kapanması, odalarda kullanılan cihazların (buzdolabı, minibar, vb.) yüksek verimle ve az enerji harcayacak şekilde; güneş ışığı, ısı kaynakları gibi etkilerden uzak ve cihazın havalandırması sağlanacak şekilde yerleştirilmesi, misafir bulunmayan odalarda perde veya güneşliklerin kapalı tutulması, tesisin ısı yalıtımının iklim şartlarına uygun, minimum enerji ile yeterli soğutma ve ısıtma imkânı sağlayacak şekilde olması, binaların giriş kapılarında rüzgarlık veya hava perdesi bulunması, tesiste (Koridorlar, bahçe, teknik

üniteler, personel mahalleri vb.) harekete veya ışığa duyarlı aydınlatma sistemlerinin kullanılması, bahçe vb. açık alan aydınlatmalarında kullanılan aydınlatma elemanlarının, ışığın gökyüzüne gitmesini engelleyecek şekilde düzenlenmesi gibi yöntemler de uygulanabilir.

Konaklama tesislerinde personel kadar misafirlerin de tesisin çevre yönetimi sistemine katılımının sağlanması gerekmektedir. Misafirlerin sisteme dahil edilmesi, tesise ilk gelişte, resepsiyonda çevreye duyarlılık politikası ve alınan önlemler hakkında bilgi verilmesi, çevresel politika için destek istenmesi ile başlanabilir. Çocuk misafirlere yönelik çevreye duyarlılık konusunda ağaç dikimi, atıkları tanıttırma v.b. eğitim ve etkinliklerin yapılması da erken yaşta çevre bilincinin oluşmasına katkı sağlayacaktır. Misafirlere, odalarda kolayca görebilecekleri yerlerde çevreye duyarlılık çalışmalarının yazılı, görsel-işitsel olarak duyurulması gerekmektedir. Bu duyurular gazete, dergi, broşür, bilgilendirme yaprakları, kapalı devre kanal v.b. yollarla olabilir. Misafirlerin, konaklama işletmesine ve diğer turistik yerlere toplu taşıma araçlarıyla ve bisiklet ile en kolay nasıl ulaşabilecekleri konusunda bilgilendirilmeleri daha fazla araç kullanımını azaltacaktır. Bu konuda misafirlerin kullanımı için bisiklet imkanının sağlanması da trafik oluşumunu engelleyecek bir çalışma olup, hava kirliliğinin önlenmesine katkı sağlayacaktır. Misafirlerin, tesisin çevreye duyarlılık çalışmaları hakkında görüşlerinin alınarak anket v.b. yöntemlerle bu görüşlerin değerlendirilmesi konaklama tesislerinin kendi öz eleştirisini yapmalarına imkan sağlamaktadır.

Gürültü kirliliği kontrolü konusunda ise konaklama tesisleri; canlı müzik yapımları durumunda Canlı Müzik İzni için ESÇİM'e başvurmalıdır. Konaklama tesisleri tarafından açık ve kapalı mahallerde gürültü kirliliği konusunda gürültüsüz cihazları kullanarak, insan sağlığına uygun desibellerde ses yayını yaparak, gürültü kaynağını perdeleyerek ve müzik yayını yapılan mahallerin yalıtımını yaparak gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Konaklama tesisleri tüm bu uygulamaların dışında yerel yönetim veya idareler veya yörede bulunan diğer tesislerle çevreye duyarlılık konusunda ortak çalışma ve etkinlikler düzenleyerek, çevre koruma organizasyonlarına düzenli olarak katkıda bulunarak veya bu organizasyonlara düzenli olarak katılarak (Dernek, vakıf, vb.) çevreye olan hassasiyetlerini artırabilirler.

Eskişehir İl sınırları içerisinde görülen çevre sorunlarının tümü ele alındığında gürültü kirliliği 1. öncelikli çevre sorunu olarak belirlenmiştir. Bunun nedeni ise eğlence yerlerinin (kafe, restaurant, otel v.b.) şehrin merkezinde yoğunlaşmasından kaynaklanmaktadır. Eskişehir İlinde faaliyet gösteren konaklama tesisleri tarafından uygulanan en popüler çevre dostu uygulamaların mutfakta oluşan bitkisel atık yağları geri kazanım sistemine kazandırma, ambalaj atıklarını kaynağında ayrı toplayarak belediyenin toplama sistemine verme, misafirleri çevre dostu uygulamalar konusunda bilgilendirme, personele çevre eğitimleri düzenleme v.b. konularda olduğu gözlemlenmiştir.

Yapılan çalışmada, değerlendirilen 32 tesiste çevre politikası ve eylem planına sahip 13 tesis olduğu gözlemlenmiştir. Tesislerde öncelikle; çevre politikası ve eylem planı hazırlanarak, iş birlikçi yönetim sistemi altında çevre politikasının başarılı bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Araştırma sonuçlarına göre İldeki konaklama tesislerinin sadece 5 tanesinin uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikasına sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu sertifikaların yanısıra çevre ile alakalı konularda çeşitli kurumlarla işbirliği içerisinde olan 9 tane tesis bulunmaktadır. Tesislerde, TEMA vakfı ile ağaçlandırma çalışmalarını desteklemek, bünyesinde çalışan personelin özel günlerinde şahsa ait dikilmiş fidanın sertifikasını hediye etmek, hayvan barınakları ile artan yemekler konusunda işbirliği yapmak, geri dönüşüm firmaları ile çevre duyarlılığını artırmaya yönelik çalışmalara katkıda bulunmak gibi örnek uygulamalar mevcuttur.

ÇŞB, EÇŞİM, Eskişehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve belediyelerin konaklama tesislerine çevreyle ilgili sorumlulukları hakkında eğitim vermesi, çevreyle alakalı sorunlar karşısında harekete geçmek için teşvik etmesi gerekmektedir. Konaklama tesisi yöneticileri için atıkların geri dönüşümü, ulusal ve uluslararası çevre politikaları, faydalı çevre uygulamaları konularını içeren etkili çevre yönetim programları düzenlenmelidir. Bu tür programlar, otel yöneticilerine sorumlulukları hakkında yeterli bilgi verecek ve yeterli çevre yönetimi programları izlemelerine yardımcı olacaktır.

KAYNAKÇA

- [1] Koçoğlu, P. (2008), “Ekoturizmin Sürdürülebilir Turizm Politikasındaki Yeri: Dünyadaki Ekoturizm Destinasyonlarının İncelenmesi” Uzmanlık Tezi, T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü.
- [2] Emeksiz, M. (2007), “Küçük Otel İşletmeleri ve Çevre Yönetimi”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,18, 141-146.
- [3] Aslan, Z. ve Aktaş, G.(1994), “Turizm Açısından Çevre Sorunlarına Genel Bir Yaklaşım”, Çevre Dergisi,11, 43-45.
- [4] Ovalı, PK. (2007), “Kitle Turizmi ve Ekolojik Turizmin Kavramının Mimari ve Çevresel Etkiler Bakımından Karşılaştırılması”, YTÜ Mim. Fak. E-Dergisi Cilt 2, Sayı 2, 2007, 64-79.
- [5] Güneş, G.(2011), “Konaklama Sektöründe Çevre Dostu Yönetimin Önemi”, KMÜ Sosyal ve Ekonomi İşletme Dergisi, 20, 45-51.
- [6] ÇSGB (2015), Çalışma Hayatı İstatistikleri 2014, Ankara:Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.
- [7] Dr.Güney, E., Türkiye Çevre Sorunları, (Ankara:Nobel Yayın Dağıtım,2004), 241- 247.
- [8] Eskişehir Valiliği (2016), Eskişehir Turizm Çalıştayı Raporu, Değişen Dünyada Eskişehir’in Turizm Potansiyeli.
- [9] Demirel H., (2010), Turizmde Sürdürülebilirlik, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü.
- [10] Demirbaş A., (2011), Waste Management, Waste Resource Facilities and Waste Conversion Processes, Energy Conversion and Management, 52 (2), 1280-1287.
- [11] Trung D.N. ve Kumar S., (2005), Resource Use and Waste Management in Vietnam Hotel Industry, Journal of Cleaner Production, 13, 109-116.

- [12] Sürdürülebilir Şehirler Konferansı (2016), Türkiye’de Çevre Yönetimi İçin Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi (ÇEKAP), Sürdürülebilir Şehirler Konferansı Bilgi Kitapçığı.
- <https://recturkey.files.wordpress.com/2016/11/cekap-ssk-kitapcik-v14.pdf>
- (erişim tarihi: 20.11.2016)
- [13] Türkiye’de Turizm İşletme Belgeli Tesis Sayısı (2017), <http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,9579/turizmtesisleri.html/07.11.2017>
- (erişim tarihi: 07.11.2017)
- [14] İsayeva, S. ve Kasalak M.A., (2016), Sürdürülebilir Turizm Yönetimi Kapsamında Yer Alan Örnek Ekoturizm Uygulamaları, Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1, 183-200
- [15] Environmentally Friendly Hotels (2015), Best Green Hotels (<http://www.environmentallyfriendlyhotels.com/> 30.12.2015)
- [16] Shiming D., Burnett J., (2002), Energy Use and Management in Hotels in Hong Kong, Hospitality Management, 21 (4), 371-380.
- [17] Mensah I., (2006), Environmental Management Practices Among Hotels in the Greater Accra Region, Hospitality Management, 25 (3), 414-431.
- [18] Le Y., Hollenhorst S., Harris C., Mclaughlin W., Shook S., (2006), Environmental Management A Study of Vietnamese Hotels, Annals of Tourism Research, 33 (2), 545-567.
- [19] Erdoğan N. Ve Barış E., (2007), Environmental Protection Programs and Conservation Practices of Hotels in Ankara, Tourism Management, 28, 604-614.
- [20] Ali Y., Mustafa M., Al-Mashaqbah S., Mashal K., Mohsen M., (2008), Potential of Energy Saving in The Hotel Sector in Jordan, Energy Conversion and Management, 49 (11), 3391-3397.

- [21] Molina-Azorin J.F., Claver-Cortes E., Pereira-Moliner J., Tari J.J., (2009), Environmental Practices and Firm Performance: an Empirical Analysis in the Spanish Hotel Industry, *Journal of Cleaner Production*,17, 516-524.
- [22] Tari J.J., Claver-Cortes E., Pereira-Moliner J., Molina-Azorin J.F. (2010), Levels of Quality and Environmental Management in the Hotel Industry: Their Joint Influence on Firm Performance, *International Journal of Hospitality Management*,29,500-510.
- [23] Han H., Hsu L.T., Sheu C., (2010), Application of the Theory of Planned Behavior to Green Hotel Choice: Testing the Effect of Environmental Friendly Activities, *Tourism Management*, 31, 325-334.
- [24] Kallbekken S., Saelen H., (2013), ‘Nudging’ Hotel Guests to Reduce Food Waste as a Win-win Environmental Measure, *Economics Letters*, 119 (3), 325-327.
- [25] Hsiao T.Y., Chuang C.M., Kuo N.W., Yu S.M.F., (2014), Establishing Attributes of an Environmental Management System for Green Hotel Evaluation, *International Journal of Hospitality Management*, 36, 197-208.
- [26] Yusof Z.B., Jamaludin M., (2014), Barriers of Malaysian Green Hotels and Resorts, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 153, 501-509.
- [27] Singh N., Cranage D., Lee S., (2014), Green Strategies for Hotels: Estimation of Recycling Benefits, *International Journal of Hospitality Management*, 43, 13-22.
- [28] Lai J.H.K., (2014), Carbon Footprints of Hotels: Analysis of Three Archetypes in Hong Kong, *Sustainable Cities and Society*, 14, 334-341.
- [29] Tari J.J., Molina-Azorin Jose F., Pereira-Moliner J., Lopez-Gamero M.D., Pertuse-Ortega E.M., (2015), The Effects of Quality and Environmental Management on Competitive Advantage: A Mixed Methods Study in The Hotel Industry, *Tourism Management*, 50, 41-54.
- [30] Yao Z., Zhuang Z., Gu W., (2015), Study on Energy Use Characteristics of Hotel Buildings in Shanghai, *Procedia Engineering*, 121, 1977-1982.

- [31] Olusey, P.O., Babatunde O.M., Babatunde O.A., (2016), Assessment of Energy Consumption and Carbon Footprint From The Hotel Sector Within Lagos, Nigeria, *Energy and Buildings*, 118, 106-113.
- [32] Mittal S., Dhar R.L., (2016), Effect of Green Transformational Leadership on Green Creativity: A Study of Tourist Hotels, *Tourism Management*, 57, 118-127.
- [33] ÇŞB (2014), İç Anadolu Bölgesi Öncelikli Çevre Sorunları Raporu, Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü.
- [34] EÇŞİM (2017), Eskişehir İli 2016 Yılı Çevre Durum Raporu, Eskişehir: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.
- [35] EÇŞİM (2016), Eskişehir İli Temiz Hava Eylem Planı THEP (2014-2019), Eskişehir: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.

Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Çevre Mühendisliği Ana Bilim Dalı
“Otellerde Sürdürülebilir Çevre Yönetimi ve Eskişehir Örneği”
Yüksek Lisans Tezi Anket Çalışması

Değerli Otel Yöneticisi,

Anadolu Üniversitesi Çevre Mühendisliği Anabilim Dalında, Prof. Dr. Müfide BANAR ve Doç.Dr.Aysun ÖZKAN'ın danışmanlığında yapmakta olduğum **“Otellerde Sürdürülebilir Çevre Yönetimi ve Eskişehir Örneği”** başlıklı yüksek lisans tezim için aşağıdaki ankete katılımınız ve desteğiniz benim için son derece önemlidir. Ankete vermiş olduğunuz cevaplar sadece akademik olarak kullanılacak olup, gizli tutulacaktır.

Saygılarımla.

Şevkiye TURAN BIYIK

Otel Adı:.....

1. Otelinizin yatak kapasitesi nedir?
2. Otelinizin kategorisi ve yıldız sayısı nedir?
3. Çevre politikası ve eylem planınız mevcut mudur?
4. Otelinizde çevre görevlisi/çevre danışmanlık firması hizmeti mevcut mudur?
5. Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikalarına sahip misiniz (EMAS, ISO 14001, yeşil yıldız gibi)?

6. Çevre bilincinin artırılmasına yönelik personelinize verdiğiniz bir eğitim var mıdır?
7. Misafirleriniz için çevreyle ilgili bir bilgilendirme sisteminiz var mı?
8. Çevreye duyarlı ürünler (deterjan vb.) tercih ediliyor mu?
9. Otelinizde kullanılan cihazların (buzdolabı, minibar, vb.) ve aydınlatma ekipmanlarının enerji tasarruflu ürünler olmasına dikkat ediyor musunuz?
10. Otelinizde ısı yalıtımı mevcut mudur?
11. Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmanız mevcut mudur?
 - yeşil alanların sulanması
 - Yağmur suları veya arıtılmış atık suların değerlendirilmesi
 - Çamaşır ve bulaşık makinelerinin su tasarruflu olması
12. Atık Yönetimi Yönetmeliği kapsamındaki durumunuz nedir? Onaylı Atık Yönetim Planınız var mı?
13. Otelinizde Tehlikeli Maddeler Ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi Mevcut mu?
14. Oluşan tehlikeli ve tehlikesiz atıklar için online.cevre.gov.tr adresi üzerinden yıllık atık beyanı yapılıyor mu?

15. Otelinizde aşağıdaki atık turleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mudur?

- A) ambalaj atıkları
- B) bitkisel atık yağlar
- C) madeni atık yağlar
- D) atık elektrik elektronik
- E) atık pil ve akümülatör
- F) tıbbi atık (revir)
- G) tehlikeli atık
- H) tehlikesiz atık

16. Günlük olarak artan yiyeceklerinizi hayır kurumlarına veriyor musunuz?

17. Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği kapsamındaki durumunuz nedir?

18. Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamındaki durumunuz nedir?

19. Gürültü Kontrolü Yönetmeliği kapsamındaki durumunuz nedir?

20. Yerel yönetimler, vakıf v.b. kurumlarla çevre ile ilgili işbirlikleriniz mevcut mudur?

Bu formda yer almayan, çevreye duyarlılık çalışmalarına ilave katkı sağlayan faaliyet, teknoloji, sistem ve cihazlar var ise belirtiniz:

TESİS ADI		AI
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		5*
Oda Sayısı Toplamı		174
Yatak kapasitesi		348
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Yok
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre, çevre sağlığı ve küresel çevre sorunları, tesiste oluşan atıklar ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusundaki bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Tüm cihazlar enerji tasarruflu
Isı yalıtımı yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Otelde mevcut olan tüm musluklarda su tasarruf aparatı takılmış olup, bahçe sulama sistemi zaman avarlı kullanılmaktadır.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Otele ait 1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğine uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, Ulusal Atık Taşıma Formu (UATF) düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneğine (TAP) gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Otelde revir mevcut olup tıbbi müdahale yapılmadığı için atık oluşumu gözlenmemektedir.
	Tehlikeli atık	2016 yılı içerisinde tehlikeli atık oluşmamıştır.
	Tehlikesiz atık	2016 yılı içerisinde tehlikesiz atık oluşmamıştır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Günlük yemek hizmetinin dışında özel olarak düzenlenen programlarda artan yemekler hayır kurumlarına gönderilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (ESKİ) Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik izni bulunmaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değil.

TESİS ADI		A2
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		5*
Oda Sayısı Toplamı		127
Yatak kapasitesi		257
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		yok
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Geri dönüşüm ile alakalı kitapçık, dergi ve broşürler bekleme salonlarında mevcut olup, yatakların üzerinde doğa yaprağı (üzerinde notları olan) bırakılmakta olup, Ambalajlar ile ilgili afişler asılmıştır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Tüm aydınlatmalar ve cihazlar enerji tasarruflu tercih edilmiş olup genel alanlarda sensörler ve otomasyonlarda gereksiz enerji tüketimi önlenmiştir.
Isı yalıtımı yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Otelde kullanılan cihazlar su tasarruflu tercih edilmiş olup, ayarlı başlıklı ve sensörlü musluklar kullanılmaktadır.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Otele ait 1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Otelde revir mevcut değildir. Tıbbi atık oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	2016 yılı içerisinde tehlikeli atık oluşmamıştır.
	Tehlikesiz atık	2016 yılı içerisinde tehlikesiz atık oluşmamıştır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Yiyeceklerin değerlendirilmesi konusunda çalışma yapılmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı Müzik İzninden muafır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değil.

TESİS ADI		A3
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		5*
Oda Sayısı Toplamı		164
Yatak kapasitesi		328
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından verilmiş Yeşil Yıldız Belgesi mevcuttur. ISO 14001 başvurusu yapılmış olup, çalışmalar sürdürülmektedir.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusundaki bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Otel etrafında bulunan yeşil alanlar damlama sulama sistemi ile sulanmakta olup, çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Otele ait 1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğine uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	UATF düzenlenerek atık yağ geri kazanımı lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	UATF düzenlenerek lisanslı firmalara gönderilmektedir.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Tesiste oluşan tıbbi atıklar yönetmelik koşullarına uygun olarak toplanarak Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisine gönderilmektedir.
	Tehlikeli atık	Kontamine olmuş ambalaj atıkları, kontamine bez, üstübu, eldiven vb atıklar, floresan atıkları UATF tanzim edilerek lisanslı geri kazanım tesislerine gönderilmektedir.
Tehlikesiz atık	Tehlikesiz atıklar Toplama Ayırma Tesisi (TAT) belgeli firmalara gönderilmektedir.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Yiyeceklerin değerlendirilmesi konusunda çalışma yapılmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik izni bulunmaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değil.

TESİS ADI		B1
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		4*
Oda Sayısı Toplamı		64
Yatak kapasitesi		84
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Türkiye Otelciler Birliği tarafından verilen Yeşillenen Oteller (Greening Hotels) Belgesi mevcuttur. Yeşil yıldız belgesi için Kültür turizm bakanlığına başvuru yapılmış olup, değerlendirilme sürecindedir.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre, çevre sorunları, otelde oluşan atıklar ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusundaki bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Otel etrafında bulunan yeşil alanlar sabah ya da akşam saatlerinde sulanmakta olup, buharlaşmanın önlenmesi sağlanmaktadır.Çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Otele ait 1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğine uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Otelde revir mevcut olup, tıbbi müdahale yapılmadığı için atık oluşumu gözlenmemektedir.
	Tehlikeli atık	Flüoresan lamba vb. atıklar UATF tanzim edilerek lisanslı geri kazanım tesislerine gönderilmektedir.
Tehlikesiz atık	2016 yılı içerisinde tehlikesiz atık oluşmamıştır.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Oluşan yemek artıkları sahiplenilen sokak hayvanlarına verilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik izni bulunmaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Türkiye Erozyon ile Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma (TEMA) Vakfı ile çalışmalar yürütülmekte, ağaçlandırma çalışmalarına katkıda bulunmaktadır.

TESİS ADI		B2
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		4*
Oda Sayısı Toplamı		80
Yatak kapasitesi		160
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut Değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre, çevre sorunları, otelde oluşan atıklar ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusundaki bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Enerji tasarruflu ürünler kullanılmaya özen gösteriliyor.
Isı yalıtımı yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Otel etrafında bulunan yeşil alanlar sabah ya da akşam saatlerinde sulanmakta olup, buharlaşmanın önlenmesi sağlanmaktadır.Çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Otele ait 1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğine uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Spot aksamlar oluşmaktadır. Lisanslı tesislere gönderilmek üzere geçici depolanmaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Otelde revir mevcut değildir. Tıbbi atık oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	2016 yılı içerisinde tehlikeli atık oluşmamıştır.
	Tehlikesiz atık	2016 yılı içerisinde tehlikesiz atık oluşmamıştır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Oluşan yemek artıkları personelin hayvanlarına gönderilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Otelde canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değil.

TESİS ADI		B3
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		4*
Oda Sayısı Toplamı		110
Yatak kapasitesi		225
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut Değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusundaki bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Otel etrafında bulunan yeşil alanlar damlama sulama sistemi ile sulanmakta olup, çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Otele ait 1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	TepebaşıBelediyesi ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşan atık elektronik atıklar ayrı toplanmakta olup, geçici depolanmaktadır. Belirli miktara ulaşıncaya geri kazanım firmalarına geri kazanıma gönderilecektir.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Otelde revir mevcut olup tıbbi müdahale yapılmadığı için atık oluşumu gözlenmemektedir.
	Tehlikeli atık	Oluşan atık tehlikeli atıklar geri kazanım tesislerine gönderilmek üzere tesiste geçici depolanmaktadır.
	Tehlikesiz atık	2016 yılı içerisinde tehlikesiz atık oluşmamıştır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		İhtiyacı olan personele verilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik izni bulunmaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Otel eğlence merkezinin hayvan barınağı ile iş birliği mevcuttur.

TESİS ADI		B4
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		4*
Oda Sayısı Toplamı		105
Yatak kapasitesi		210
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Yeşil Yıldız Belgesi için Kültür ve Turizm Bakanlığına başvuru yapılmış olup, çalışmalar sürdürülmektedir.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusundaki bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtımı yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Otele ait 1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Henüz oluşmamıştır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmek üzere biriktirilmektedir.
	Tıbbi atık	Tesiste oluşan tıbbi atıklar yönetmelik koşullarına uygun olarak toplanarak Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisine, belediyenin lisanslı araçlarıyla birlikte gönderilmektedir.
	Tehlikeli atık	Otelde oluşan kontamine ambalaj atıkları yönetmeliğe uygun geçici depolama alanında biriktirilmekte olup, belirli aralıklarla lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Tehlikesiz atık	2016 yılı içerisinde tehlikesiz atık oluşmamıştır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Tepebaşı Belediyesi hayvan barınağına gönderilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik izni bulunmaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Türkiye Erozyon ile Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma (TEMA) Vakfı ile çalışmalar yürütülmekte, ağaçlandırma çalışmalarına katkıda bulunmaktadır. Ayrıca Tepebaşı Belediyesi Hayvan Barınağı ile yapılan iş birliğinde yemek atıklarının değerlendirilmesi sağlanmaktadır.

TESİS ADI		CI
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		62
Yatak kapasitesi		125
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre, çevre sorunları, otelde oluşan atıklar ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Ambalaj atıkları ve atık pillerin ayrı toplanması uyarıları mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtımı yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmekte, su akış miktarını azaltan aparatlar banyo ve lavabolarda mevcuttur
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Otele ait 1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Henüz oluşmamıştır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmek üzere biriktirilmektedir.
	Tıbbi atık	Otelde revir mevcut olup tıbbi müdahale yapılmadığı için atık oluşumu gözlenmemektedir.
	Tehlikeli atık	Otelde kullanılan deterjan ve kimyasal kapları kontamine olmuş ambalaj atıklarını oluşturmakta olup, yeniden dolumu sağlanmaktadır. Böylelikle atık oluşması önlenmektedir.
	Tehlikesiz atık	2016 yılı içerisinde tehlikesiz atık oluşmamıştır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Yemek misafir sayısına göre yapılmakta olup, artan yemekler için düzenleme bulunmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Otelde canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değil.

TESİS ADI		C2
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		62
Yatak kapasitesi		124
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre, çevre sorunları, otelde oluşan atıklar ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapılıyor mu?		Yapılmamaktadır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtımı yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmekte, su akış miktarını azaltan aparatlar banyo ve lavabolarda mevcuttur.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Asansörlerde kullanılan madeni yağlar bakım çalışmaları sırasında azaldıkça eklenmektedir. Atık yağ oluşumu gözlenmemektedir.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Henüz oluşmamıştır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Otelde revir kurulum aşamasında olup, henüz tıbbi atık oluşmamıştır.
	Tehlikeli atık	Otelde oluşan floresan atıkları atık geçici depolama sahasında geçici depolanmakta olup, belirli miktara ulaşıncaya lisanslı firmaya gönderilecektir.
Tehlikesiz atık	2016 yılı içerisinde tehlikesiz atık oluşmamıştır.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Artan yemekler yenilenebilecek düzeyde ise ihtiyacı olan personele verilmektedir. Yenilemeyecek düzeyde olan atıklar, otel yetkililerinin hayvan çiftliklerine gönderilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Otelde canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değil.

TESİS ADI		C4
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		57
Yatak kapasitesi		114
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre, çevre sorunları, otelde oluşan atıklar ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusundaki bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtımı yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmiştir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değil.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğine uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Tıbbi atık oluşumu gözlenmemiştir.
	Tehlikeli atık	Tesiste oluşan kontamine olmuş ambalaj atıkları tesiste bulunan atık sahasında geçici depolandıktan sonra lisanslı firmaya UATF düzenlenerek gönderilmektedir.
	Tehlikesiz atık	2016 yılı içerisinde tehlikesiz atık oluşmamıştır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Yemek artışı gözlenmemektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Otelde canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değil.

TESİS ADI		C5
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		82
Yatak kapasitesi		164
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusundaki bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtımı yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmiştir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değil.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değil.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğine uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Oluşmamaktadır.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Tepebaşı Belediyesi Hayvan Barınağına verilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Otelde canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Tepebaşı Belediyesi Hayvan Barınağı ile iş birliği yapılmaktadır.

TESİS ADI		C6
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		31
Yatak kapasitesi		52
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre, çevre sorunları, otelde oluşan atıklar ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusundaki bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Otel etrafında bulunan yeşil alanlar tasarruflu musluk ile sulanmakta olup, çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değil.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değil.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliğine uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Atık bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları ayrı toplanmaktadır. Lisanslı tesislere gönderilmek üzere geçici depolanmaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Revir mevcut olmadığı için tıbbi atık oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Otel sahiplerine ait hayvanlara verilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik izini için Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne başvuru yapılmıştır. Başvuru değerlendirme aşamasındadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değil.

TESİS ADI		C7
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		49
Yatak kapasitesi		98
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre, çevre sorunları, otelde oluşan atıklar ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusundaki bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Bu konuda çalışma yapılmamaktadır.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtımı yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır yıkama işlemleri hizmet satın alınarak yapılmaktadır. Mutfak hizmetleri için su tasarruflu makineler tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mali sorumluluk sigortası bulunmaktadır.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Revir mevcut olmadığı için tıbbi atık oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Oda+kahvaltı çalışmakta olup, artması durumunda hayvan barınağına gönderilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değil.

TESİS ADI		C8
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		44
Yatak kapasitesi		88
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Mevcut değil.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?	Personel Eskişehir Sanayi Odası, Eskişehir Ticaret Odası v.b. diğer kurumlarda açılan tüm eğitimlere gönderilmeye çalışılmaktadır.	
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Bu konuda çalışma yapılmamaktadır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediyor mu?	Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.	
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?	Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.	
Isı yalıtımı yapıldı mı?	Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.	
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?	Çamaşır yıkama işlemleri hizmet satın alınarak yapılmaktadır. Mutfak hizmetleri için su tasarruflu makineler tercih edilmektedir.	
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değil.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değil.
Yıllık atık beyanı		Atık beyanı yapılmamıştır.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Oluşmamaktadır.
	Tıbbi atık	Henüz oluşmamış olup, oluşması durumunda lisanslı firmaya gönderilecektir.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Bu konuda çalışma yapılmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre izin görüşü mevcut değildir.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değil.

TESİS ADI		C9
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		57
Yatak kapasitesi		114
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Var.
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizletilmemesi ve doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusundaki bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Otelin genel temizliği ve hijyen amacı ile kullanılan malzemeler çevre ve insan sağlığına zarar vermeyen markalardan tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtımı yapıldı mı?		Otelin ısı yalıtımı Binalarda Isı Yalıtımı Yönetmeliğine uygun olarak yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır yıkama işlemleri hizmet satın alınarak yapılmaktadır. Mutfak hizmetleri için su tasarruflu makineler tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değil.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değil.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Oluşmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Geri Dönüşüm firmaları ile Eskişehir halkı için çevre bilgilendirme çalışması yapılmaktadır.

TESİS ADI		C10
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		48
Yatak kapasitesi		96
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreye ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda mevcut olan tekstil ürünlerinin gereksiz yere temizlenmemesi, doğal varlıkların korunması amacı ile tekstil ürünlerinin yıkanması konusunda ve ambalaj atıkları konusunda bilgiler uyarı kartlarında mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediyor mu?		Temizlik ihtiyacı için *çevre dostu etiketli ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan cihazlar enerji tasarruflu olup, aydınlatmalarda ise LED aydınlatma tercih edilerek enerji tasarrufu sağlanmaktadır.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Yalıtım yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değil.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değil.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP'a gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Bu konuda çalışma yapılmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Gerİ Dönüşüm Firması ile Eskişehir halkı için çevre bilgilendirme çalışması yapılmaktadır.

TESİS ADI		C11
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		41
Yatak kapasitesi		61
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmamaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmemiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Yapılmamaktadır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temizlik ihtiyacı için *çevre dostu etiketli ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Aydınlatmalarda enerji tasarruflu ürünler tercih edilmekte olup, daha az kullanılan odalarda minibarların fişleri çekilmektedir.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Yalıtım yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri sanayi tipi tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değil.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değil.
Yıllık atık beyanı		Mevcut değil.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Ambalaj atıkları için kaynağında ayı toplama uygulaması bulunmamakta olup, evsel atıklarla birlikte atılmaktadır.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel atık yağlar için kaynağında ayı toplama uygulaması bulunmamaktadır.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Kaynağında ayı toplama uygulaması bulunmamaktadır.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		oda+kahvaltı sistemi ile çalışılmakta olup, yemekler artmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		İzin görüşü bulunmamaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Herhangi bir kurumla işbirliği mevcut değildir.

TESİS ADI		C12
Otel Kategorisi		Kısmi Tur İşletme Belgeli
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		32
Yatak kapasitesi		64
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmamaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmemiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Yapılmamaktadır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temizleme ürünlerinin bitkisel nitelikli olmasına dikkat edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otel yeni yaptığı için tüm cihazlarda son teknoloji ürünler (A Sınıfı) bulunmakta olup, tüm ışıklar LED tercih edilmektedir.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Yalıtım yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değil.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değil.
Yıllık atık beyan		Mevcut değil.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bit. Atık Yağ. Kont. Yöne.'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Piller kaynağında ayrı toplanmaktadır, ancak henüz hiç gönderilmemiştir.
	Tıbbi atık	Revir bulunmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Yemekler birebir personel sayısına göre yapılmakta olup, artmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		İzin görüşü bulunmamaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Herhangi bir kurumla işbirliği mevcut değildir.

TESİS ADI		C13
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		47
Yatak kapasitesi		94
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Yeşil Yıldız Belgesi ve Greening Hotels Belgesi mevcuttur.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre, çevre sorunları, otelde oluşan atıklar ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda ve banyolarda uyarılar bulunmaktadır. (örneğin havlular yere atılmadığı sürece asla yıkanmamaktadır.)
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temzlik ihtiyacı için *çevre dostu etiketli ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Aydınlatmaların tamamı LED tercih edilmektedir, ayrıca asansörlerden biri güneş enerjisi ile çalışmaktadır.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Yalıtım yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri su tasarruflu tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Odunpazarı Belediyesi ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Birlikel atık yağlar	Bit. Atık Yağ. Kont. Yöne.'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı bir firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Otelde bulunan tüm kapılar pilli olmakta olup, ömürleri yaklaşık 1 senedir. Tüm piller kaynağında avrı toplanarak TAP derneğine gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Revir bulunmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Tehlikeli atık olarak 15 01 10 atık koduna sahip kontamine ambalaj bu sene içerisinde oluşabilir.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		oda+kahvaltı çalışması nedeniyle yemekler artmaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-2 10.7 maddesine girmekte olan otelin Çevre İzninden muaf görüşü bulunmaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		TEMA Vakfı ile var, bu kapsamda Kıbrıs'a ağaç dikilmiştir.

TESİS ADI		C14
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		66
Yatak kapasitesi		132
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Yeşil Yıldız Belgesi mevcuttur.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Danışmanlık firması tarafından çevre, çevre sorunları, otelde oluşan atıklar ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda sticker şeklinde uyarılar mevcuttur. (-suyu tasarruflu kullanın, boşa harcamayın, -havluları ihtiyaca göre yıkatin -klimayı camlar açıkken lütfen açmayın ...v.b.)
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temizlik ihtiyacı için bitkisel ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Kullanılan tüm cihazlar enerji tasarruflu tercih edilmekte olup, tüm aydınlatma ekipmanlarında LED ürünler kullanılmaktadır.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Yalıtım yapılmış olup, çiftduvar sistemi mevcuttur.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Otel yeni olduğundan dolayı kullanılan tüm cihazlar hepsi son teknoloji, su tasarruflu, A sınıfıdır.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine düzenli olarak haftada bir verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bit. Atık Yağ. Kont. Yöne.'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı bir firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Piller kaynağında ayrı toplanmaktadır, ancak henüz hiç gönderilmemiştir.
	Tıbbi atık	Revir bulunmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Yemeklerin genelde artmamasına dikkat edilmektedir ancak artması durumunda personele dağıtım yapılmaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzninden Muaf görüşü var, ancak İzin ve Lisans Yönet. Ek-2 10.7 maddesine girmektedir.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Herhangi bir kurumla işbirliği bulunmamaktadır.

TESİS ADI		D2
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		2*
Oda Sayısı Toplamı		43
Yatak kapasitesi		73
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmamaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Otel yöneticileri tarafından çevre ve atık yönetimi konusunda personele eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Yapılmamaktadır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		evet, özellikle temizlik kimyasallarında tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Kullanılan tüm cihazlar enerji tasarruflu tercih edilmektedir.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Yalıtım yapılmamıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri A sınıfı tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değil.
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değil.
Yıllık atık beyanı		Mevcut değil.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Ambalaj atıkları için kaynaktan ayrı toplama bulunmamakta olup, evsel atıklarla birlikte toplu çıkarılmaktadır.
	Birikmiş atık yağlar	Herhangi bir uygulama bulunmamaktadır.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Oluşmamaktadır.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		yemekler birebir personel sayısına göre yapılmakta olup, artması durumunda ise herhangi bir işlem yapılmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		İzin görüşü mevcut değildir.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Herhangi bir kurumla işbirliği bulunmamaktadır.

TESİS ADI		D3
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		2*
Oda Sayısı Toplamı		41
Yatak kapasitesi		82
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmamaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Çevre ve atık yönetimi konusunda personele eğitim verilmemiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Yapılmamaktadır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temzlik ihtiyacı için bitkisel ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Kullanılan tüm cihazlar enerji tasarruflu tercih edilmektedir.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Sadece yan cepheelerde yalıtım bulunmaktadır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır Makinesi, Bulaşık Makinesi A sınıfı tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değil.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değil.
Yıllık atık beyanı		Mevcut değil.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Otelde mutfak bulunmadığından dolayı bitkisel atık yağ oluşmamaktadır.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Oluşmamaktadır.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Otelde mutfak bulunmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		İzin görüşü mevcut değildir.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik muaf görüşü bulunmaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Herhangi bir kurumla işbirliği bulunmamaktadır.

TESİS ADI		E1
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		Apart.
Oda Sayısı Toplamı		35
Yatak kapasitesi		70
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Çevre ve atık yönetimi konusunda personele eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Yapılmamaktadır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temzlik ihtiyacı için bitkisel ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Kullanılan tüm cihazlar enerji tasarruflu tercih edilmekte olup, tüm aydınlatma cihazları LED tercih edilmiştir.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Yalıtım yapılmamıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır Makinesi, Bulaşık Makinesi A sınıfı tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bit. Atık Yağ. Kont. Yöne.'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek DEHA firmasına gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Piller kaynağında ayrı toplanarak TAP Derneği'ne gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Revir bulunmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Kontamine ambalaj v.b. atıklar çıkmaktadır, çıkan atıklar Atık Yön. Yöne.'ne uygun atık sahasında geçici depolanmaktadır.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Artan yiyecekler için değerlendirme yöntemi bulunmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		29/02/2016 tarih ve E.2074 sayılı Çevre İzninden Muaf görüşü bulunmakta olup İzin ve Lisans Yönet. Ek-2 10.7 maddesine girmektedir.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik muaf görüşü bulunmaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Herhangi bir kurumla işbirliği bulunmamaktadır.

TESİS ADI		F1
Otel Kategorisi		Özel Tesis
Sınıfı(*5)		Ö.Tesis.
Oda Sayısı Toplamı		65
Yatak kapasitesi		144
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		ISO 14001 mevcut
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Çevre ve atık yönetimi konusunda personele eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Yapılmamaktadır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temizlik ihtiyacı için bitkisel ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Kullanılan tüm cihazlar enerji tasarruflu tercih edilmektedir.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Yalıtım yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Otelin yeşil alanları belediye tarafından sulanmaktadır, çamaşır ve bulaşık makineleri ise su tasarrufludur.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Otelde oluşması muhtemel olan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların listelendiği, geri kazanım ve bertaraf yöntemleri hakkında bilgilerin verildiği Atık Yönetim Planı, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün yazısı ile onaylanmıştır.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		1 yıllık Mali Sorumluluk Sigortası mevcuttur.
Yıllık atık beyan		2016 yılı Atık Beyan Formu Çevre Bilgi Sistemi üzerinden doldurulmuştur.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bit. Atık Yağ. Kont. Yöne.'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı bir firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşan atıklar atık sahasında geçici depolanmakta olup lisanslı firmaya gönderilecektir.
	Atık pil ve akümülatörler	Piller kaynağında ayrı toplanarak TAP Derneği'ne gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Revir bulunmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşan tehlikeli atıklar UATF düzenlenerek lisanslı firmalara gönderilmektedir.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Artan yemekler sokak hayvanlarına gönderilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzninden Muaf görüşü var, ancak İzin ve Lisans Yönet. Ek-2 10.7 maddesine girmektedir.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik muaf görüşü bulunmaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Herhangi bir kurumla işbirliği bulunmamaktadır.

TESİS ADI		G1
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		Butik
Oda Sayısı Toplamı		32
Yatak kapasitesi		58
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Yeşil Yıldız Belgesine başvuru yapılmış olup, başvuru değerlendirilme sürecindedir.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Personele çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda havluları ihtiyaç haline yıkatılm, suyu tasarruflu kullanılm v.b. uyarılar mevcuttur.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temizlik ihtiyacı için bitkisel ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Kullanılan tüm cihazlar A+ ve ışıkların tamamı LED tercih edilmiş olup, binanın enerji kimlik kartı vardır.
Isı yalıtım yapıldı mı?		Yalıtım yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri A+ sınıfı tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değildir.
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değildir.
Yıllık atık beyanı		Yapılmamıştır.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Birlikel atık yağlar	Bit. Atık Yağ. Kont. Yöne.'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı bir firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Piller kaynağında ayrı toplanarak TAP Derneği'ne gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Otelde revir bulunmakta olup, tıbbi atıklarBüyükşehir Belediyesine ait sterilizasyon firmasına belediyenin araçları aracılığıyla gönderilmektedir.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Artan yiyecekler Tepebaşı Belediyesi Hayvan barınağına gönderilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		İzin görüşü mevcut değildir.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hatına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı Müzik İznine başvuru yapılmış olup, başvuru değerlendirme aşamasındadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Tepebaşı Belediyesi hayvan barınağı ile işbirliği bulunmaktadır.

TESİS ADI		C3
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		3*
Oda Sayısı Toplamı		108
Yatak kapasitesi		216
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtım yapıldı mı?		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		D1
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		2*
Oda Sayısı Toplamı		48
Yatak kapasitesi		87
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtım yapıldı mı?		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		D4
Otel Kategorisi		Turizm İşletme Belgesi
Sınıfı(*5)		2*
Oda Sayısı Toplamı		13
Yatak kapasitesi		22
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtım yapıldı mı?		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Teh. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
Tehlikesiz atık		
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H1
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		1.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		27
Yatak kapasitesi		27
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmamaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değildir.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Çevre ve atık yönetimi konusunda yılda bir kere olmak üzere eğitim verilmektedir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapılıyor mu?		Mevcut değildir.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Mevcut değildir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan tüm aydınlatmalar ve cihazlar enerji tasarruflu tercih edilmektedir.
Isı yalıtımı		yalıtım yapılmamıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri A sınıfı tercih edilmiştir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değildir.
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değildir.
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		Mevcut değildir.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP Derneği'ne gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Herhangi bir çalışma mevcut değildir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin Görüşü bulunmamaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değildir.

TESİS ADI		H2
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		1.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		35
Yatak kapasitesi		71
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmamaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değildir.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		Odalarda kart şeklinde uyarılar mevcuttur. (-suyu tasarruflu kullanın -havluları ihtiyaca göre yıkatin...v.b.)
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temzlik ihtiyacı için çevre dostu etiketli ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan tüm aydınlatmalar ve cihazlar enerji tasarruflu tercih edilmektedir.
Isı yalıtımı		Yalıtım yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır makineleri A sınıfı, bulaşık makinesi kullanılmamaktadır.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değildir.
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değildir.
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		Mevcut değildir.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Otelde sadece paketli kahvaltı verilmektedir, bu nedenle bitkisel atık yağ oluşmamaktadır.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP Derneği'ne gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	OSGB'den işyeri hekimliği hizmeti alınmaktadır, tıbbi atık oluşması halinde OSGB firması aracılığı ile bertarafa gönderilmektedir.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Oda+paketli kahvaltı uygulaması uygulanmaktadır, bu nedenle yemekler artmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin Görüşü bulunmamaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değildir.

TESİS ADI		H5
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		2.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		51
Yatak kapasitesi		81
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmamaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değildir.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Otel yöneticileri tarafından çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapılıyor mu?		Misafirler otel girişinde bilgilendirilmektedir.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temzlik ihtiyacı için çevre dostu etiketli ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde elektrikli cihaz kullanılmamaktadır.
Isı yalıtımı		Yalıtım yapılmamıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Elektrikli cihaz kullanılmamaktadır(bulaşık makinesi v.b.).
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değildir.
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değildir.
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		Mevcut değildir.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Ambalaj atıkları için kaynaktan ayrı toplama uygulaması bulunmamakta olup, atıklar evsel atıklarla karışık olarak atılmaktadır.
	Bitkisel atık yağlar	Sadece kahvaltı hizmeti olduğu için, bitkisel atık yağ oluşmamaktadır.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Henüz oluşmamış olup, oluştuğu takdirde lisanslı firmaya gönderilecektir.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Artan yiyeceklerin herhangi bir değerlendirilme yöntemi bulunmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin Görüşü bulunmamaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değildir.

TESİS ADI		H13
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		25
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmamaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değildir.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Otel yetkilileri tarafından çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapılıyor mu?		Misafirler çevreye duyarlılık konusunda bilgilendirilmektedir.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temzlik ihtiyacı için çevre dostu etiketli ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Otelde kullanılan tüm aydınlatmalar ve cihazlar enerji tasarruflu tercih edilmektedir.
Isı yalıtımı		Yalıtım yapılmamıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Kullanılan Çamaşır Makinesi A sınıfı tercih edilmektedir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değildir.
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değildir.
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		Mevcut değildir.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Otelde mutfak olmadığı için bitkisel atık yağ oluşmamaktadır.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Henüz oluşmamış olup, oluştuğu takdirde lisanslı firmaya gönderilecektir.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Otelde mutfak bulunmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin Görüşü bulunmamaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değildir.

TESİS ADI		H15
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		13
Yatak kapasitesi		25
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmamaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değildir.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Otelde 3 personel çalışmakta olduğundan belirli periyotlarla otel yöneticileri tarafından çevre bilinci aktarılmaya çalışılmaktadır.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapılıyor mu?		Yapılmamaktadır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temzlik ihtiyacı için çevre dostu etiketli ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Odalarda buzdolabı, minibar v.b. cihazlar kullanılmamaktadır.
Isı yalıtımı		Yalıtım yapılmamıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Mevcut değildir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değildir.
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değildir.
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		Mevcut değildir.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel atık yağ oluşmamaktadır.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Henüz oluşmamış olup, oluştuğu takdirde lisanslı firmaya gönderilecektir.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Sadece personele yemek hizmeti verilmesi nedeniyle yemekler artmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin Görüşü bulunmamaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değildir.

TESİS ADI		H17
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		36
Yatak kapasitesi		52
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Yok
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmamaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değildir.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Bulunmamaktadır.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapılıyor mu?		Yapılmamaktadır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temizlik ihtiyacı için çevre dostu etiketli ve konsantré ürünler tercih edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Odalarda buzdolabı, minibar v.b. cihazlar kullanılmamaktadır.
Isı yalıtımı		Yalıtım yapılmamıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır makinesi A sınıfı tercih edilmiştir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değildir.
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değildir.
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		Mevcut değildir.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel atık yağ oluşmamaktadır.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Oluşmamaktadır.
	Atık pil ve akümülatörler	Oluşmamaktadır.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Değerlendirme yöntemi bulunmamaktadır.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin Görüşü bulunmamaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik yapılmamaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Mevcut değildir.

TESİS ADI		H28
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3 yıldız
Oda Sayısı Toplamı		54
Yatak kapasitesi		108
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		Var
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesine sahip firmadan çevre danışmanlığı hizmeti satın alınmaktadır.
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		Mevcut değil.
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		Çevre ve atık yönetimi konusunda eğitim verilmiştir.
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapılıyor mu?		Odalarda çevreye duyarlı olunmasının neden gerektiği konusunda notlar bulunmaktadır.
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		Temizlik ürünlerinin bitkisel nitelikli olmasına dikkat edilmektedir.
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		Kullanılan tüm elektrikli cihazlar ile aydınlatma cihazları enerji tasarruflu tercih edilmektedir.
Isı yalıtımı		Yalıtım yapılmıştır.
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		Çamaşır ve bulaşık makineleri A sınıfı tercih edilmiştir.
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		Mevcut değildir.
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		Mevcut değildir.
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		Mevcut değildir.
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	Belediyenin ambalaj atığı yönetim sistemine verilmektedir.
	Bitkisel atık yağlar	Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne uygun toplama kaplarında biriktirilen yağlar, UATF düzenlenerek lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Madeni atık yağlar	Oluşmamaktadır.
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	Ampul v.b. Atık elektrik ve elektronik atıklar oluşmakta olup, kaynağında ayrı toplanmakta, lisanslı firmaya gönderilmektedir.
	Atık pil ve akümülatörler	Atık piller kaynağında ayrı toplanarak TAP Derneği'ne gönderilmektedir.
	Tıbbi atık	Oluşmamaktadır.
	Tehlikeli atık	Oluşmamaktadır.
Tehlikesiz atık	Oluşmamaktadır.	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		Oda+kahvaltı uygulaması bulunmaktadır, bu nedenle yemekler artmamaktadır, ancak düğün v.b. organizasyonlar olması durumunda artan yemekler Çocuk Esirgeme Kurumu'na gönderilmektedir.
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		Çevre İzin Görüşü bulunmamaktadır.
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		ESKİ Atıksu Bağlantı Hattına bağlantısı mevcuttur.
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		Canlı müzik izni bulunmaktadır.
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		Çocuk Esirgeme Kurumu ile artan yiyecekler konusunda işbirliği mevcuttur.

TESİS ADI		H4
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		2.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		43
Yatak kapasitesi		70
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H6
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		30
Yatak kapasitesi		40
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H7
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		39
Yatak kapasitesi		54
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H8
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıfı(*5)		Sınıfsız
Oda Sayısı Toplamı		19
Yatak kapasitesi		23
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H9
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H10
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H11
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H12
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		64
Yatak kapasitesi		128
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H14
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H16
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		2.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		18
Yatak kapasitesi		37
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H18
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H19
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		2.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		10
Yatak kapasitesi		23
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H20
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H21
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H22
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		2.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H23
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		3.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H24
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H25
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		1.Sınıf
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H26
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H27
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		

TESİS ADI		H29
Otel Kategorisi		Belediye
Sınıf(*5)		
Oda Sayısı Toplamı		
Yatak kapasitesi		
Çevre politikası ve eylem planı var mı?		
Çevre Gör./Çevre Dan.Fir.HizimMevcut mu?		
Uluslararası kabul gören çevre yönetim sertifikaları mevcut mu?		
Personele verilen çevre eğitimi var mı?		
Misafirler için çevreyle ilgili bilgilendirme yapıyor mu?		
Çevreye duyarlı temizleme ürünleri tercih ediliyor mu?		
Kullanılan cihazların ve aydınlatmanın enerji tasarruflu olmasına dikkat ediliyor mu?		
Isı yalıtımı		
Suyun tasarruflu kullanılması konusunda çalışmalar mevcut mu?		
Onaylı Atık Yönetim Planı mevcut mu?		
Tehl. Atık ve Teh. Mad. Zorunlu Mali sorumluluk sigortası yaptırılmış mı?		
Yıllık atık beyanı yapılıyor mu?		
Aşağıdaki atık türleri ile ilgili çalışmalarınız mevcut mu?	Ambalaj atıkları	
	Bitkisel atık yağlar	
	Madeni atık yağlar	
	Atık elektrik ve elektronik atıklar	
	Atık pil ve akümülatörler	
	Tıbbi atık	
	Tehlikeli atık	
	Tehlikesiz atık	
Artan günlük yiyeceklerin değerlendirilme yöntemi var mı?		
Çevre İzin ve Lisans Kapsamı durumu		
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamı		
Gürültü Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Kapsamı		
Çevre ile ilgili herhangi bir kurumla işbirliğiniz mevcut mu?		